

Omgevingsanalyse MJP 2025

BILZEN-HOESELT

*STAFCEL STRATEGIE: TEAM ORGANISATIEONTWIKKELING EN
EXPERT RAPPORTERING*

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Analyse	4
Pijler 1: PEOPLE – Mensen	5
Omgeving (externe analyse)	5
Demografie.....	5
Welzijn	8
Onderwijs en vorming	12
Zorg en gezondheid	16
Pijler 2: PLANET – Planeet	24
Omgeving (externe analyse)	24
Natuur.....	24
Milieu	25
Pijler 3: PROSPERITY – Welvaart	28
Omgeving: (externe analyse).....	28
Economie en werk	28
Omgeving	33
WONEN.....	35
MOBILITEIT	43
Organisatie (interne analyse).....	50
Personeelsbeleid	50
Organisatiecultuur	51
Informatie en communicatie	51
Pijler 4: PEACE – Vrede	53
Omgeving (externe analyse)	53
Toegankelijkheid	53
Cultuur en VRIJE TIJD	53
SAMENLEVEN.....	61
LOKAAL BESTUUR.....	65
Organisatie (interne analyse).....	73
Doelstellingen, proces- en risicomanagement	73
Monitoring	74
Financieel management.....	74
Organisatiestructuur.....	75
Facilitaire middelen	76
ICT	77

Pijler 5: PARTNERSHIP -Samenwerking	78
Organisatie (interne analyse)	78
Belanghebbendenmanagement	78

Inleiding

De Vlaamse Overheid verplicht de lokale besturen om hun strategische beleidskeuzes in hun meerjarenplan te onderbouwen vanuit een analyse van de eigen performantie en van de veranderende omgeving. De omgevingsanalyse is de eerste stap in het opmaken van een meerjarenplanning en maakt deel uit van deze planning.

De omgevingsanalyse bestaat uit twee delen:

- Een **externe omgevingsanalyse**: een analyse van de bredere en directe omgeving waarbinnen het beleid van het bestuur zich afspeelt;
- Een **interne omgevingsanalyse**: een analyse van de eigen organisatie op basis van de ‘leidraad organisatiebeheersing voor lokale besturen’.

De analyse heeft dusdanig een belangrijke rol in het opstellen van het meerjarenplan, gezien het een aantal **aandachtspunten en prioriteiten identificeert** waarop beleidskeuzes gemaakt kunnen worden. Het is immers de bedoeling dat de nieuwe beleidsploeg in 2025 een verse beleidstheorie opbouwt voor het MJP 2026-2031 vanuit de voedingsbodem van deze omgevingsanalyse.

‘Meten is weten.’

Naast het feit dat de omgevingsanalyse dusdanig een verplicht onderdeel is, is het van groot belang om hieraan voldoende aandacht te besteden.

Burgers verwachten gegronde beleidskeuzes die afgestemd zijn op hun behoeftes en noden en ze verwachten dat beloofde acties gerealiseerd worden. Om gegronde beleidskeuzes te kunnen maken, moeten we zicht hebben op de directe en bredere omgeving. Om acties te realiseren hebben we een sterke interne organisatie nodig die optimaal beheerst wordt.

‘Zonder een sterke organisatie géén tevreden burger.’

Vanaf januari 2025 zullen Bilzen en Hoeselt de fusiestad Bilzen-Hoeselt vormen. Hiervoor zal er in de loop van 2025 gewerkt worden aan de opmaak van een gezamenlijk nieuw meerjarenplan 2026-2031. Dit impliceert ook één gezamenlijk meerjarenplan voor deze fusiestad. Voor het jaar 2025 kunnen we echter niet terugvallen op de individuele meerjarenplannen van Bilzen en Hoeselt. Om een efficiënte werking te garanderen voor 2025, hebben we ervoor gekozen een gezamenlijk éénjarig meerjarenplan 2025 op te maken. Gezien deze fusie werd er afgesproken om voor 2025 een vereenvoudigd MJP op te stellen. In de praktijk vertaalt zich dit naar het integreren van het MJP van Hoeselt en Bilzen. De boomstructuur van Bilzen wordt behouden en de werking en budgetten van Hoeselt worden toegevoegd aan deze structuur.

Om de omgevingsanalyse te realiseren, hebben we enerzijds gebruik gemaakt van de reeds beschikbare gegevens voortvloeiende uit het fusietraject en anderzijds de beschikbare bronnen voor externe gegevens geraadpleegd. **De interne en externe omgevingsanalyse Bilzen-Hoeselt hebben we**

daarna vertaald naar de SDG's (sustainable development goals) en geclusterd in de 5 P's (People, Planet, Prosperity, Peace, Partnership).

De SDG's zijn doelstellingen opgesteld door de Verenigde Naties. Ze bevatten een aantal wereldwijde streefdoelen voor alle landen om welvaart te bevorderen en tegelijkertijd de planeet te beschermen tegen klimaatverandering. Ze leggen de grondslag voor het beëindigen van armoede, met strategieën die zowel economische groei ontwikkelen als een reeks sociale behoeften aanpakken, zoals onderwijs, gezondheid, sociale bescherming en werkgelegenheid.

Door gebruik te maken van de SDG's in de omgevingsanalyse verkrijgen we een ideaal kader om onze eigen doelstellingen en acties te formuleren én te verbinden met globale uitdagingen. Vanuit deze invalshoek te werken, dwingen we onszelf als organisatie om over het muurtje te kijken en stimuleren we zo het organisatiebreed werken. Deze omgevingsanalyse zal in eerste instantie als dusdanig toegevoegd worden aan het éénjarig meerjarenplan 2025, maar zal ook de basis vormen voor een verdere verfijning die dan gebruikt zal worden voor het meerjarenplan 2026-2031.

Analyse

Pijler 1: PEOPLE – Mensen

Deze cluster omvat de sociale doelstellingen: armoede, honger (maar ook duurzame landbouw), gezondheid (niet alleen fysiek, maar ook mentaal of verkeersveiligheid), onderwijs en gender.

Omgeving (externe analyse)

Demografie

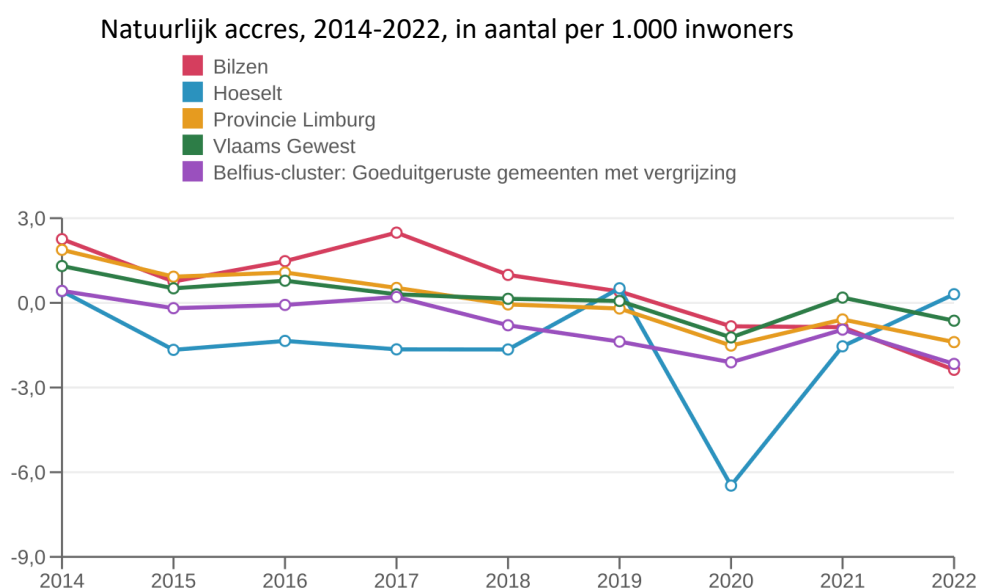
De omvang en samenstelling van de bevolking alsook de verwachte evolutie daaromtrent, hebben een impact op heel wat facetten van de samenleving. De bevolkingsgegevens helpen ons ook om scores op andere indicatoren beter te kunnen begrijpen.

Zo kunnen ze richtinggevend zijn voor het aanbod inzake kinderopvang en (flankerend) onderwijs. Tevens kunnen we deze data meenemen in het bepalen van het toekomstige vrije tijdsaanbod van de nieuwe stad. De data kunnen gebruikt worden bij bepalen van nieuwe woonbehoeften en de inrichting van het openbaar domein.

In 2023 waren Bilzen(32.644) en Hoeselt (9.921) samen goed voor 42 565 inwoners. Ten aanzien van 10 jaar geleden is er een aangroei van respectievelijk 3.8 en 3.1% in beide gemeenten.

De prognose voor 2040 gaat uit van een groei met 3.9% tot een 44.239 inwoners voor de fusiestad.

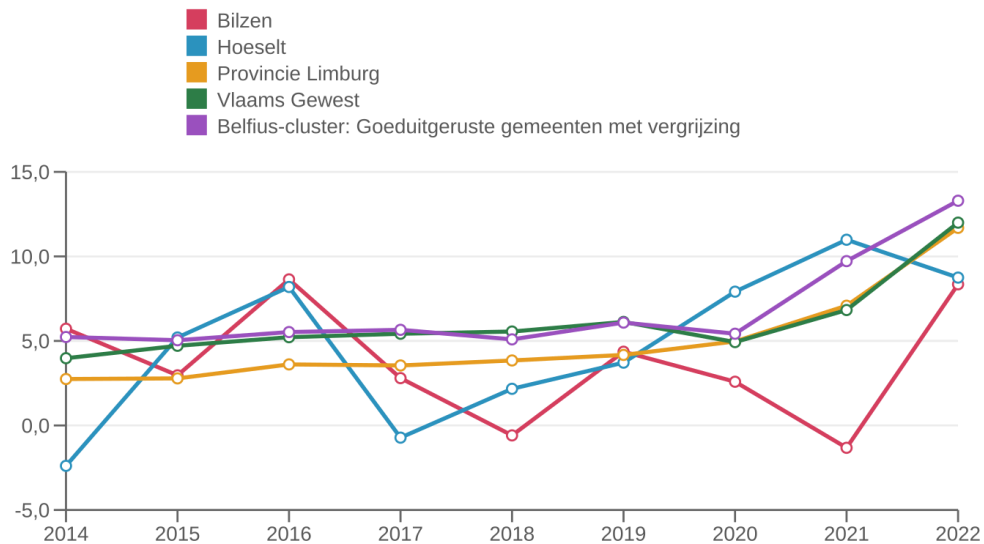
De natuurlijke accres van de bevolking (aantal geboortes – aantal overlijdens) daalt in Bilzen structureel de laatste jaren, terwijl dit voor Hoeselt licht positief eindigt. Het aantal geboortes per 1000 inwoners ligt in Bilzen (8.2) en Hoeselt (7.83) lager dan in Vlaanderen (9.45). Het relatief overlijdensgetal ligt in Bilzen (10.56) voor 2022 hoger dan dat van Vlaanderen (10.08) en Hoeselt(7.52). Ook het effectief aantal overlijdens in 2022 ligt met 343 in Bilzen erg hoog, zelfs hoger dan in 2020. Hoeselt telt met 74 overlijdens in 2022 iets meer dan de helft van de overlijdens in 2020.

De aangroei van het aantal inwoners kan dan ook vooral toegeschreven worden aan de migratiebewegingen (nieuwkomers vs vertrekkende inwoners), die nogal fluctueren in + en – over de jaren heen.

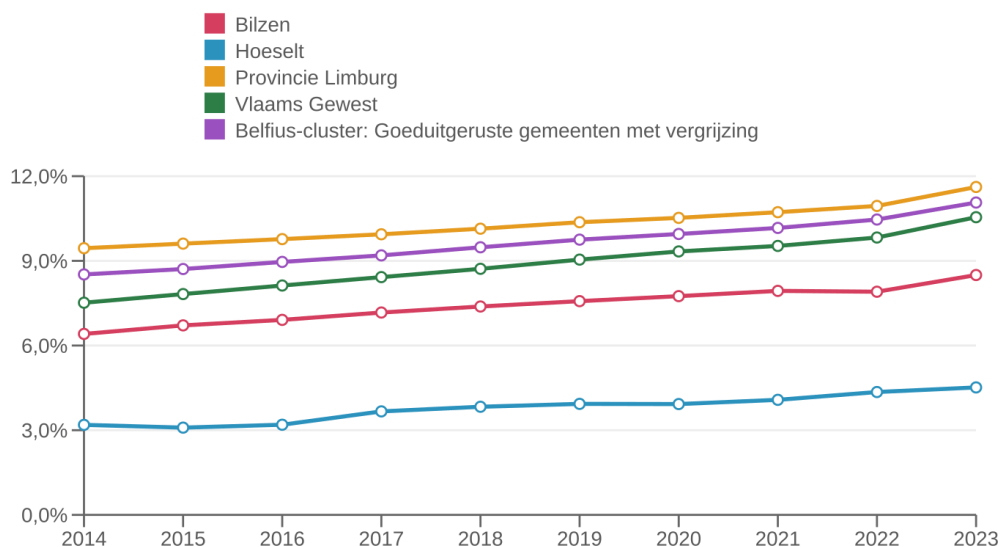
In 2022 kende Bilzen de grootste migratie aangroei met 271 inwoners (+8.4 op 1000 inwoners). In Hoeselt kwamen er in 2022 door migratie 86 inwoners (+ 8.7 op 1000 inwoners) bij. In Vlaanderen bedraagt de migratie gemiddeld 12 op 1000 inwoners.

Migratiesaldo, 2014-2022, in aantal per 1.000 inwoners

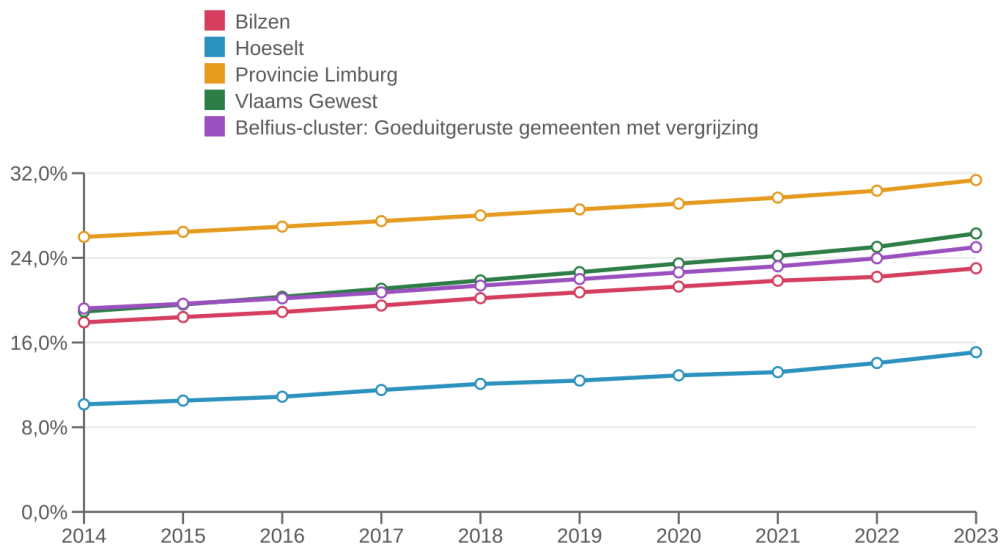

Verder stellen we vast dat er overall een toename van het aantal vreemdelingen (niet-Belgische nationaliteit) en personen van buitenlandse herkomst (eigen of ouder-nationaliteit) is.

Vreemdelingen, 2014-2023, in procenten

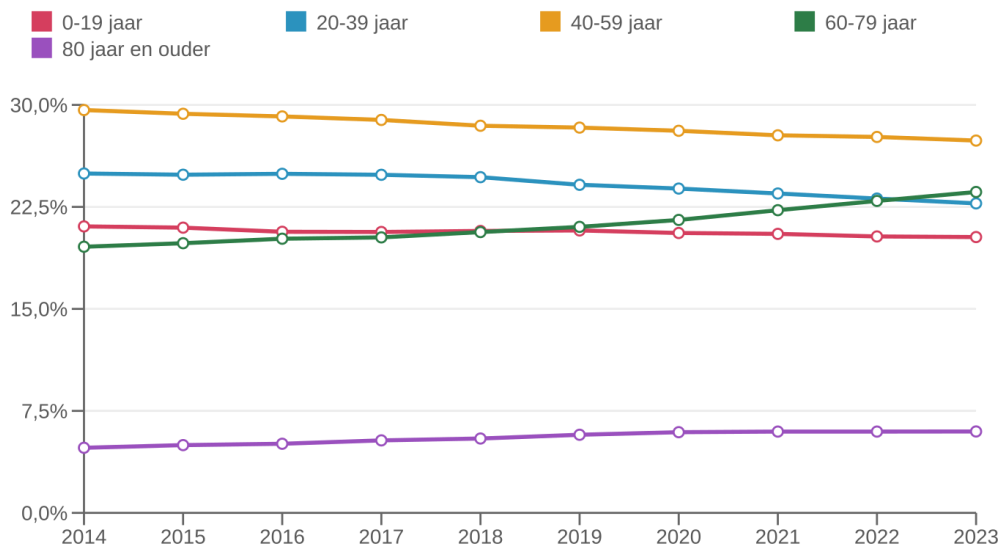

Personen van buitenlandse herkomst, 2014-2023, in procenten

Wanneer we de opsplitsing naar leeftijd bekijken stellen we vast dat die procentueel voor beide gemeenten min of meer gelijk is, waarbij opvat dat het aandeel jongeren tot 19 jaar telkens lager ligt dan het Vlaams gewest. Het omgekeerde stellen we vast bij de groep van 60 jaar en ouder.

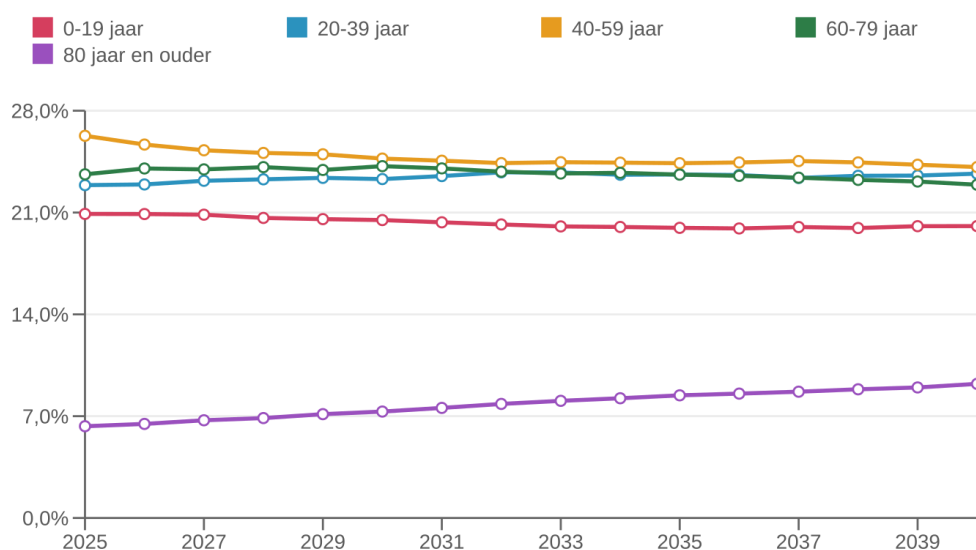
Inwoners naar leeftijd, 2014-2023, in procenten (Bilzen)

Sinds 2013 is de bevolkingsgroep van 60+ toegenomen met 5.6%. Naar 2040 toe zien we voor de fusiestad een verwachte verschuiving van om en bij de 3% van het aandeel van de groep van 20 tot 59 jaar naar die van 60+. Hierdoor zou de bevolkingsgroep van +60 jarigen tussen de 32 en 33% aandeel innemen van alle inwoners. Dat de gemiddelde levensverwachting verhoogd, kunnen we ook reeds vaststellen bij de evolutie van het aandeel van +80 jarigen (4.62% in 2013 naar 5.75% in 2023). De prognoses tot 2040 bevestigen deze trends.

Prognose van inwoners naar leeftijd, 2025-2040, in procenten (Bilzen)

De grijze druk (verhouding van 65 plussers ten aanzien van de bevolkingsgroep op actieve leeftijd 20 – 64 jaar) zal alsmaar toenemen.

Een ander facet van de demografie is het aantal huishoudens en de samenstelling hiervan. In 2023 telde Bilzen 13.918 huishoudens en Hoeselt 4.250. Samen zouden ze in 2040 evolueren naar 19.257 huishoudens, oftewel om en bij de 900 meer in Bilzen en 200 in Hoeselt.

Eén persoonshuishoudens liggen met zo een 30% in beide gemeenten lager dan in Vlaanderen (33%). Dat maakt dat de gezinnen met 2 of meer personen telkens hoger liggen. Het aandeel van éénpersoonshuishoudens zou vooral in Bilzen relatief sterk toenemen (+3%) tegen 2040.

Welzijn

Het welzijn van de inwoners van een gemeente wordt bepaald door aspecten als inkomen en armoede, onderwijs, vorming, zorg en gezondheid.

Armoede is meer dan enkel een beperkt inkomen en kan zich aftekenen binnen verschillende levensdomeinen zoals onderwijs, vrije tijd, arbeid, wonen, energie, gezondheidszorg..

In 2021 lag het gemiddeld netto belastbaar inkomen in Hoeselt met 21.544 euro 3.2% hoger dan in Bilzen (20.874 euro) en 3.7% hoger dan het gemiddelde voor onze provincie.

De individuele fiscale aangiften dat jaar beneden de kritische grens van 10.000 euro per jaar, bedroeg in Bilzen 15.9% en in Hoeselt 16.1% van alle individuele aangiften. Hiermee scoren beide gemeenten iets beter dan de provincie (16.3%) en Vlaanderen (17%).

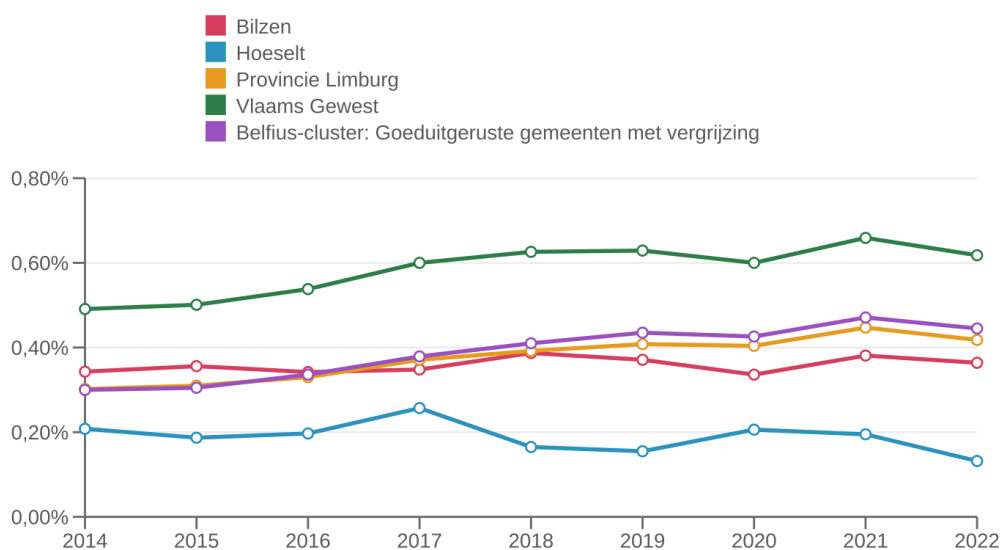
De gemeenschappelijke fiscale aangiften beneden de kritische grens van 20.000 euro per jaar lagen in Hoeselt met 2.5% van alle aangiften, lager dan in Bilzen en de provincie (beide 3%).

Sinds 2014 zien we vooral in de gemeenschappelijke aangiften onder de kritische grens een aanzienlijke daling, voor Bilzen bijvoorbeeld van 10 naar 3%. De individuele aangiften daalden ook, maar eerder beperkt met opnieuw een lichte stijging van het aantal in 2021.

Het procentueel aandeel van personen met een verhoogde tegemoetkoming ten aanzien van de totale bevolking ligt voor 2023 in Bilzen met 15.4% hoger dan Hoeselt (13.8%) en de provincie en Vlaanderen (14.6%).

Ten aanzien van alle inwoners waren er in 2022 in Bilzen 0.36% inwoners die een (equivalent) leefloon ontvangen, in Hoeselt gaat het om 0.13%. Dit cijfer ligt in de provincie op 0.42% en in Vlaanderen op 0.62%. In vergelijking met 2014 blijft dit percentage voor Bilzen min of meer status quo, voor Hoeselt is het eerder gedaald. Van 2021 naar 2022 zien we overal een lichte daling van het aandeel leefloners.

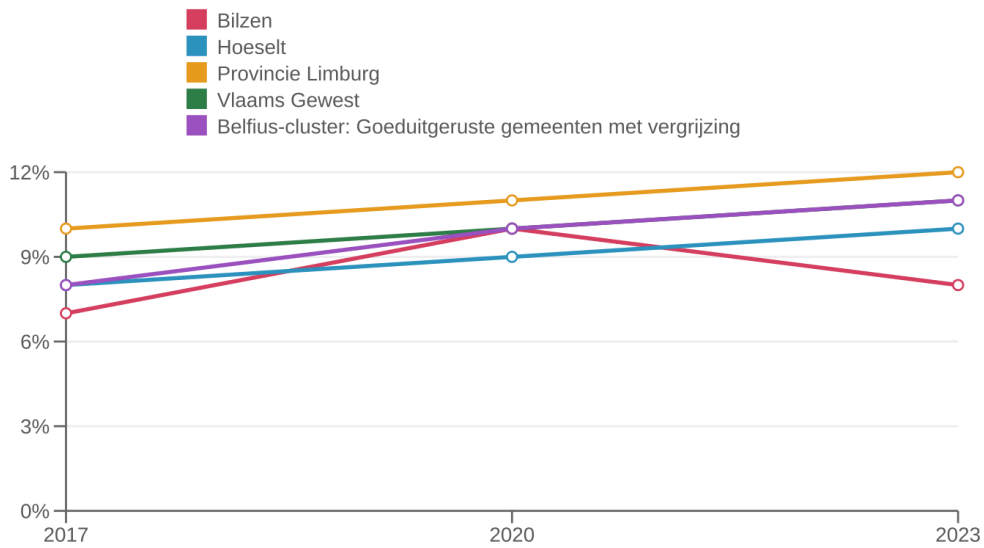
Personen met (equivalent) leefloon, 2014-2022, in procenten

Gelijkaardige verschillen zien we ook op het vlak aantal personen geregistreerd voor minstens 1 wanbetaling, waarbij we gelukkig overal ook een geleidelijke daling vaststellen sinds 2018.

Uit de burgerbevraging in 2023 leiden we af dat de cijfers voor inwoners die betalingsmoeilijkheden ondervinden inzake één of meerdere facturen voor huur, energie en medische kosten veel hoger scoren. In Bilzen geeft 8% van de inwoners aan hier problemen ervaren te hebben, in Hoeselt gaat het 10%, voor onze provincie gaat dit gemiddeld over 12%. Verontrustend is dat we gemiddeld kunnen spreken van een stijging van 2% sinds 2017.

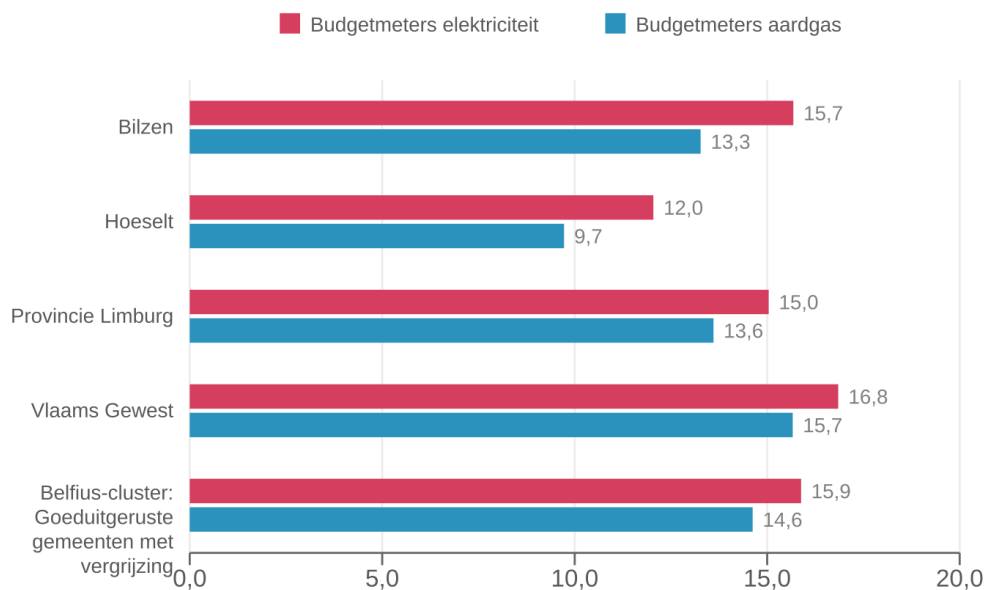
Inwoners met betalingsmoeilijkheden, 2017-2023, in procenten

Moelijk rondkomen met het maandelijks inkomen wordt in 2023 door 15% van de inwoners van Hoeselt ervaren, slechts door 10% van de Bilzenaren en Limburgers en 16% van de Vlamingen.

Energiearmoede kunnen we ook meten op basis van het aantal budgetmeters voor gas en elektriciteit. We zien in onderstaande grafiek opvallend lagere cijfers voor Hoeselt. Zowel in Bilzen als Hoeselt is er van 2021 naar 2022 een toename van 4 huishoudens met een budgetmeter op 1000 huishoudens vast te stellen.

Energie-armoede huishoudens, 2022, in aantal per 1.000 toegangspunten

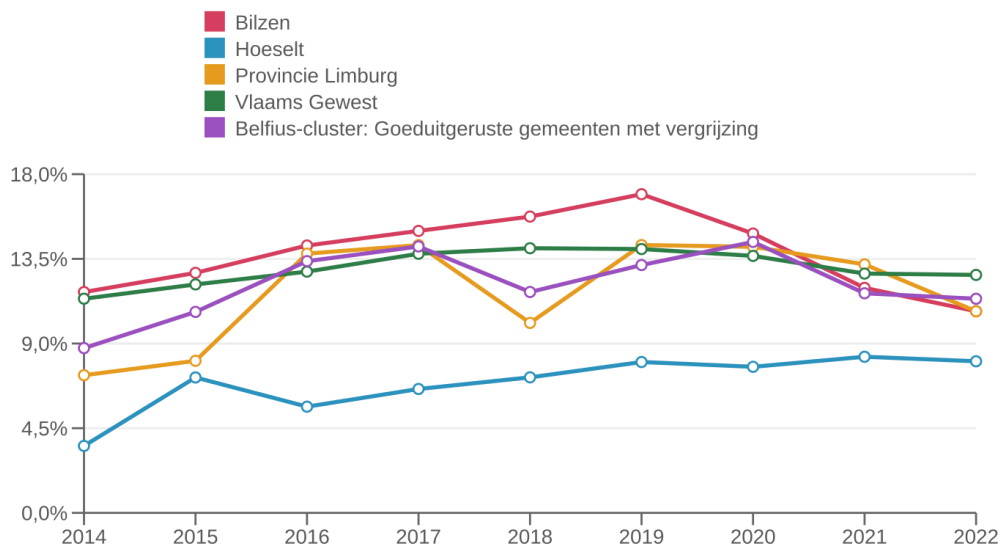

Vanuit verschillende bronnen krijgen we ook cijfers aangereikt over armoede bij kinderen en jongeren.

Een eerste is de kinderarmoede-index van Kind en Gezien (Opgroeien), deze geeft weer hoeveel kinderen in kansarme gezinnen geboren werden in vergelijking met alle geborenen en dit over de laatste drie jaar. Het gaat hier dus over 1 moment in het leven van een kind en zegt niets over de evolutie van 1 tot 18 jaar.

Men spreekt van een geboorte in een kansarm gezin mits een zwakkere score op minstens 3 van de 6 criteria (inkomen, opleidingsniveau ouders, arbeidssituatie ouders, laag stimulatie niveau, huisvesting en gezondheid).

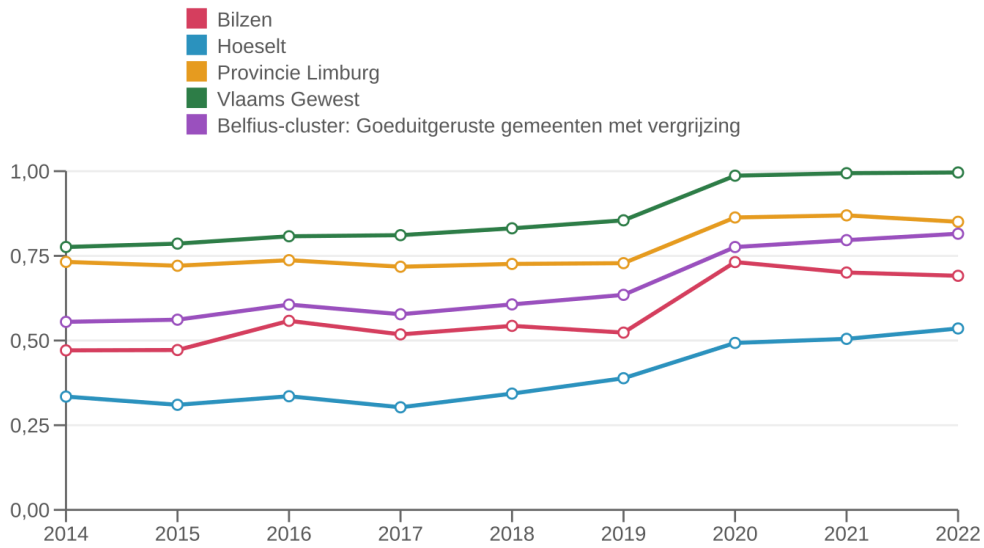
Tot 2019 jaren zagen we dat Bilzen en Hoeselt zich elk aan de andere kant van de gemiddelden situeerden. Vooral in Bilzen zien we sindsdien een gunstige evolutie tot op het niveau van de provincie. In 2022 lag de index voor Bilzen op 10.7% voor Hoeselt op 8.1%. Concreet wil dit zeggen dat over de periode 2020-2022 in Bilzen 1 op 10 kinderen in een kansarm gezin geboren werd. Voor Hoeselt is dit 1 op 12 kinderen.

Een andere indicator is die voor onderwijsarmoede (OKI), hier worden 4 criteria gescoord per kind (thuis taal niet-Nederlands, laag opleidingsniveau moeder, recht op schooltoelage en wonende in buurt met schoolse vertraging). Dit getal wordt gerelateerd aan het aantal leerlingen. Dit geeft een gemiddelde score op 4 per leerling.

We zien dat zowel in Bilzen als Hoeselt we beneden de regionale scores uitkomen, maar ook hier blijft er een vrij duidelijk verschil zichtbaar tussen beide gemeenten.

Onderwijskansarmoede-indicator, 2014-2022, score op 4

Verder zien we dat in Bilzen 10.4% en Hoeselt 7.3% van de kinderen opgroeien in een gezin dat gekenmerkt wordt door een lage werkintensiteit (9.5% in Vlaanderen).

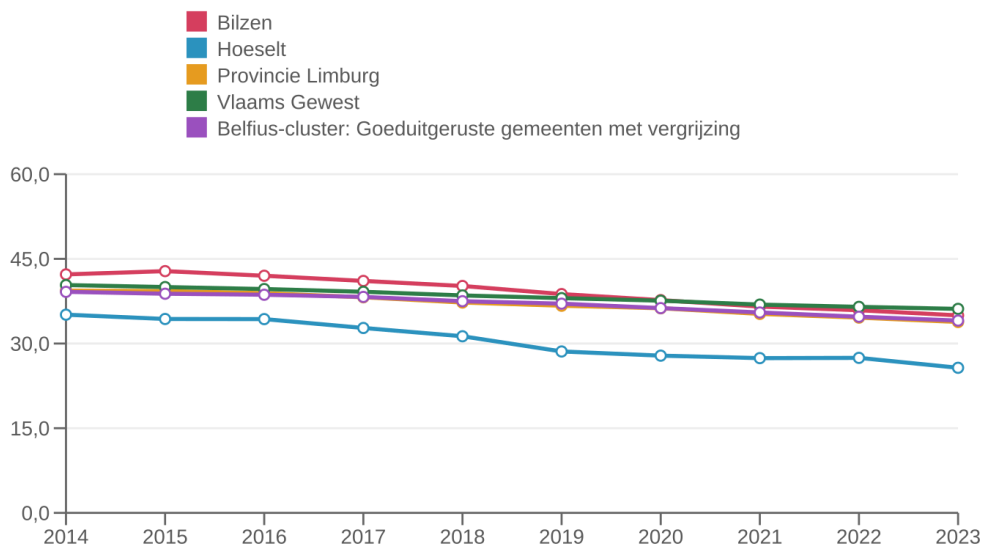
Gemiddeld 38.07% van de Bilzerse kinderen tussen 3 en 17 jaar ontvingen in 2023 een schooltoelage, voor Hoeselt gaat het om 32% van de kinderen, voor Vlaanderen ligt dit cijfer op 36.7%, voor Limburg op 39.49%

Onderwijs en vorming

grafieken

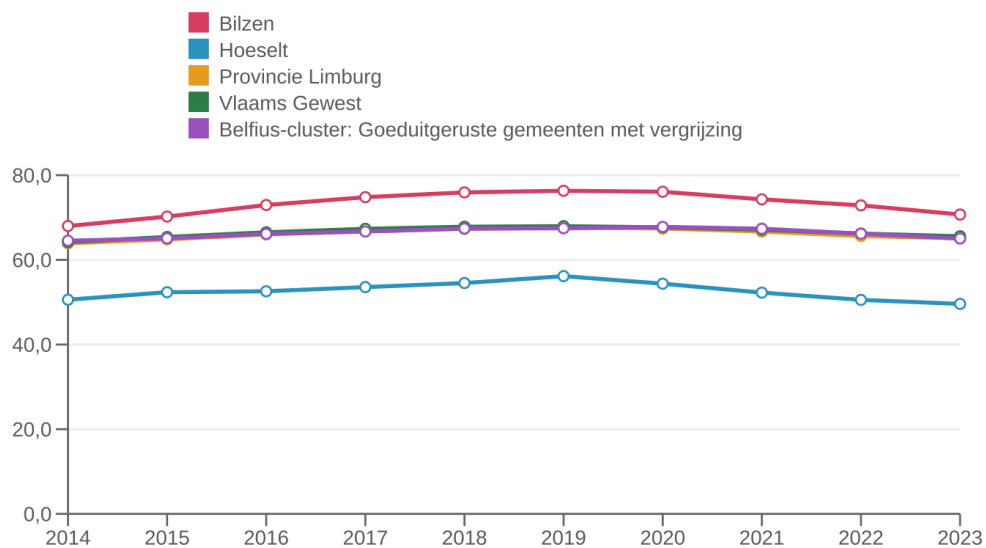
Met 35 leerlingen kleuteronderwijs per 1000 inwoners ligt Bilzen voor 2023 vlak bij het Vlaams gemiddelde van 36. Hoeselt scoort bijna de helft lager met 25 leerlingen per 1000 inwoners.

Leerlingen kleuteronderwijs, naar vestigingsplaats, 2014-2023, in aantal per 1.000 inwoners

Ook binnen het lager onderwijsaanbod zien we opvallende verschillen. Per 1000 inwoners zien we 70.7 leerlingen in een Bilzerse basisschool (65.6 in Vlaanderen) en 49.6 leerlingen in Hoeselt.

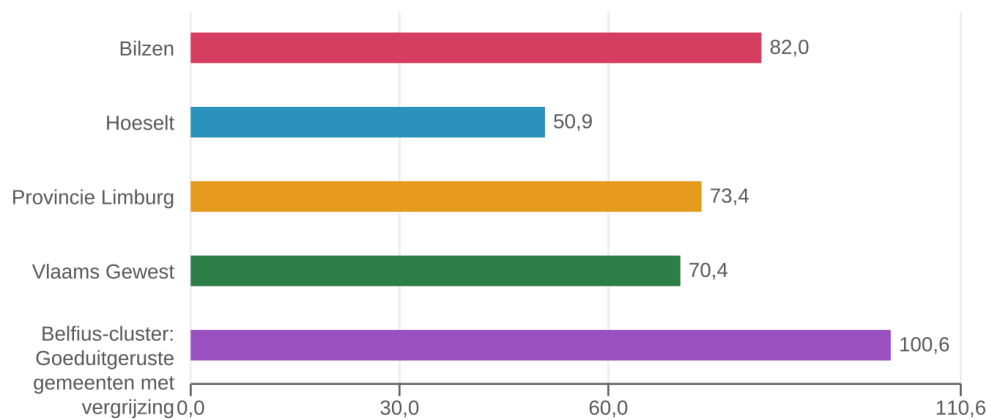
Leerlingen lager onderwijs, naar vestigingsplaats, 2014-2023, in aantal per 1.000 inwoners

Verder voor het secundair onderwijs zien we dat de verschillen in het aantal leerlingen per 1000 inwoners per vestigingsplaats nog meer uitgesproken ten aanzien van de jongeren leerlingen.

Concreet tellen Bilzerse middelbare scholen 82 leerlingen op 1000 inwoners te vergelijken met 50.9 leerlingen in Hoeselt en 70.4 in Vlaanderen.

Leerlingen secundair onderwijs, naar vestigingsplaats, 2023, in aantal per 1.000 inwoners

Tenslotte dienen we vast te stellen dat in Hoeselt 37.5 jongeren op 1000 inwoners hoger onderwijs volgen, 33.2 jongeren in Bilzen en 36.6 in Vlaanderen.

Wanneer we de aantrekkingskracht van het onderwijs (aantal leerlingen in de scholen in de gemeente/ aantal leerlingen wonend in de gemeente) onder de loep nemen, dan zien we voor Bilzen een coëfficiënt van 1.07 voor kleuteronderwijs, 1.12 voor lager onderwijs en 1.14 voor secundair onderwijs. Voor Hoeselt liggen deze cijfers beneden de 1, met respectievelijk 0.88 , 0.77 en 0.70

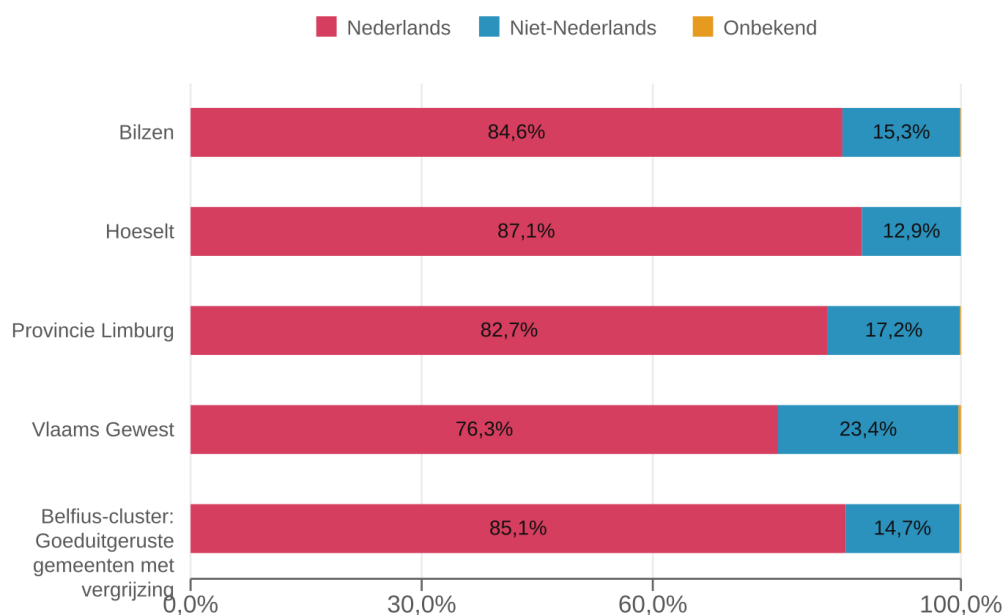
Hieruit kunnen we concluderen dat de leerlingen wonend in Hoeselt niet allen naar een school in Hoeselt gaan en dat Bilzen een aantrek heeft van leerlingen wonend buiten de gemeente.

Dit verschil is vanaf het basisonderwijs meer uitgesproken en stemt overeen met de vaststellingen bij het aantal leerlingen op het grondgebied.

Qua tevredenheid over de onderwijsvoorzieningen scoort Bilzen met 94% uitzonderlijk hoog. In Hoeselt krijgt het onderwijsaanbod een tevredenheidsscore van 83% in Vlaanderen gemiddeld 86%.

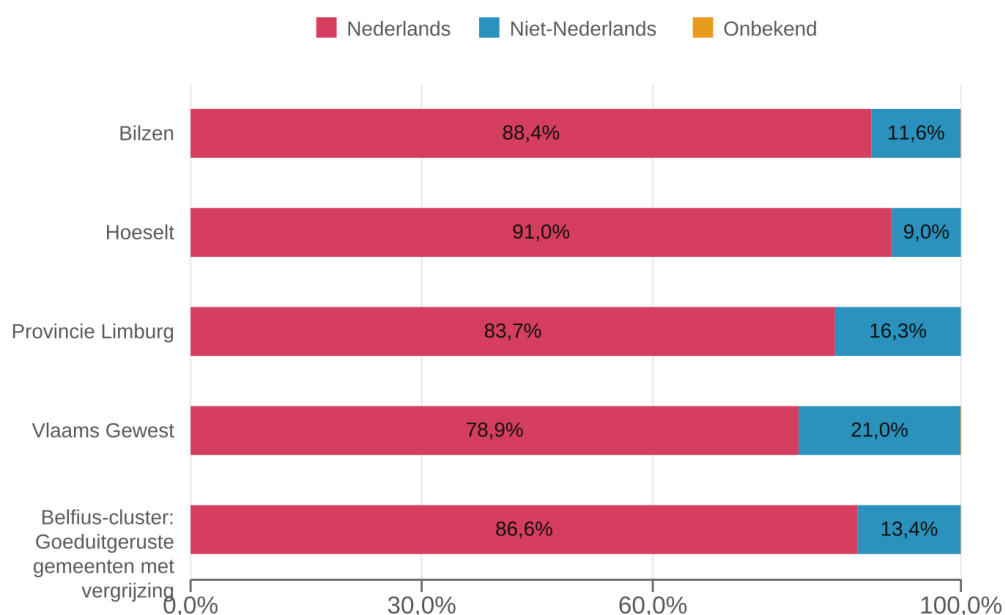
Onderstaande grafiek toont aan dat vooral Hoeselt goed scoort wat betreft kleuters met Nederlands als thuistaal. In Bilzen ligt dit cijfer iets minder goed dan het gemiddelde voor de Belfiuscluster, maar beter dan in de gehele provincie of Vlaanderen.

Leerlingen kleuteronderwijs, wonend in de gemeente, naar thuistaal, 2022, in procenten

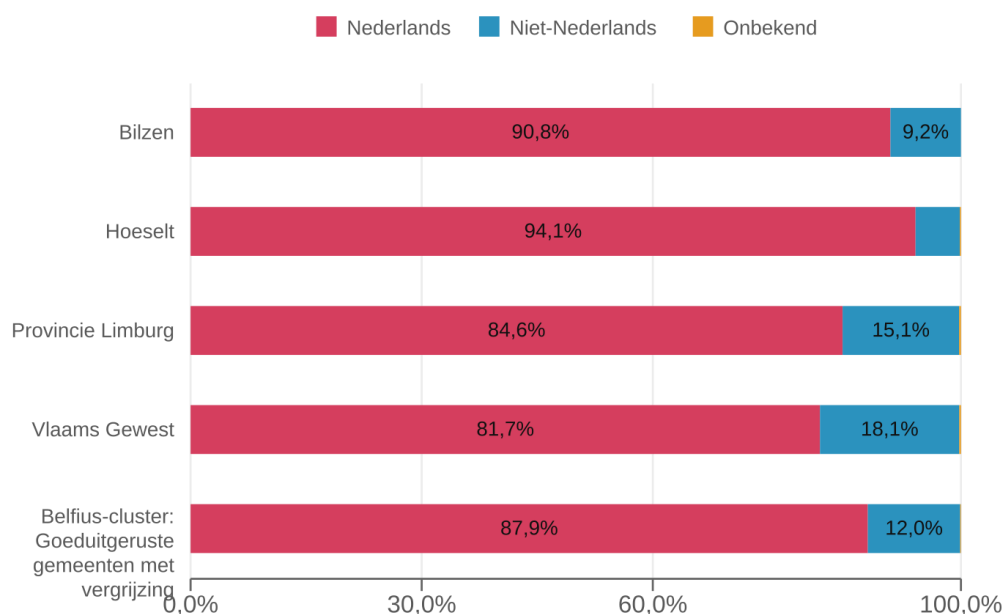
11.6% van de Bilzerse en 9% van de Hoeseltse kinderen in het lager onderwijs hebben niet-Nederlands als thuistaal. Hier scoren we beduidend beter ten aanzien van referentieregio's (tussen de 13.4 en 21%). Opvallend is dat de cijfers voor leerlingen basisonderwijs hier beter scoren dan voor de kleuters.

Leerlingen lager onderwijs, wonend in de gemeente, naar thuistaal, 2022, in procenten

Het aandeel leerlingen met thuistaal niet-Nederlands in het secundair onderwijs ligt nog lager (9,2% Bilzen en 5.9% in Hoeselt. (referentieregios tussen 12% en 18.1%).

Leerlingen secundair onderwijs, wonend in de gemeente, naar thuistaal, 2022, in procenten

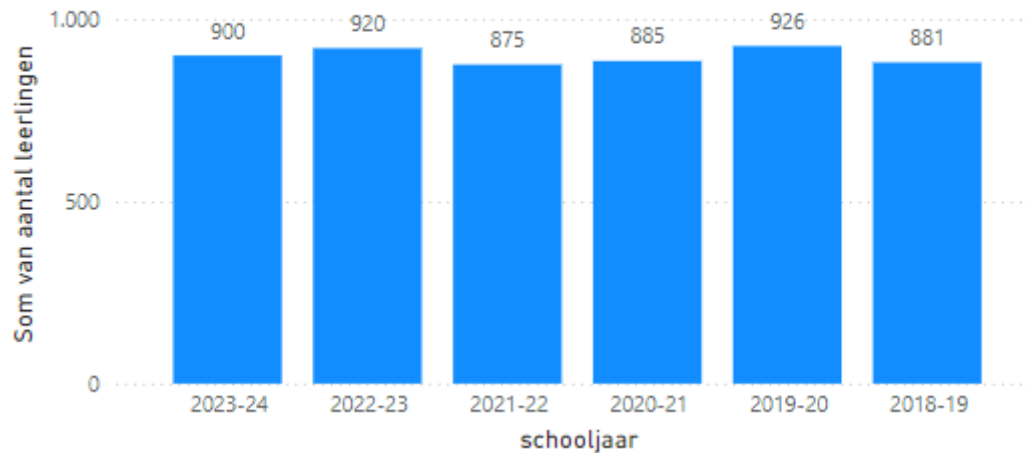
Vooraf in Bilzen noteren we een hoge schoolse vertraging (9.55%) bij de leerlingen waarbij het Nederlands niet de thuistaal is, zowel in vergelijking met Vlaanderen (6.97%) als met Hoeselt.

In Hoeselt ligt het aantal vroegtijdige schoolverlaters met niet-Nederlandse thuistaal op 20%, ten aanzien van 24.9 in Vlaanderen en slechts 5.6 in Bilzen .

De stad Bilzen is het schoolbestuur van kunstkoepel Beeldende kunst. Er wordt les gegeven in Bilzen en Lanaken. De evolutie van het aantal leerlingen is terug te vinden in onderstaande grafiek. DKO Muziek en Theater op Bilzers grondgebied valt onder schoolbestuur Lanaken.

aantal LL DKO Beeldende Kunst Bilzen

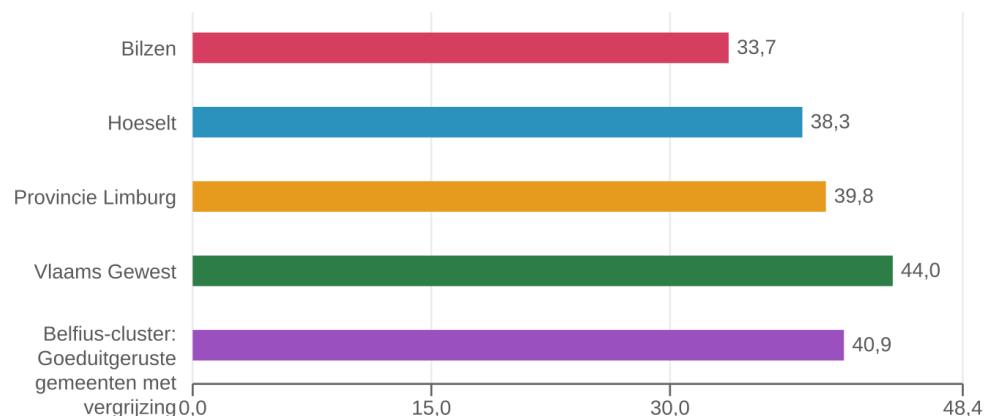

In Hoeselt wordt DKO ingericht door het Go! Onderwijs onder de naam Pentagoon.

Zorg en gezondheid

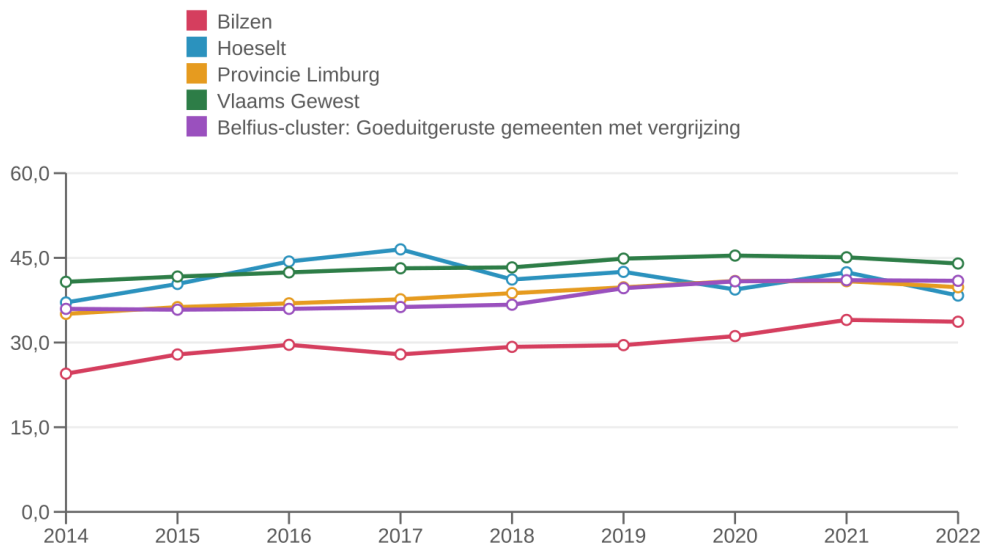
Het aantal beschikbare plaatsen Kinderopvang voor baby's en kleuters is in vele gemeenten een probleem. In Vlaanderen zijn er in 2022 gemiddeld 44 plaatsen per 100 kinderen, in Hoeselt 38.3 en in Bilzen 33.7. Opvang door ouders, familie ... niet inbegrepen.

Opvangplaatsen baby's en peuters, 2022, in aantal plaatsen per 100 baby's en peuters

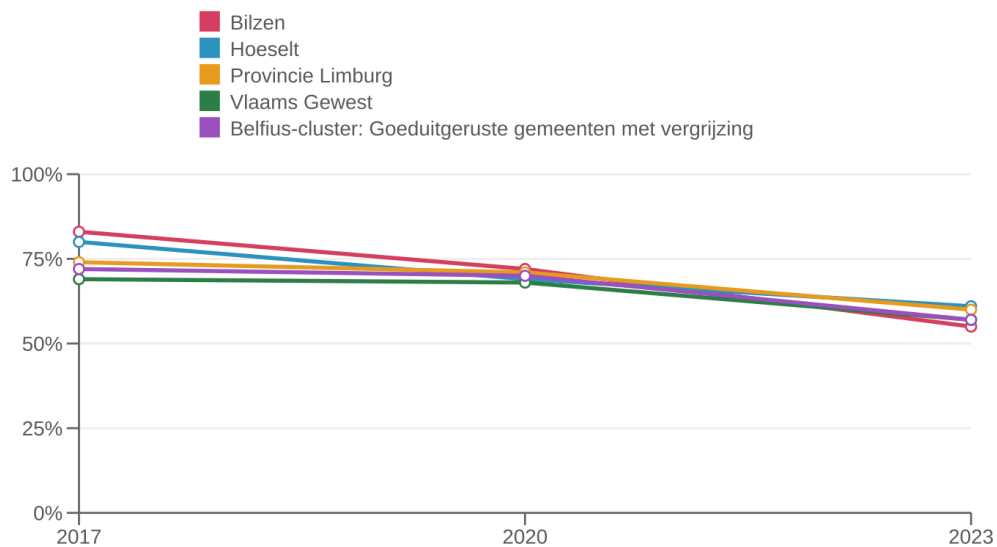

De laatste jaren heeft Bilzen ingezet op het aanmoedigen en waarderen van onthaalouders en kinderdagverblijven. Toch blijft het als kersverse ouders moeilijk om tijdig een geschikte opvangplek voor hun baby te vinden.

Opvangplaatsen baby's en peuters, 2014-2022, in aantal plaatsen per 100 baby's en peuters

De tevredenheid (bevragsingsresultaat met extractie van antwoord : weet ik niet/niet van toepassing) ligt volgens de burgerbevraging in 2023 dan ook hoger in Hoeselt dan in Bilzen. In de loop van de laatste 3 burgerbevragingen zien we over het algemeen de tevredenheid afnemen

De cijfers uit de stadsmonitor voor de buitenschoolse opvangmogelijkheden voor kinderen tussen 3 en 11 jaar dateren van 2021. Er wordt een update verwacht in juni 2024. Het gaat om erkende opvangplaatsen of die met een attest van toezicht.

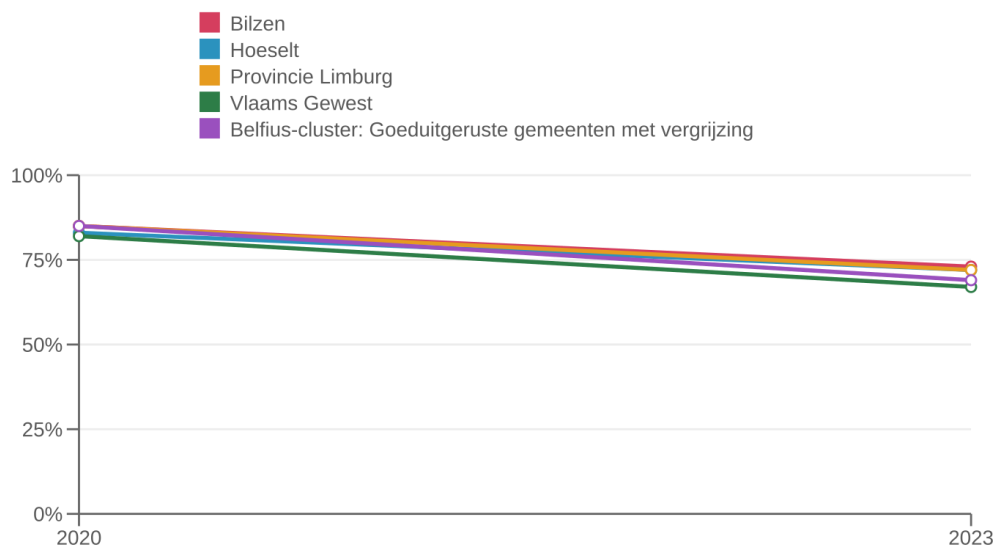
Voor Bilzen zien we dat er een aanbod is van 620 plaatsen voor 3112 kinderen, wat neerkomt op een 20 tal opvangplaatsen per 100 kinderen. Voor Hoeselt zijn er 71 plekken voor 915 kinderen of 7.8 plaatsen per 100 kinderen. In Vlaanderen is er een gemiddeld aanbod van 6.7 plaatsen per 100 kinderen.

Buitenschoolse kinderopvang wordt in Bilzen door de stad georganiseerd op 8 locaties. Het KODB voorziet in 7 eigen scholen deze opvang. Verder is er nog 1 vzw in Hees die buitenschoolse opvang aanbiedt.

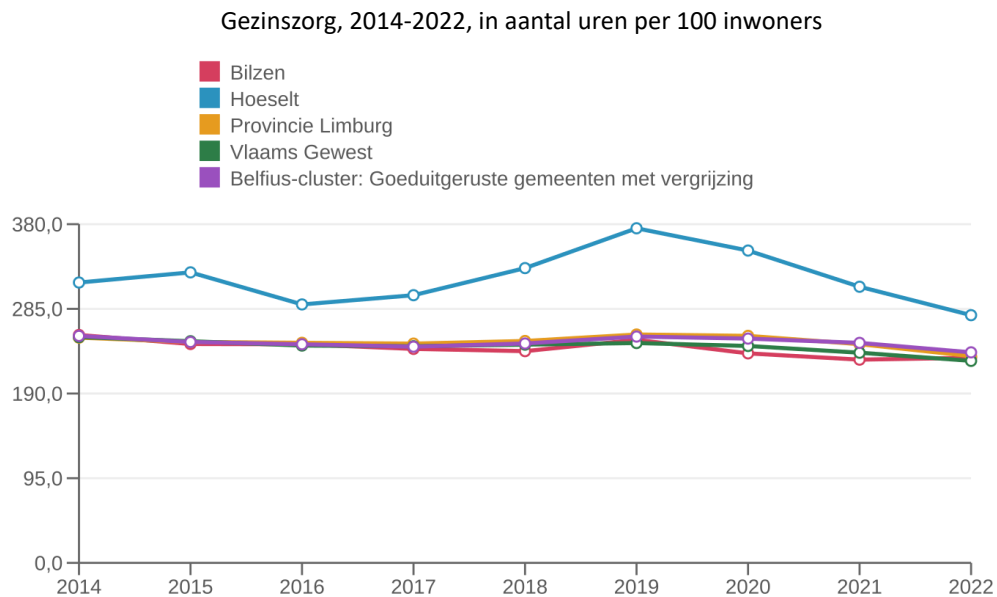
In Hoeselt is er enkel gemeentelijke buitenschoolse opvang en dit op 6 locaties.

Cijfers over tevredenheid van huisartsen – en tandartsenaanbod alsook over het aantal medische consults scoren in Bilzen en Hoeselt beter dan in Vlaanderen.

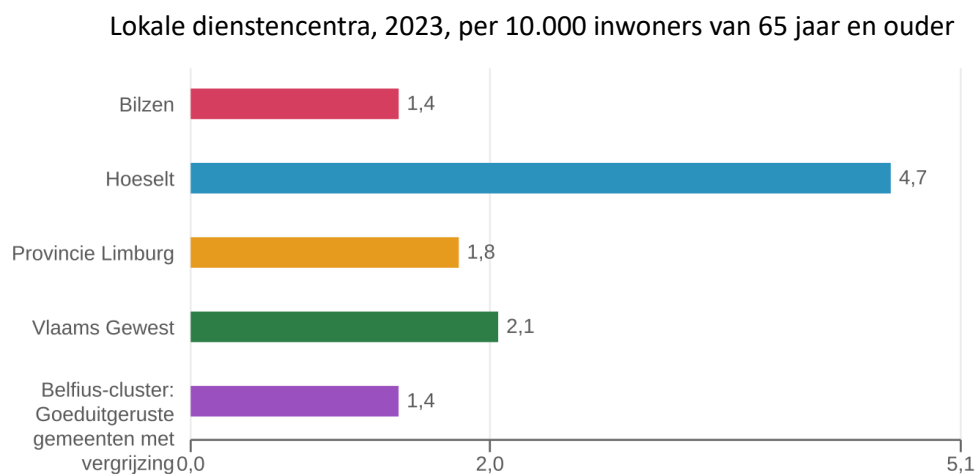
Echter over de jaren heen daalt deze tevredenheid zijn, immers steeds minder inwoners die vinden dat er voldoende huisartsen zijn.

Het aantal gepresteerde uren gezinszorg per 100 inwoners ligt in Hoeselt de laatste jaren structureel hoger dan Vlaanderen en Bilzen.

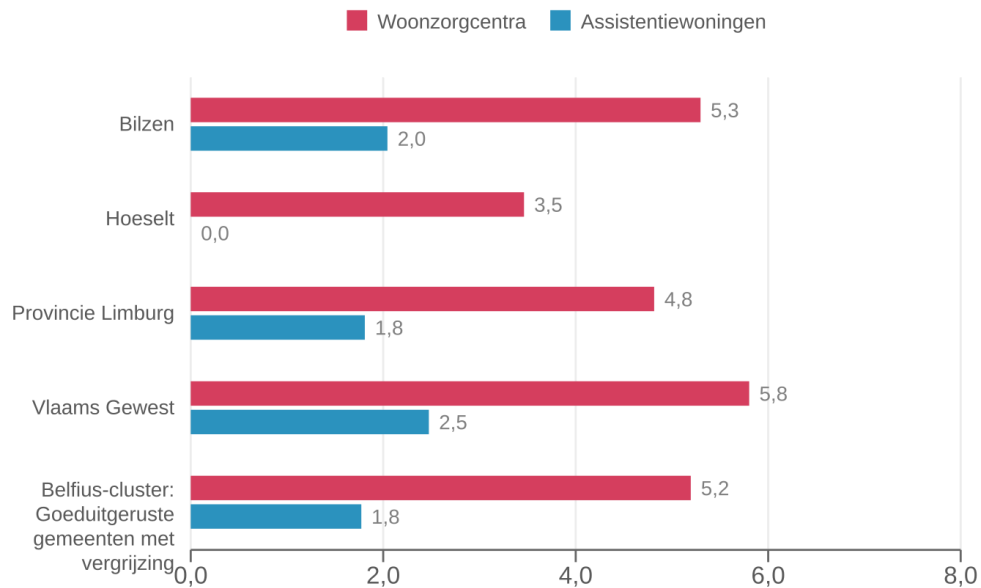
Zowel in Bilzen als Hoeselt is er een dienstencentrum waarbij het aanbod vooral op oudere inwoners gericht is.

Bovenstaand cijfer geeft het resultaat van het aantal Dienstencentra in de gemeente/ gedeeld door het aantal inwoners boven de 65 jaar/1000. Niet elke gemeente in de grootteorde van Hoeselt heeft in Vlaanderen een erkend dienstcentrum. In Bilzen zijn in verhouding 3.5 keer meer ouderen en toch is er maar 1 LDC annex seniorenhuis. De fusiestad zou op een 2.1 uitkomen.

Wat betreft de residentiele ouderenzorg in 2023 zien we dat er in Bilzen zowel naar aantal verblijfsplaatsen in Woonzorgcentra als naar aantal serviceflats per 100 65+ers goed geïnvesteerd werd. Het aanbod blijft op dat vlak in Hoeselt wat achter. Echter een nieuwbouw rusthuis met 24 assistentiewoningen staat er in de steigers.

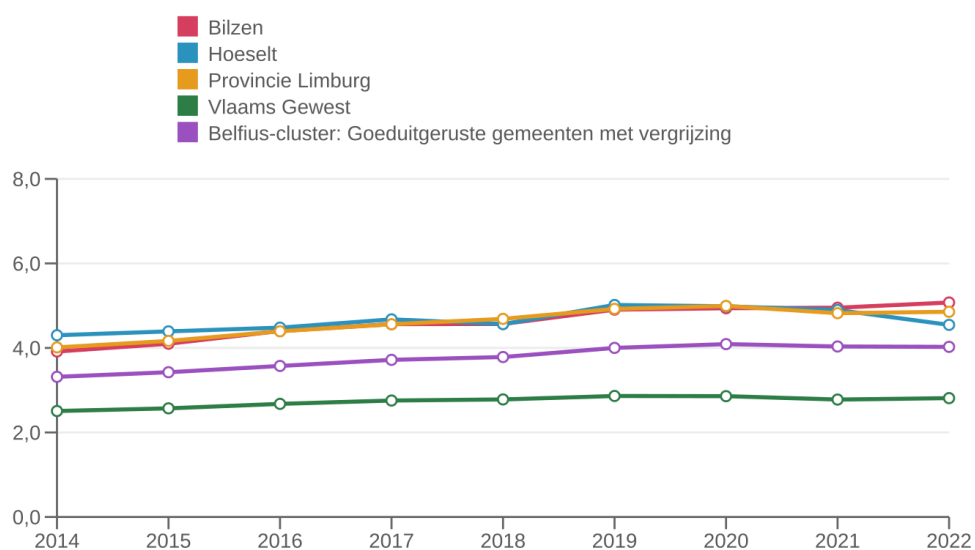
Residentiële ouderenzorg, 2023, in aantal plaatsen per 100 65-plussers

De tevredenheid over de ouderenvoorzieningen ligt in Bilzen met 80% lager dan 6 jaar geleden (86%). In Hoeselt blijkt er een daling van 76% in 2020 naar 71% in 2023.

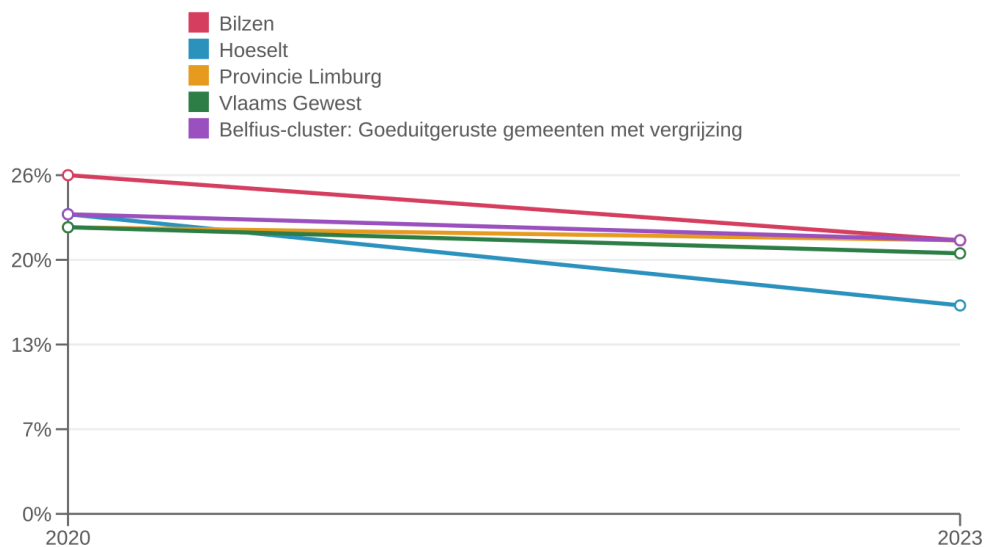
Onderstaande grafiek geeft de evolutie van het aantal rechthebbenden per 100 inwoners die in aanmerking komen voor een zorgbudget. Bilzen scoort daar het hoogst. In Hoeselt zien we een lichte neerwaartse trend na 2021.

Zorgbehoevenden met zorgverzekering mantel- en thuiszorg, 2014-2022, in aantal rechthebbenden per 100 inwoners

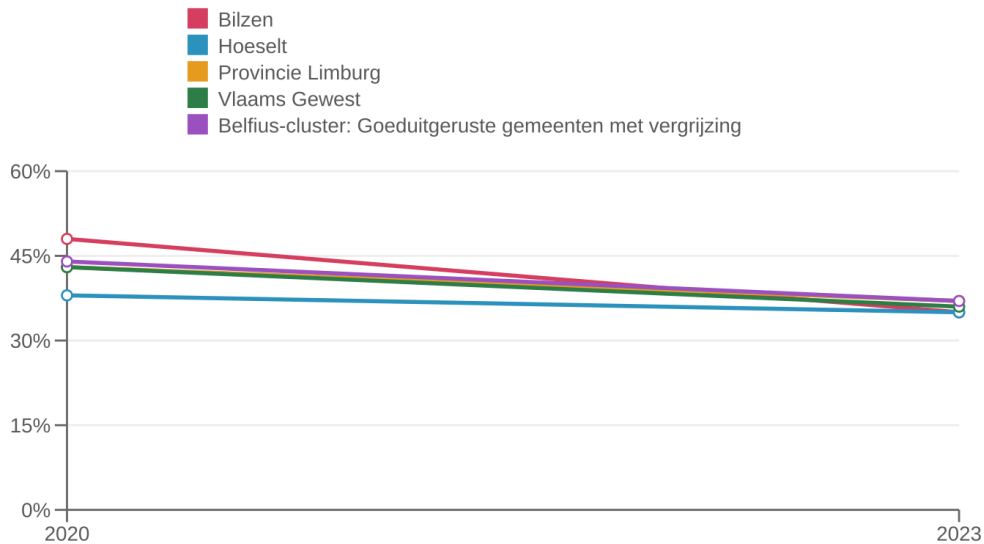

Wat betreft het aandeel inwoners dat geniet van mantelzorg zien we een relatief hoog cijfer voor Bilzen in 2020, doch wat vooral opvalt is de sterke daling de laatste 3 jaren in zowel Hoeselt als Bilzen.

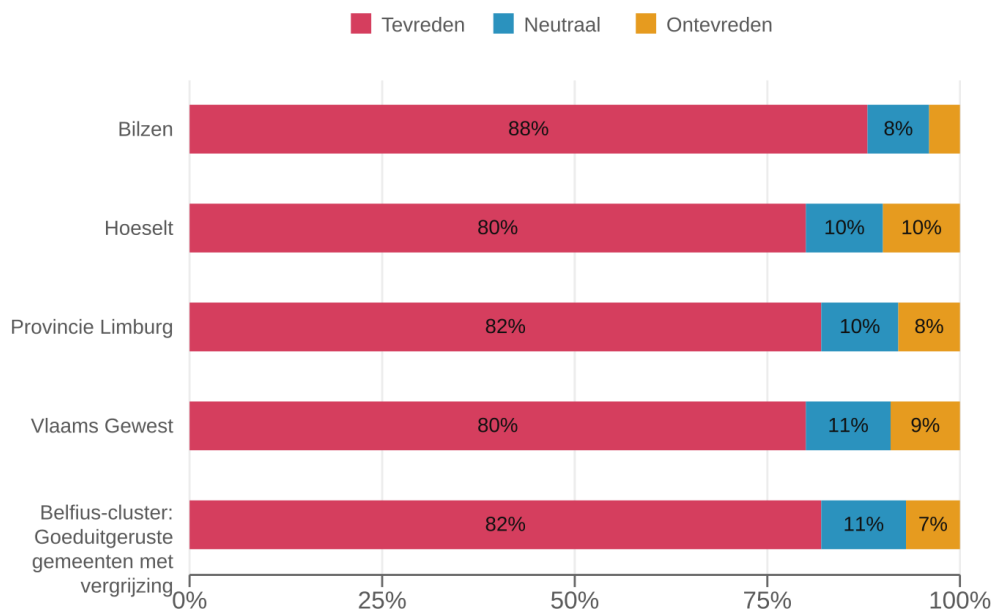
Inwoners die mantelzorg krijgen, 2020-2023, in procenten

Inwoners die mantelzorg geven, 2020-2023, in procenten

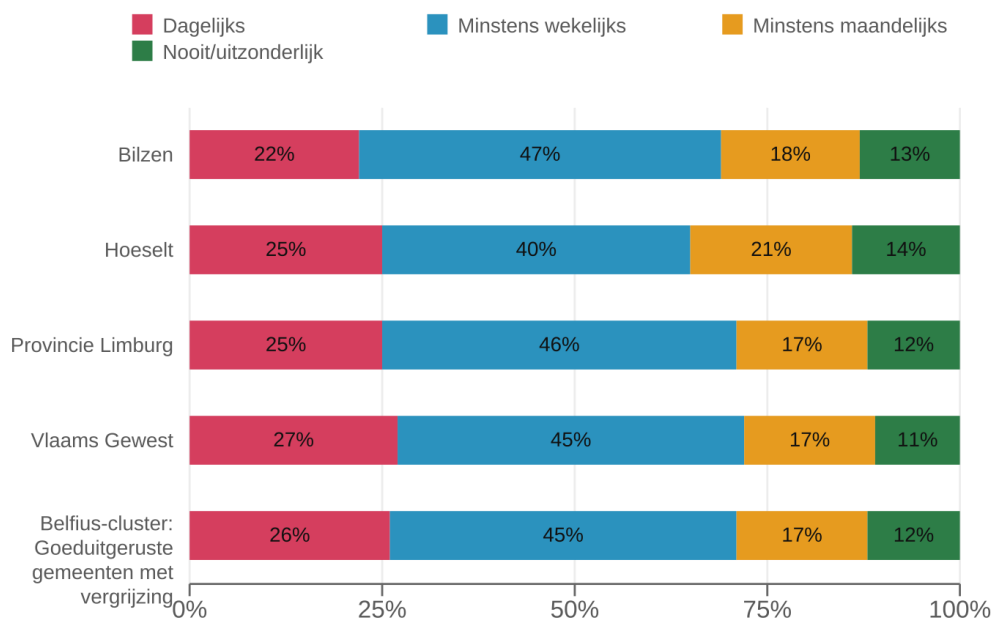
Wat betreft de tevredenheid over de gezondheidsvoorzieningen, scoort Bilzen met 88% erg hoog.

Op het vlak van matig actief bewegen scoren Bilzen (69%) en Hoeselt (65%) wat lager dan de rest van Vlaanderen (72%).

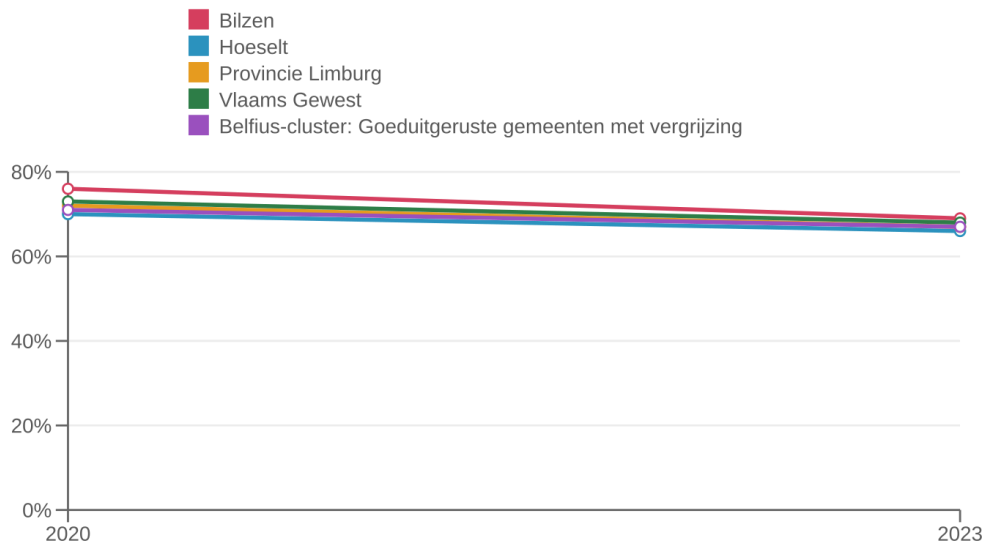
Onder matig actief bewegen wordt verstaan minstens 30 minuten wandelen, stappen of fietsen.

Inwoners die regelmatig actief bewegen, 2023, in procenten

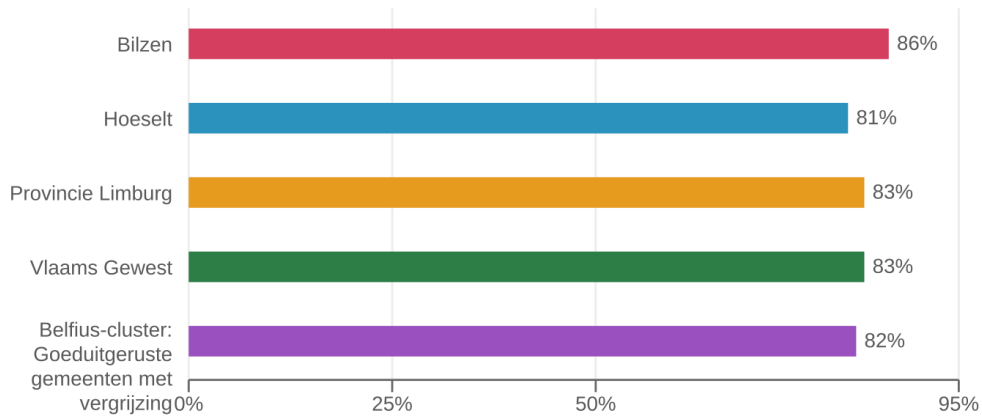

Na corona stellen we vast dat de bewoners zich overal minder goed (subjectief) “gezond” voelen

Inwoners die zich gezond voelen, 2020-2023, in procenten

Qua “geluksgevoel” is er een vooruitgang bij de Bilzenaren van 84% in 2020 naar 86% in 2023. In Hoeselt zien we het omgekeerde, het aandeel inwoners dat zich gelukkig voelt daalt van 86% naar 81%.

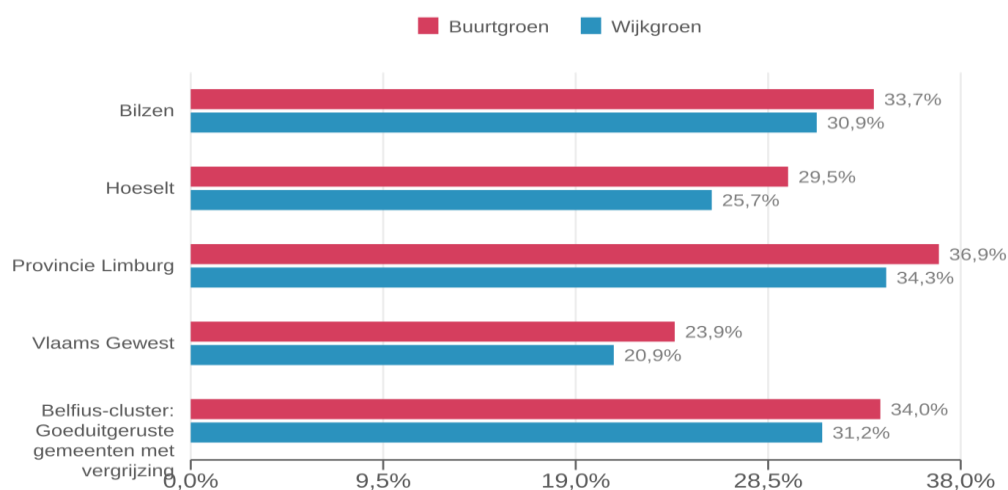
Pijler 2: PLANET – Planeet

Deze cluster omvat de milieu-gerelateerde doelstellingen zoals o.a. water, klimaat, ecosystemen, duurzame consumptie en productie (o.a. recycleren, voedselverspilling, ...).

Omgeving (externe analyse)

Natuur

Aandeel groenvoorziening in de oppervlakte van de gemeente, 2019, in procenten

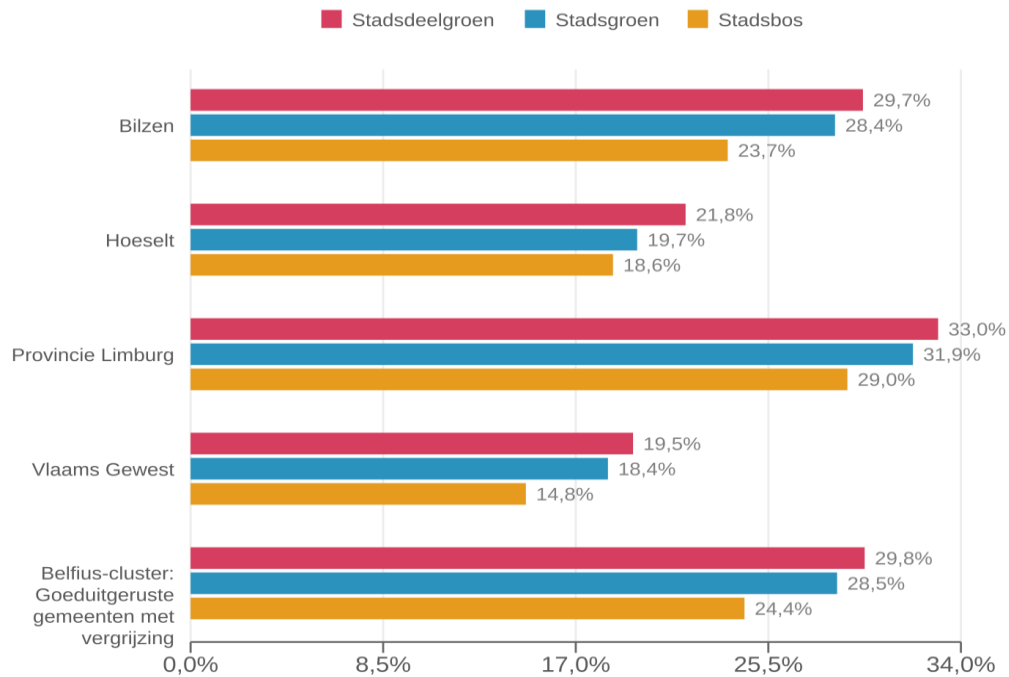

Wat de groenvoorziening betreft wordt er een onderscheid gemaakt tussen buurtgroen (minimum 0.2 ha) en wijkgroen (minimum 10 ha). Over de jaren heen is het aandeel groen in de totale oppervlakte van de gemeenten vrij constant .

Het valt op dat, ondanks de lagere bevolkingsdichtheid in Hoeselt er procentueel toch minder grote groene gebieden zijn.

Ook onderstaande cijfers geven een gelijkaardig beeld over stadsdeelgroen (gebied minimum 30 ha), stadsgroen (min 60 ha) en stadsbos (minimum 200 ha)

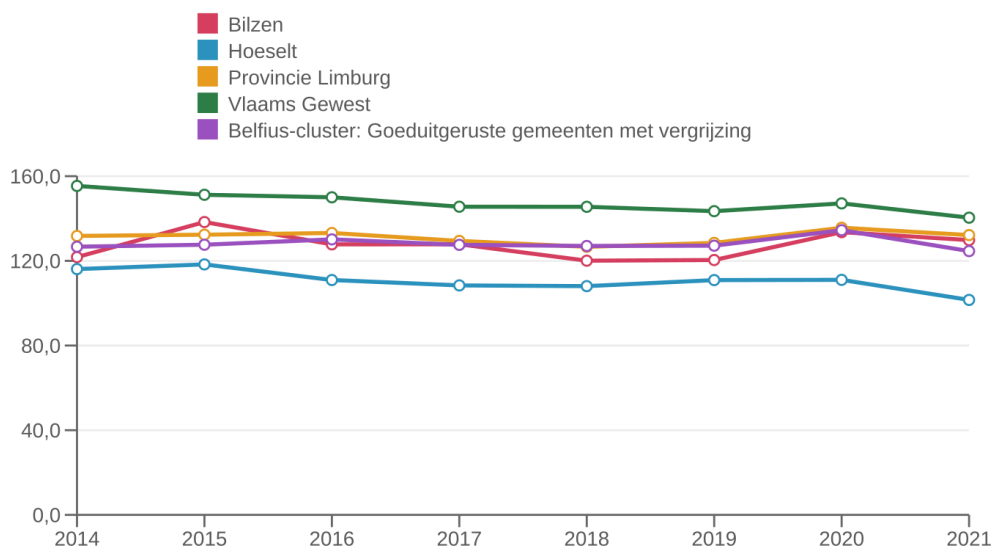
Aandeel groenvoorziening in de oppervlakte van de gemeente, 2019, in procenten

93% van de inwoners van Bilzen zijn tevreden over de natuur en groenvoorziening in hun gemeente, in Hoeselt gaat dit over 81% van de bevolking. Deze cijfers liggen een 5% lager wanneer het over de groenvoorzieningen in hun buurt gaat.

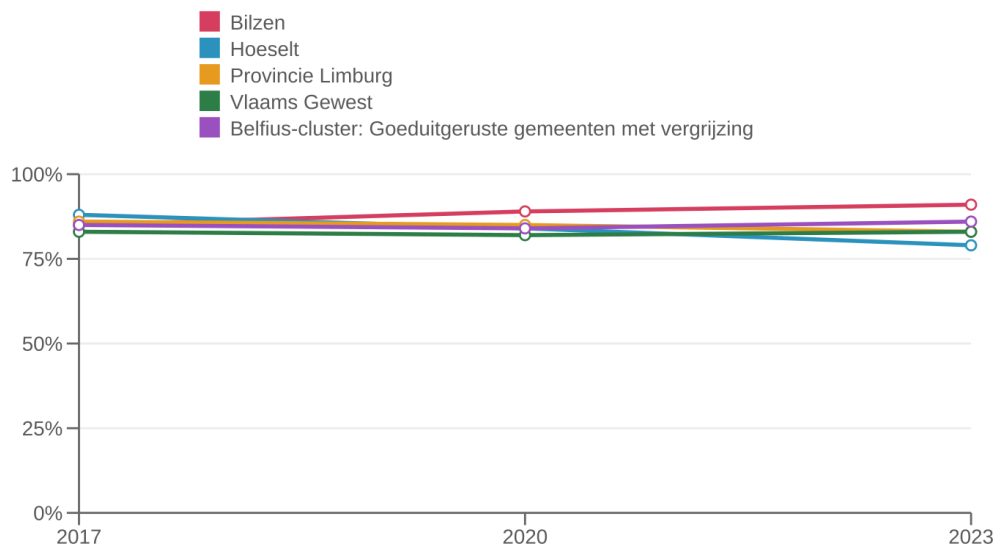
Milieu

De hoeveelheid restafval, 2014-2021, in kilogram per inwoner kent sinds 2020 overal een lichte daling, Het valt op dat de inwoners van Hoeselt goede sorteerdere zijn, met gemiddeld 40 kilo minder afval per bewoner.

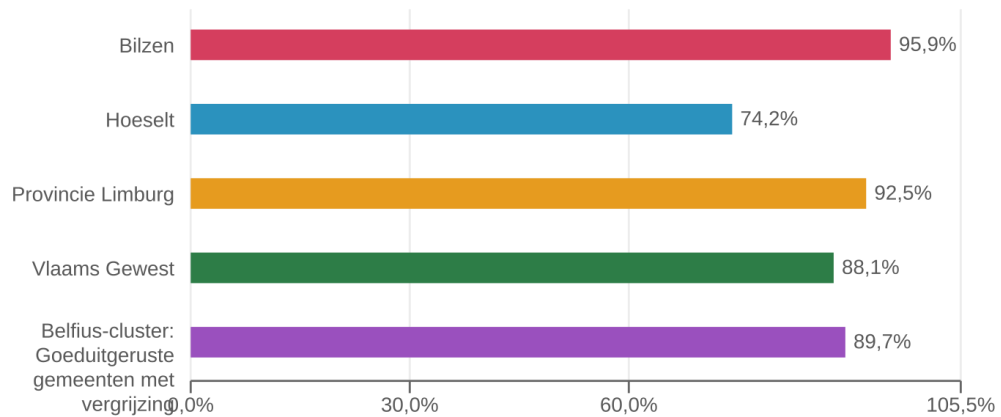
De tevredenheid over de huisvuilvoorzieningen (recyclagepark en huisvuilophaling) is in Bilzen de laatste jaren toegenomen, het omgekeerde stellen we vast voor Hoeselt.

Inwoners die tevreden zijn over huisvuilvoorzieningen, 2017-2023, in procenten

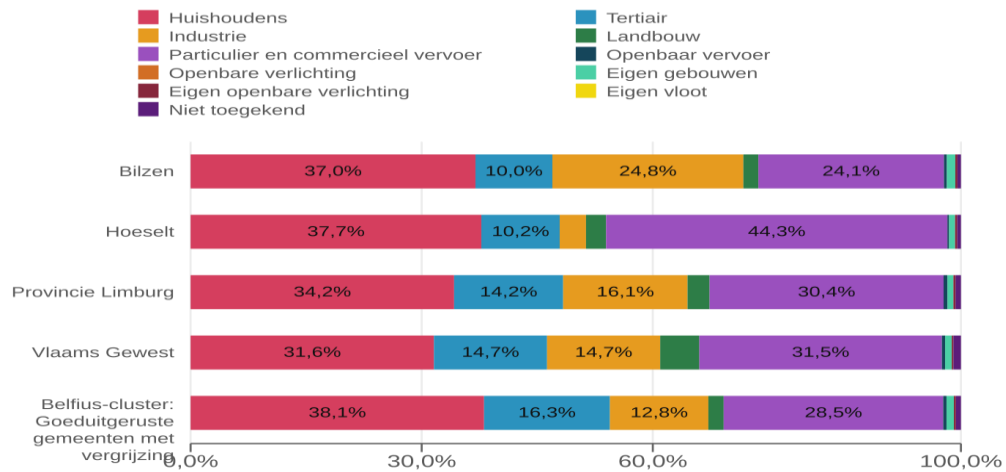
Afvoer van afvalwater is ook een belangrijke opdracht voor een lokaal bestuur. Onderstaande cijfers geven een beeld op de vordering van de uitbouw van het rioleringsstelsel binnen de gemeente. Bilzen komt erg goed uit de cijfers van de Vlaamse Milieumaatschappij. Op grondgebied Hoeselt is er nog een inhaalbeweging te doen.

Uitvoeringsgraad riolering, 2022, in procenten

Wanneer we naar het energieverbruik per sector kijken zien we dat de huishoudens hierin het grootste aandeel hebben, behalve in Hoeselt, waar de uitstoot door het vervoer de hoogste aandeel krijgt.

Energieverbruik per sector, 2021, in procenten

De opgelegde energienormen voor nieuwbouw en renovaties zullen het aandeel van Co2 uitstoot door gezinnen hopelijk nog verder naar beneden halen. De energie-uitstoot door voertuigen zal afnemen naarmate er meer hybride en elektrische voertuigen aangekocht worden. Een betere prijssetting en batterijcapaciteit van deze voertuigen en voldoende elektrische laadpunten kunnen de transitie bespoedigen.

Pijler 3: PROSPERITY – Welvaart

In deze cluster staan de economische doelstellingen centraal: energie, werk, industrie, maar ook 'duurzame steden en gemeenschappen'. Dit laatste is een breed begrip, gezien het veel aspecten omvat zoals duurzame mobiliteit, woningen, de aanpakken van de nadelige milieueffecten van steden, groene ruimtes en erfgoedbeheer. Maar ook het verminderen van ongelijkheid als migratie valt hieronder.

Omgeving: (externe analyse)

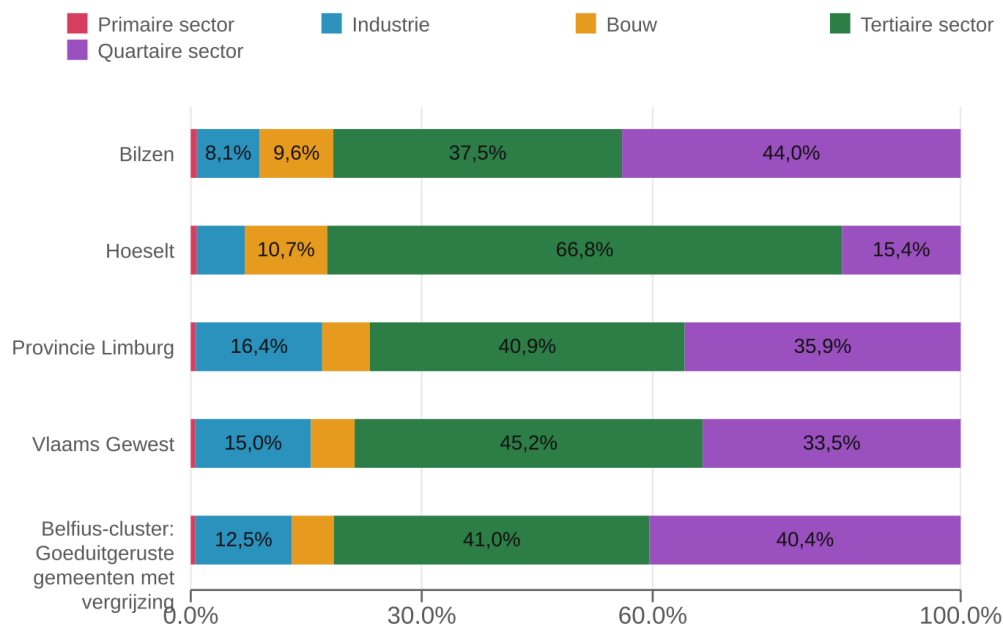
Economie en werk

Indicatoren over economie en werk belichten het economisch weefsel van een stad of gemeente, we krijgen een beter inzicht in de werkgelegenheid en de pendelbewegingen. Verder geven we enkele kencijfers over de bevolking op arbeidsleeftijd. Een hoge werkzaamheidsgraad is nodig voor een leefbare en duurzame stad. Het is belangrijk dat vraag en aanbod doelmatig verbonden worden opdat bepaalde knelpunten kunnen weggewerkt worden.

De bezettingsgraad van de industrieterreinen ligt in 2023 in Hoeselt op 88,1% en dus hoger dan Bilzen met 71,1%, maar lager dan Vlaanderen (85,7%).

Indien we kijken in welke sectoren de bezoldigde werkgelegenheid zich situeren, dan stellen we toch wel grote verschillen vast tussen Bilzen en Hoeselt maar zeker ook in vergelijking met Vlaanderen.

Bezoldigde werkgelegenheid naar hoofdsectoren, 2022, in procenten

Het aandeel van de primaire sector (grondstoffen/landbouw) ligt voor beide gemeenten erg laag, met name op 0,8% , maar toch iets hoger dan het vlaamse gemiddelde van 0,6%.

De tewerkstelling in industrie ligt voor Bilzen op 8,1%, Hoeselt 6,2% en voor Vlaanderen het dubbele op 15%.

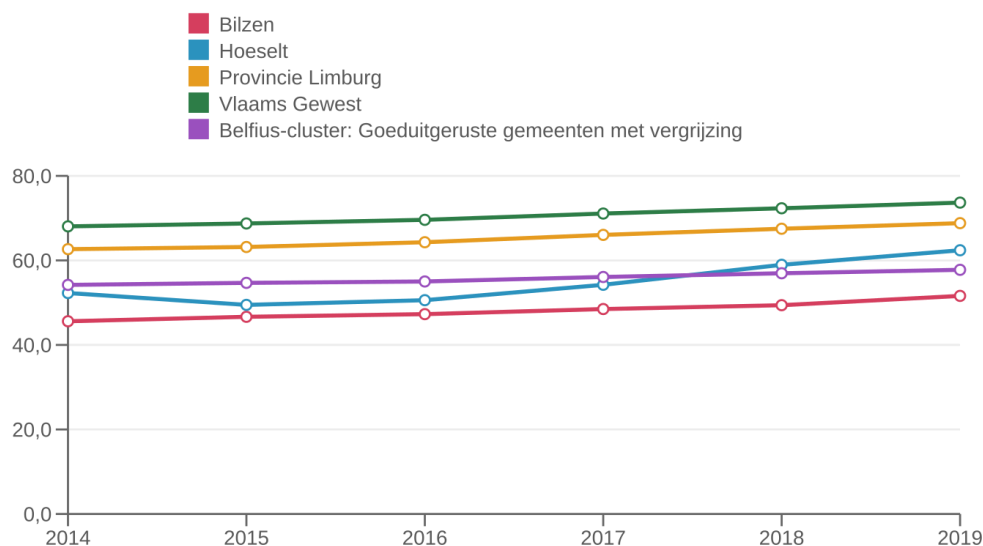
De bouwsector scoort met respectievelijk 9,6% en 10,7% dan weer aanzienlijk hoger dan Vlaanderen (5,7%)

De tertiaire of diensten sector is in Bilzen vertegenwoordigd met 37,5% en in Hoeselt met 66,8%, voor Vlaanderen noteren we 45,2%

Tenslotte zien we dat in Bilzen de quataire sector het grootste aandeel heeft met 44%. Het betreft hier de overheden, aanverwante besturen, gezondheid en sociale diensten, onderwijs, cultuur.. Opvallend is dat in Hoeselt deze sector amper 15,4% aandeel in de tewerkstelling heeft. In Vlaanderen gaat het om 33,5%.

De lokale economie van Hoeselt leverde in 2019 een tewerkstelling op van 62,4 jobs per 100 inwoners op actieve leeftijd, in Bilzen lag dit met 51.6 jobs aanzienlijk lager. Vlaanderen daarentegen scoorde met 73.7 jobs toch een 18% hoger.

Ten aanzien van 2014 is het aantal jobs in 2019 met 3,8% toegenomen in Bilzen en 5,1% in Hoeselt.

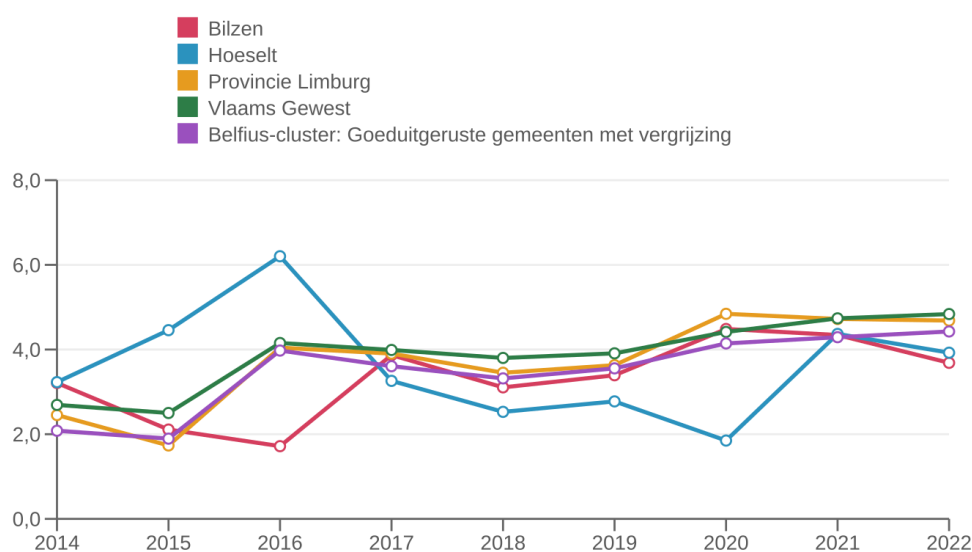
Ook in 2019 zien we dat in Bilzen 60,6% van de jobs worden ingenomen door loontrekkenden van buiten Bilzen. Hoeselt kent een aanzienlijk hogere inkomende pendel (78.3%). Verder leren we dat 77,6% van alle loontrekkende Bilzenaren buiten de eigen gemeente pendelen, deze uitgaande pendel bedraagt voor de Hoeselaren 85,6%.

Van de 100 btw plichtige ondernemingen in 2022 zijn er in Bilzen 48,1 natuurlijk personen (zelfstandigen) en 51,9 rechtspersonen. In Hoeselt zit er 1% verschil op in het nadeel van de natuurlijke personen.

Verhoudingsgewijs telt Vlaanderen gemiddeld meer rechtspersonen (55,9%).

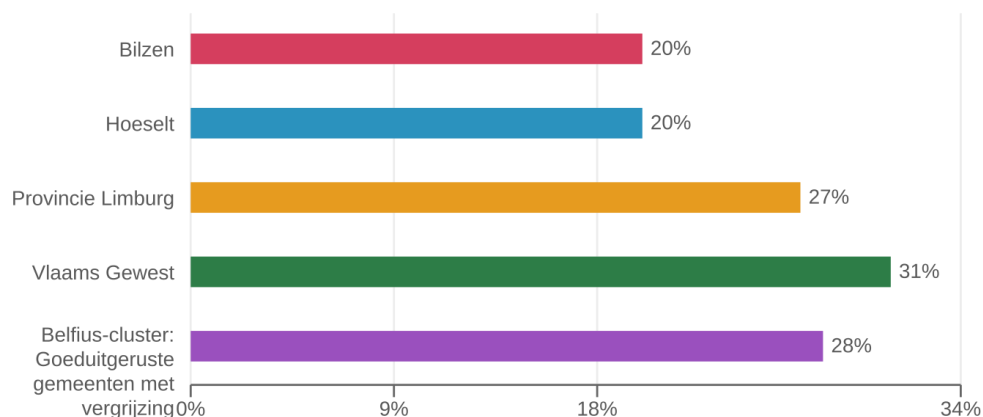
Op 100 ondernemingen zijn er in 2022 10,8 nieuwe starters in Bilzen en 10,3 in Hoeselt, ongeveer 1% minder dan in Vlaanderen. Het aantal stopzettingen lag met 7,1 op 100 hoger in Bilzen dan in Hoeselt (6,4) en Vlaanderen (6,7). Het verschil tussen het aantal oprichtingen en stopzettingen per 100 ondernemingen geeft de nettogroeiratio. Onderstaande grafiek toont dat Hoeselt enkele atypische bewegingen maakt in de groeiratio.

Netto-groeiratio ondernemingen, 2014-2022, ratio

Sinds corona is thuiswerk voor meer werknemers mogelijk geworden. In 2020 was dit volgens de resultaten van de burgerbevraging het geval voor 24% van de Bilzenaren en voor 20% van de werknemers van Hoeselt. Uit de bevraging in het voorjaar 2023 bleek er voor Bilzen een terugval in thuiswerk tot 20%. Wanneer we de cijfers thuiswerk op regionaal vlak bekijken, dan scoren we hier voor de fusiestad aan de lage kant.

Inwoners die aan thuiswerk doen, 2023, in procenten

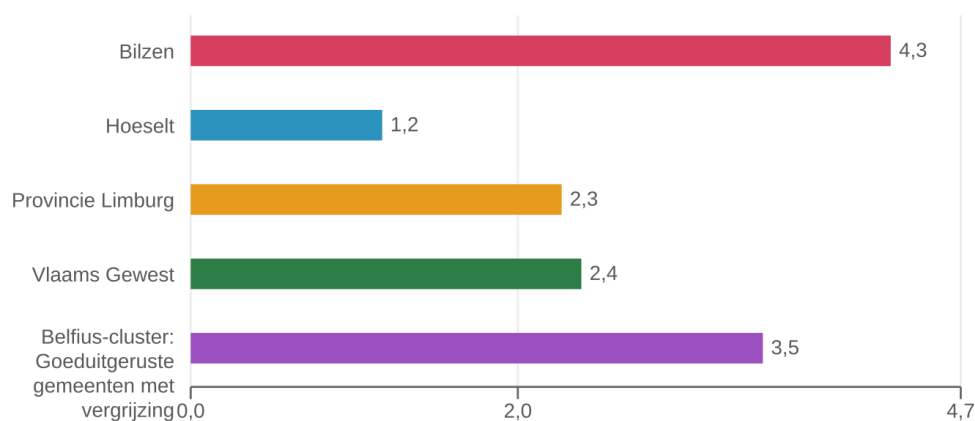

Cijfers over de werkzaamheidsgraad 2021 (aantal werkenden en actieve werkzoekenden tav inwoners tussen 20-64 jaar) liggen voor Bilzen en Hoeselt ongeveer gelijk en op het niveau van Vlaanderen. Wat wel opvalt is dat deze voor niet-Belgen in Bilzen (EU 57,5% en niet EU herkomst 53,8%) beduidend lager ligt dan Hoeselt (68,3% resp 61,1%) en Vlaanderen (65,9% resp 57,5%).

Van alle werkzoekenden zonder werk in 2022 zijn er in Hoeselt 59,4% meer dan 1 jaar werkzoekend, in Bilzen gaat het om 54,8%, in Vlaanderen ligt dit cijfer op 53,4%.

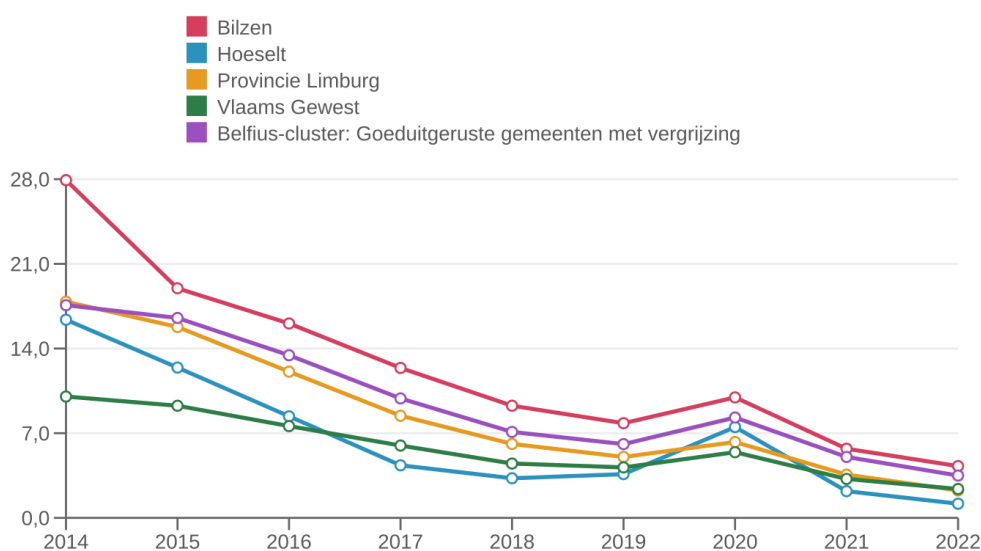
Een andere opvallende vaststelling is dat er in 2022 in verhouding meer werkzoekenden ten aanzien van het aantal opstaande vacatures zijn in Bilzen dan elders.

Spanningsratio, 2022, verhouding

We zien bovendien dat deze spanningsratio de laatste jaren overal een aanzienlijk neerwaartse trend vertoont, waarbij in Bilzen de grootste daling kan vastgesteld worden. De toegenomen krapte op de arbeidsmarkt kan met deze cijfers duidelijk worden aangetoond.

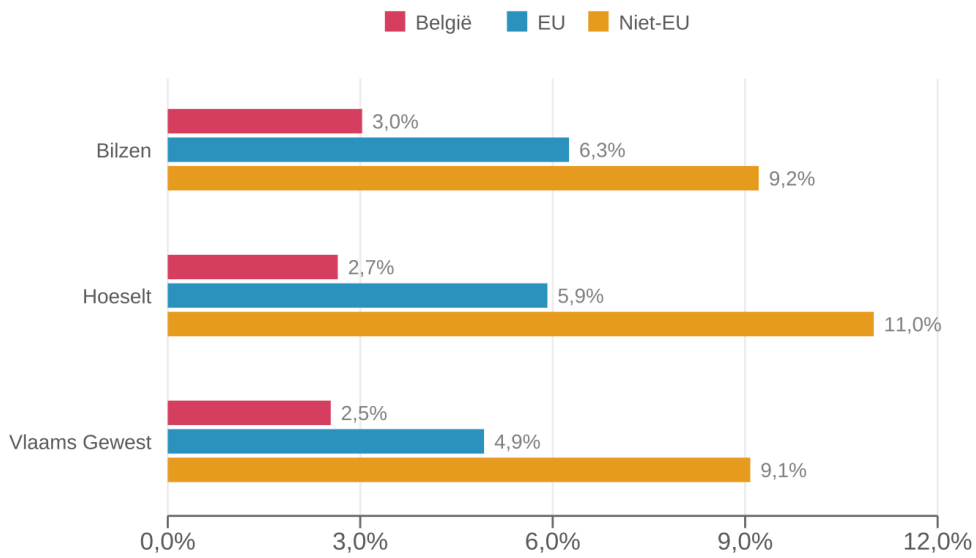
Spanningsratio, 2014-2022, verhouding

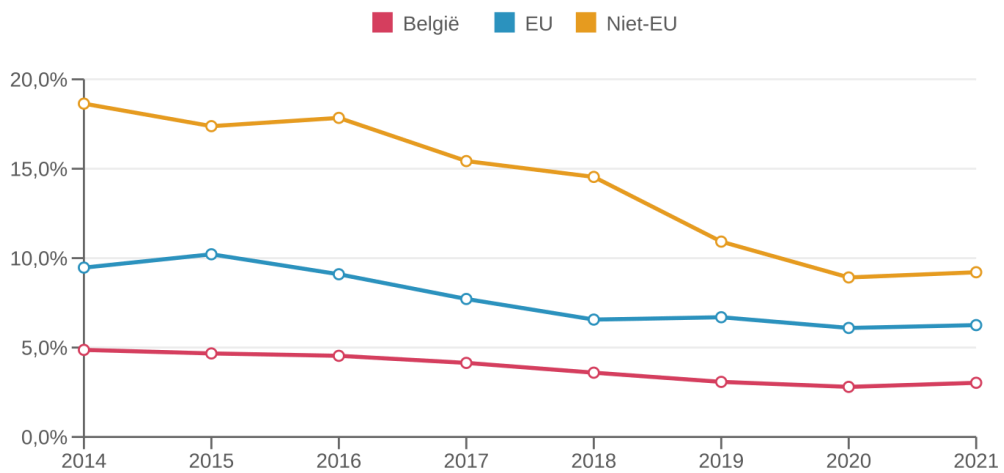
De werkloosheidsgraad, zijnde de verhouding van het aantal uitkeringsgerechtigde werklozen ten aanzien van de beroepsbevolking ligt in 2021 in Bilzen hoger dan Hoeselt en Vlaanderen, met uitzondering van de niet-Eu werklozen die in Hoeselt het hoogst zijn. Het zijn deze laatste niet EU-werklozen die de laatste jaren het sterkst procentueel zijn afgenomen in beide gemeenten, maar toch de grootste groep van werklozen uitmaken.

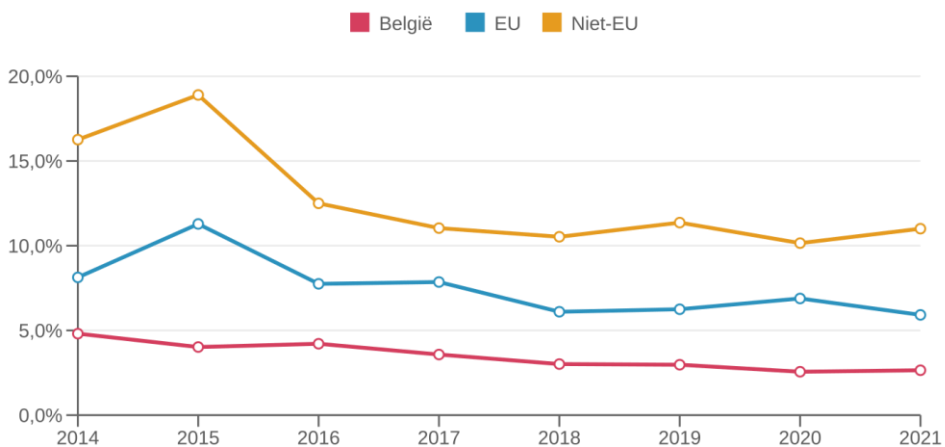
Werkloosheidsgraad naar herkomst, 2021, in procenten

Werkloosheidsgraad naar herkomst, 2014-2021, in procenten (Bilzen)

Werkloosheidsgraad naar herkomst, 2014-2021, in procenten (Hoeselt)

Omgeving

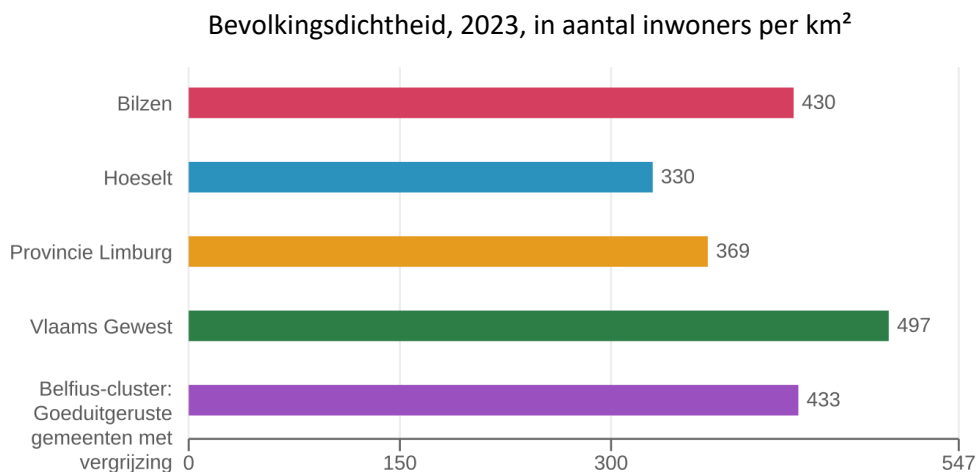
Hoeveel ruimte wordt er gebruikt om te wonen? Hoeveel ruimte is er voor bos en natuur? Bevolkingsevoluties creëren druk op de ruimte: meer huishoudens betekent nood aan meer woningen, meer ouderen nood aan meer ouderenvoorzieningen, meer jongeren nood aan meer scholen, groen en speelvoorzieningen.

Hoe tevreden zijn inwoners over hun woning en de woonomgeving? Ervaren ze buurtproblemen? Hoeveel bedraagt de mediaan verkoopprijs van huizen en appartementen?

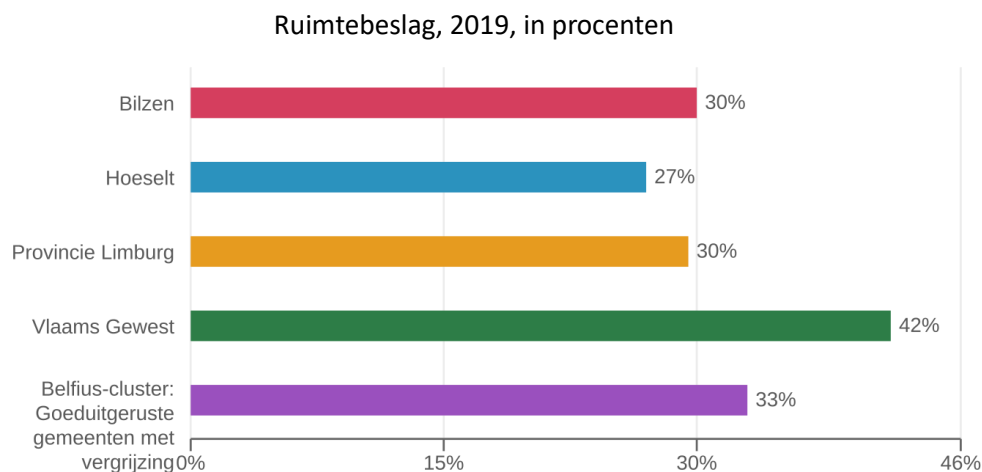
Op het vlak van mobiliteit spelen factoren als openbaar vervoer, fietspaden, parkeerplaatsen en bereikbaarheid van basisvoorzieningen (scholen, winkels..) een belangrijke rol.

Inwoners en instellingen moeten duurzaam omspringen met schaarse grondstoffen zoals energie, water en materialen.

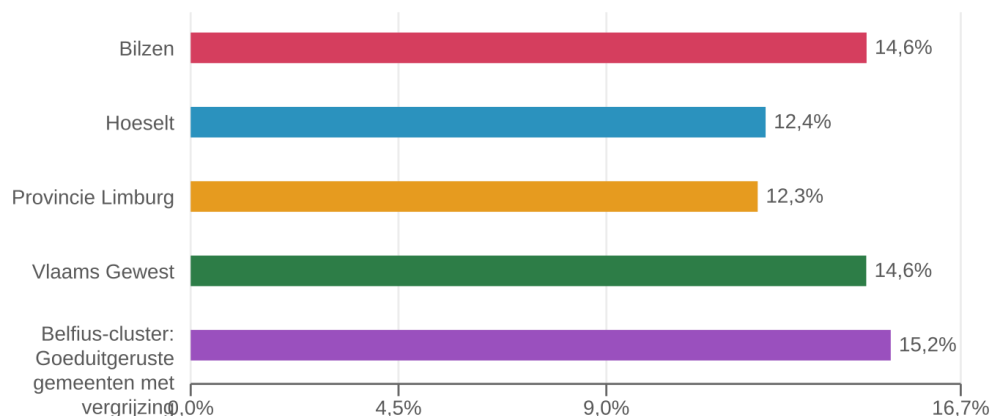
Op het vlak van bevolkingsdichtheid zien we een redelijk groot verschil tussen de Bilzen en Hoeselt, waarbij Bilzen sterk aanleunt bij de Belfiuscluster.

Een grotere bevolkingsdichtheid betekent logischer wijze dat er meer 'ruimte' wordt ingenomen door bebouwing en verharding, maar ook voor weginfrastructuur, tuinen, parken, tuinen sportvelden...

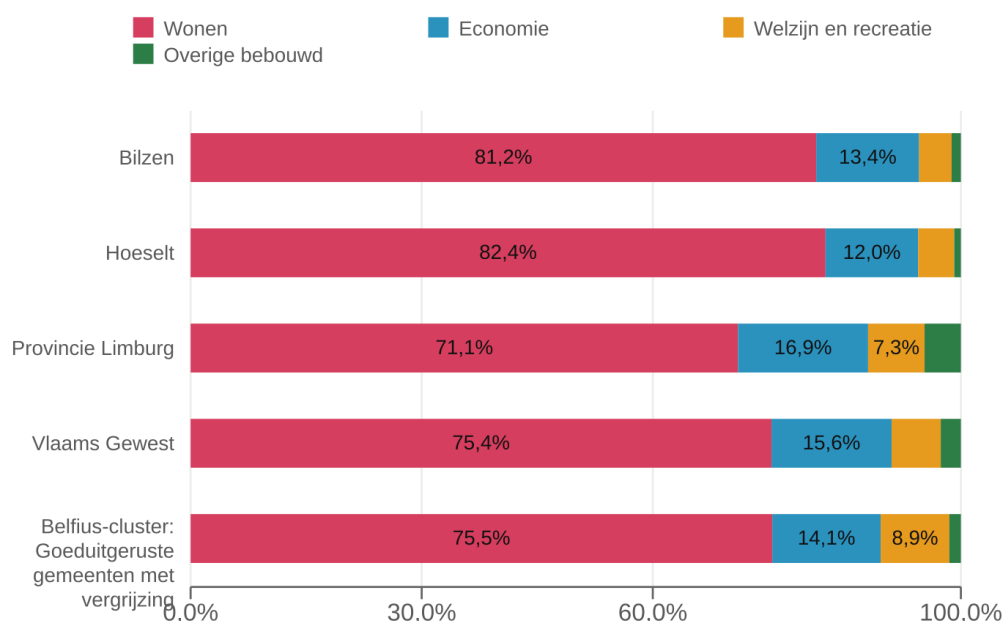

Verharding, 2021, in procenten

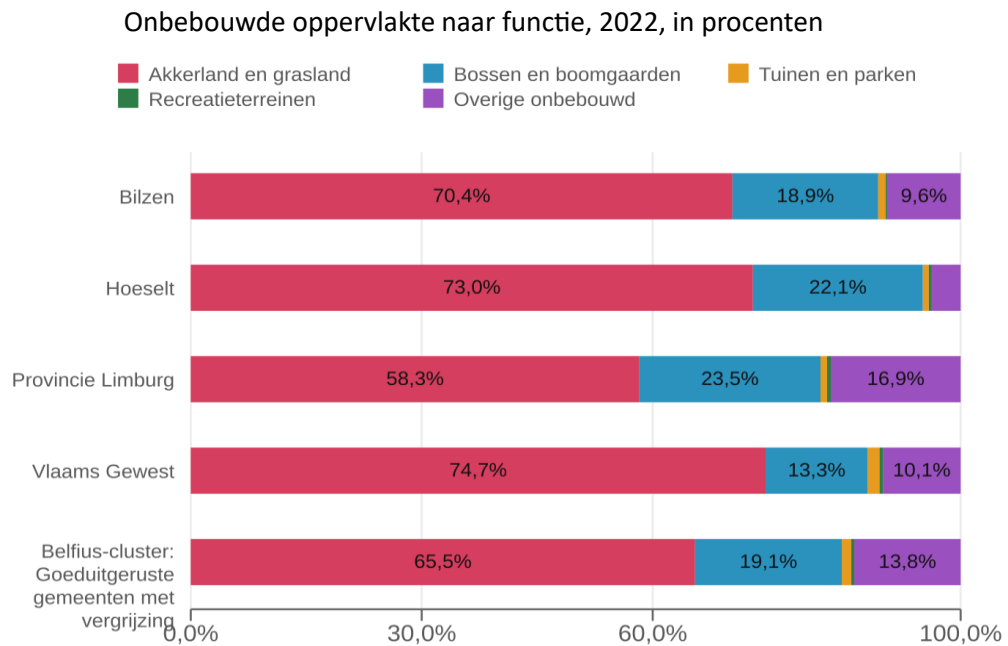
De cijfers aangaande verharding geven aan dat deze in Bilzen op het niveau van Vlaanderen ligt, die van Hoeselt leunen het nauwst aan bij het provinciale gemiddelde.

Bebouwde oppervlakte naar functie, 2022, in procenten

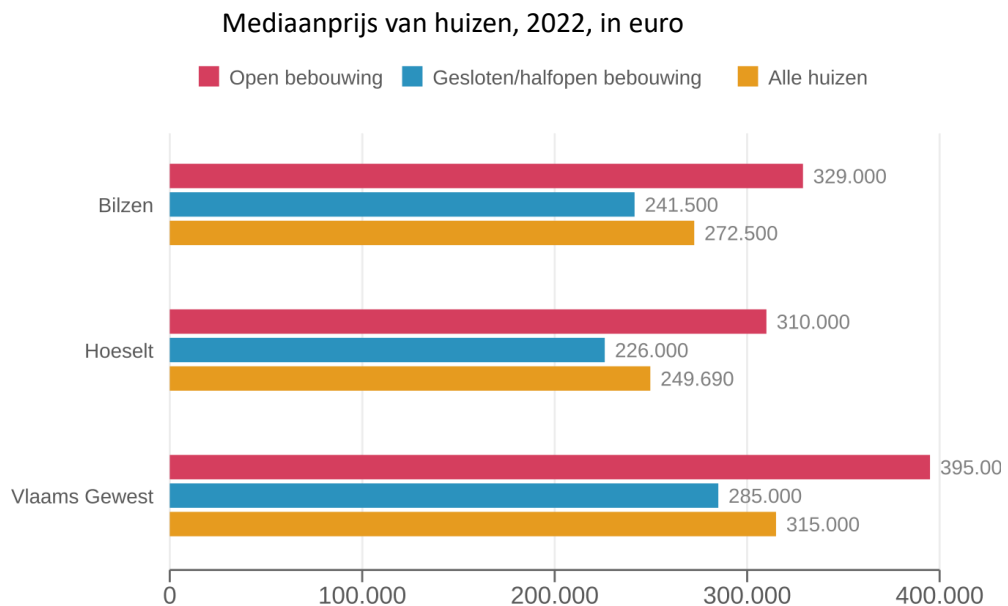
Wat de aard van **bebouwing** betreft zien we dat zowel in Bilzen als in Hoeselt vooral het aandeel voor 'wonen' vrij groot is. De regionale cijfers tonen procentueel een groter aandeel in bebouwing voor recreatie en welzijn (6.4% voor Vlaanderen ten aanzien van 4.7 % in Hoeselt en 4.2% in Bilzen) en economie.

Van de onbebouwde oppervlaktes neemt akker- en grasland het grootste aandeel in.

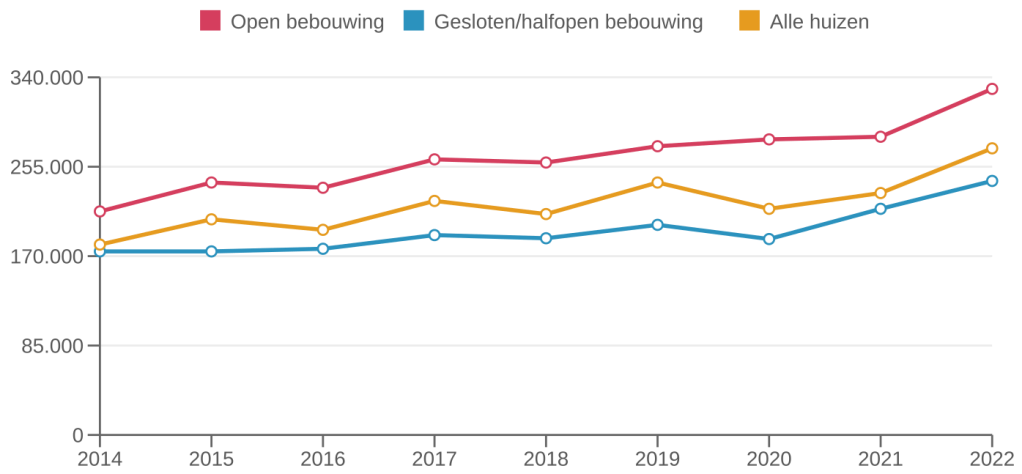
WONEN

Of je nu een huis of een appartement wil kopen of huren, in Bilzen betaal je gemiddeld altijd meer dan in Hoeselt. Het Vlaamse gemiddelde ligt nog hoger. Ook zien we een stijging in bedragen sinds 2020. Enerzijds waren het corona en de lage rentevoeten op leningen die de vraag (en dus ook de prijs) van woningen de hoogte in dreven. Anderzijds hebben de diverse indexverhogingen ook hun impact op de huurprijzen gehad.

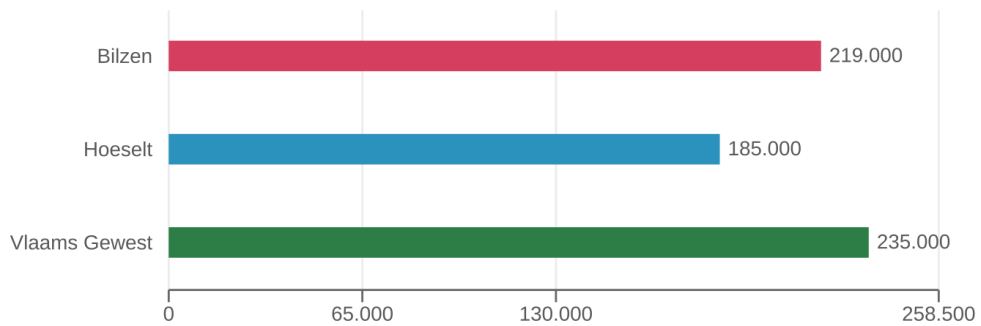

De mediaanprijs van verkochte huizen is sinds 2010 met 38.7% gestegen in Hoeselt en met 50% in Bilzen.

Mediaanprijs van huizen, 2014-2022, in euro
(Bilzen)

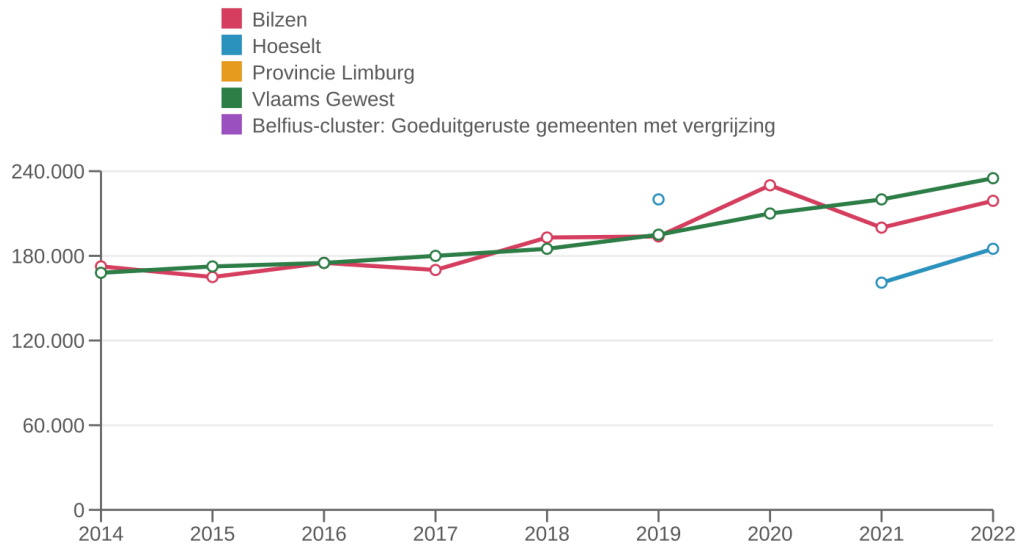

Mediaanprijs van appartementen, 2022, in euro

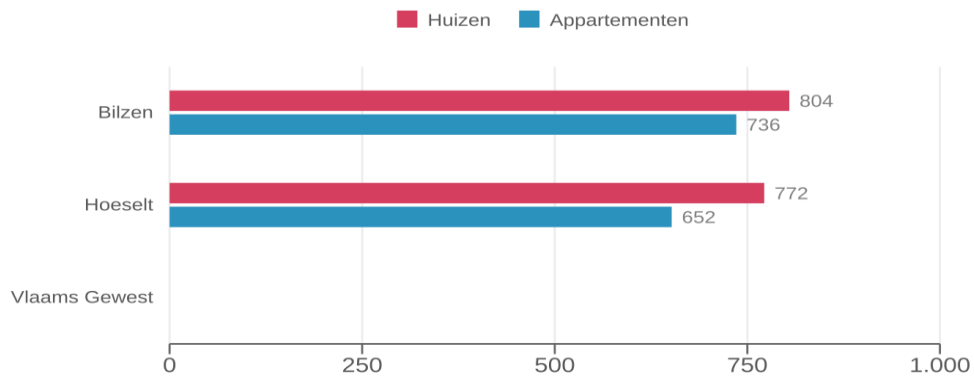
Voor appartementen zien we in Bilzen een toename van de verkoopprijs van 42.39 % tussen 2014 en 2022. Voor Hoeselt wordt enkel de evolutie tussen 2021 en 2022 getoond, waarbij we een gelijkaardige trend zie dan alle overige referentiegebieden.

Mediaanprijs van appartementen, 2014-2022, in euro

Een huis huren in Bilzen kost in 2022 gemiddeld 17.3% meer dan in 2014 in Bilzen en 18% meer in Hoeselt. Voor de huur van appartementen zien we een groot verschil in stijging. In Hoeselt namen de prijzen toe met 9.7% in Bilzen met 25.3%.

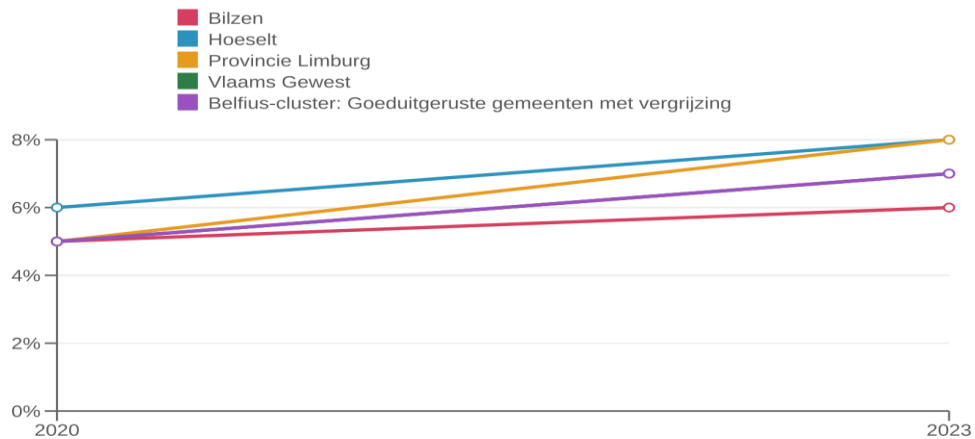
Gemiddelde huurprijs naar type goed, 2022, in euro

Een huis huren in Bilzen kost in 2022 gemiddeld 17.3% meer dan in 2014 in Bilzen en 18% meer in Hoeselt. Voor de huur van appartementen zien we een groot verschil in stijging. In Hoeselt namen de prijzen toe met 9.7% in Bilzen met 25.3%.

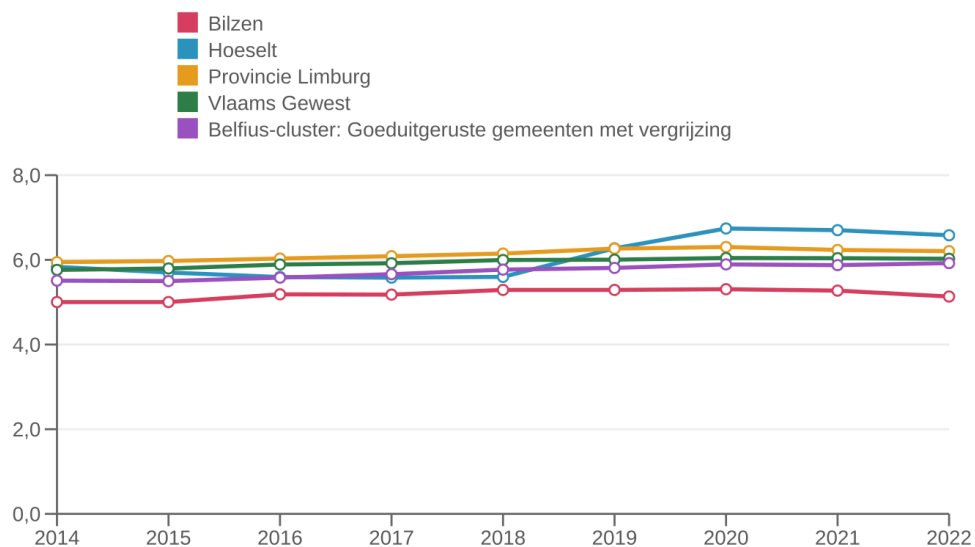
Deze toenames verklaren tevens waarom er steeds meer gezinnen in Vlaanderen moeilijkheden hebben met het betalen van de huur of leningslasten voor hun woning. In Hoeselt steeg dit aantal de afgelopen 3 jaar van 6 naar 8 van de 100 bevroegden. In Bilzen van 5 naar 6.

Inwoners met betalingsmoeilijkheden wonen, 2020-2023, in procenten

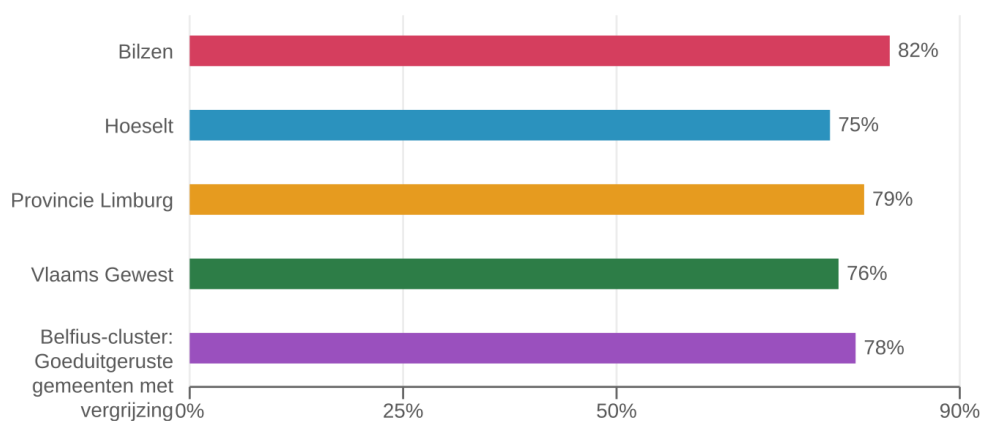
Het sociaal woningaanbod (erkende huisvestingsmaatschappijen en SVK) ligt in Bilzen met 5.1 woningen per 100 huishoudens lager dan de andere referenties. Hoeselt (6.6 woningen) komt er als beste uit na een inhaalbeweging tussen 2018 en 2020.

Sociale woningaanbod, 2014-2022, in aantal woningen per 100 huishoudens

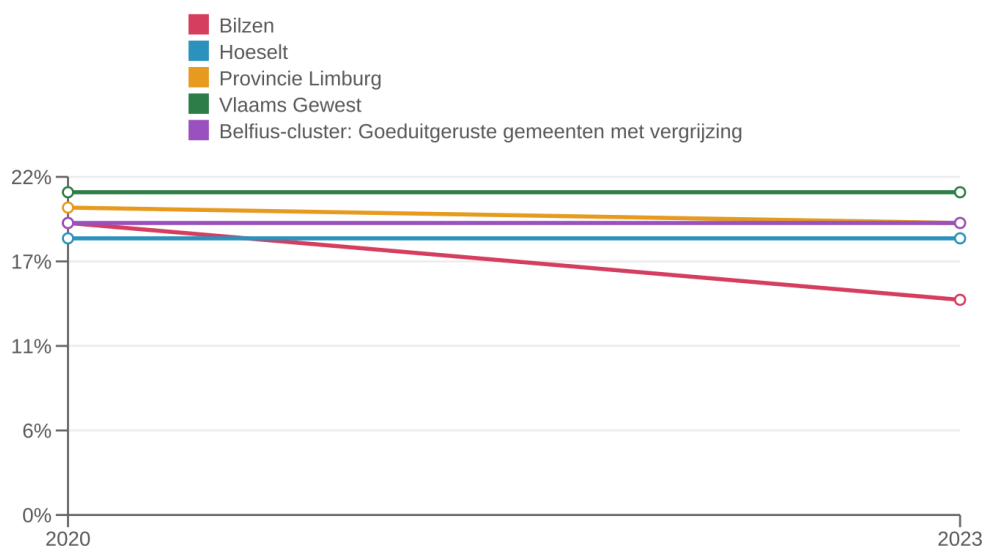
Wanneer we naar de duurzaamheid van de woningen kijken, zien we hieronder het aandeel van een energiezuinige woning (drie van deze voorzieningen zijn aanwezig : isolatie dak, isolatie muren, dubbel glas en energiezuinige ketel). Bilzen scoort hier vrij hoog, In Hoeselt dient er nog een inhaalbeweging te gebeuren

Inwoners die wonen in energiezuinige woning, 2023, in procenten

De intentie om in de komende 5 jaar te verbouwen of te renoveren ligt in Hoeselt op 18% ten aanzien van 14% in Bilzen. Vooral in Bilzen is een sterke daling vast te stellen ten aanzien van 3 jaar geleden.

Eigenaars met een renovatie-intentie, 2020-2023, in procenten

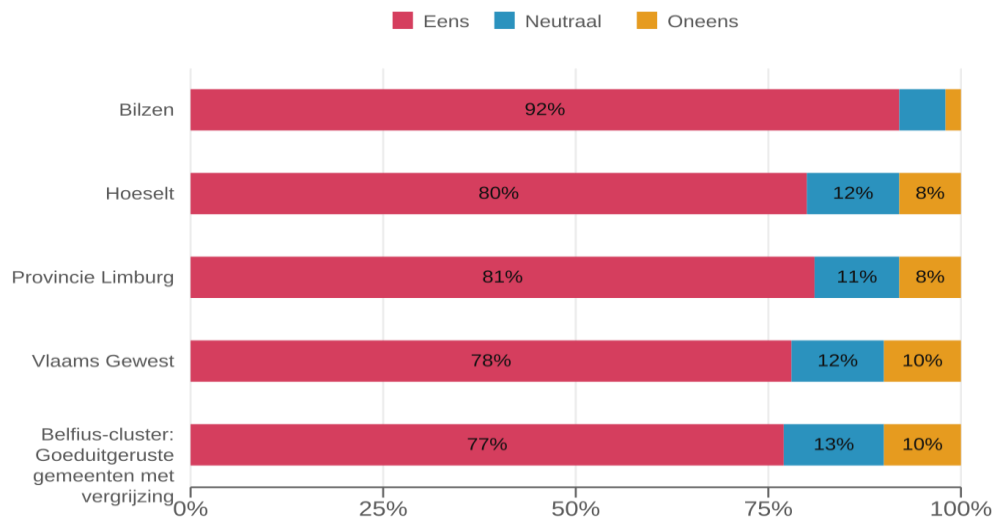

Algemeen kunnen we stellen dat over heel Vlaanderen gemiddeld 88% van alle inwoners (gemeente en regionaal) tevreden is met hun woning.

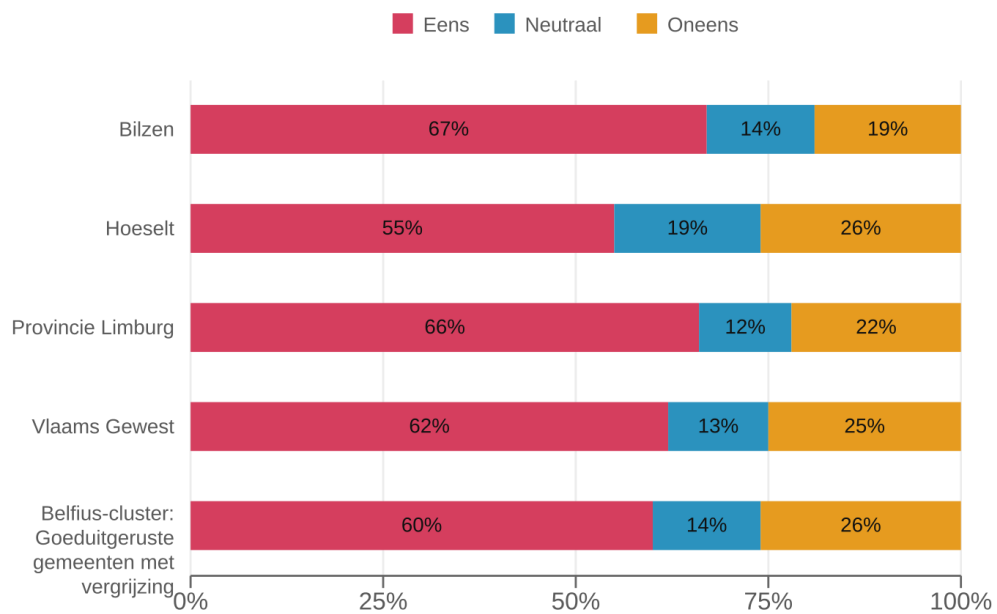
Wanneer we dan verder inzoomen op de tevredenheid over de woonomgeving dan tonen onderstaande cijfers aan dat de Bilzenaar op een aantal facetten gemiddeld meer tevreden is dan de inwoners van Hoeselt en Vlaanderen.

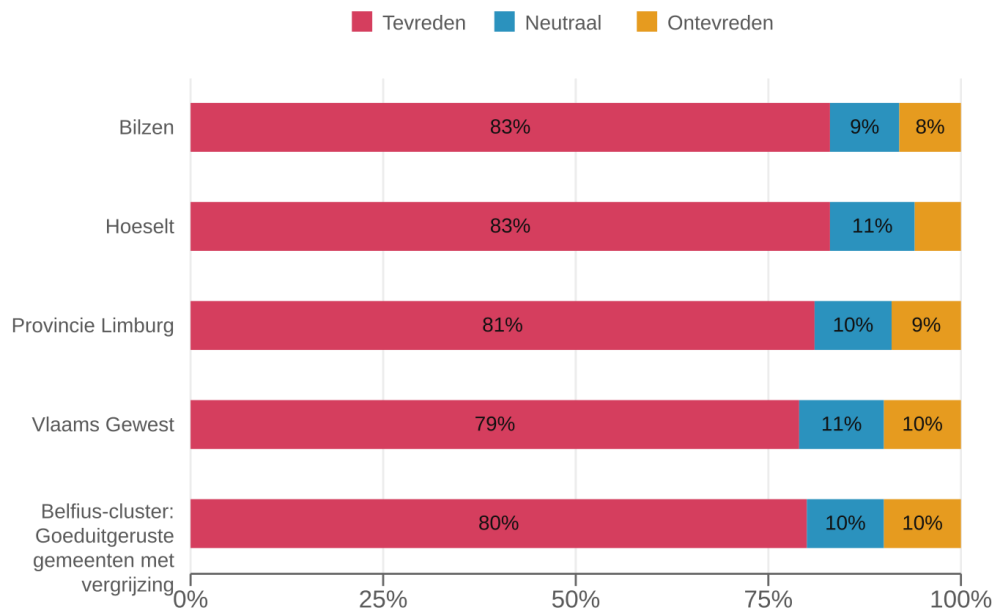
Inwoners die vinden dat het centrum netjes is, 2023, in procenten

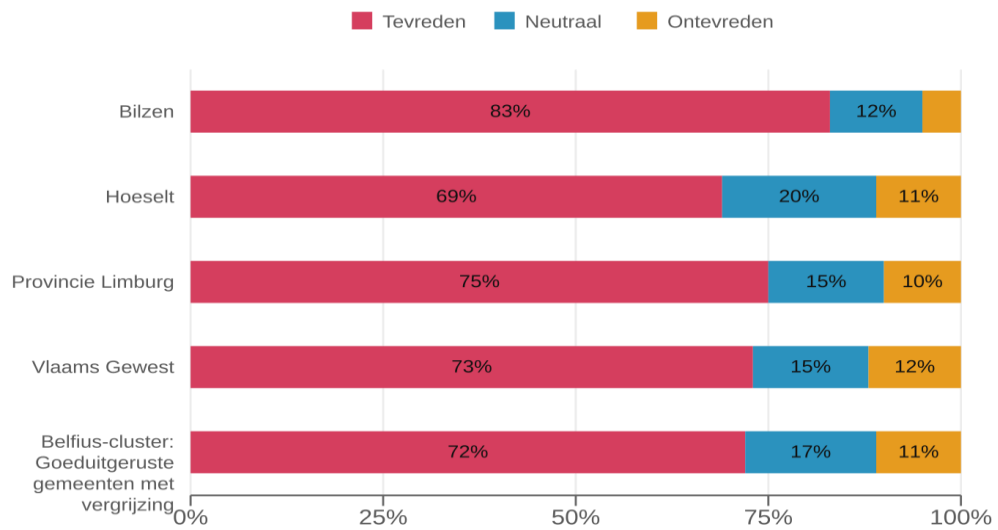
Inwoners die vinden dat straten en voetpaden in de buurt netjes zijn, 2023, in procenten

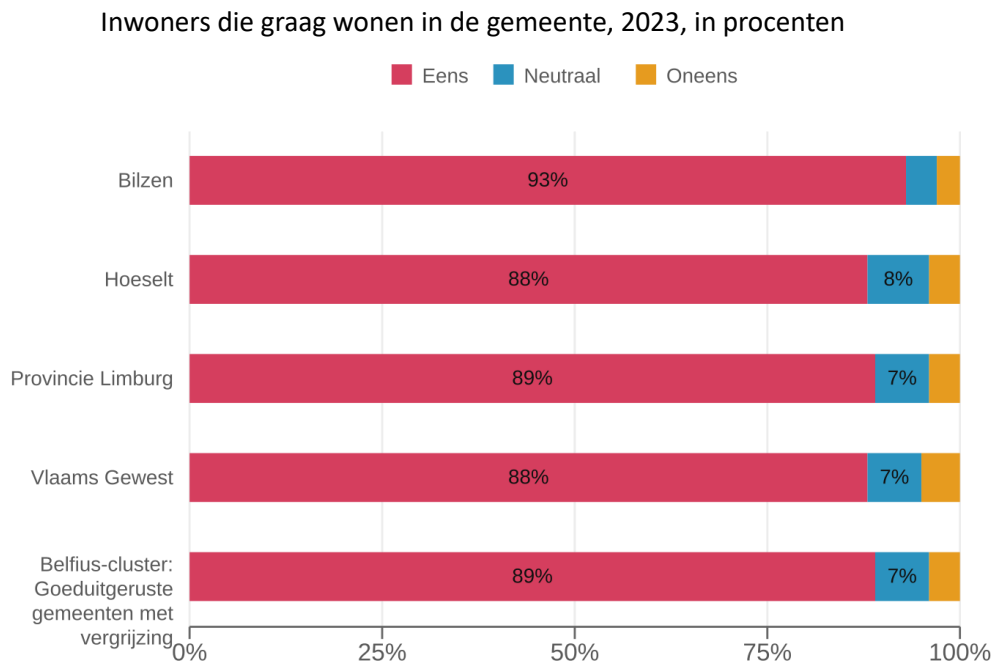
Inwoners die tevreden zijn over de buurt, 2023, in procenten

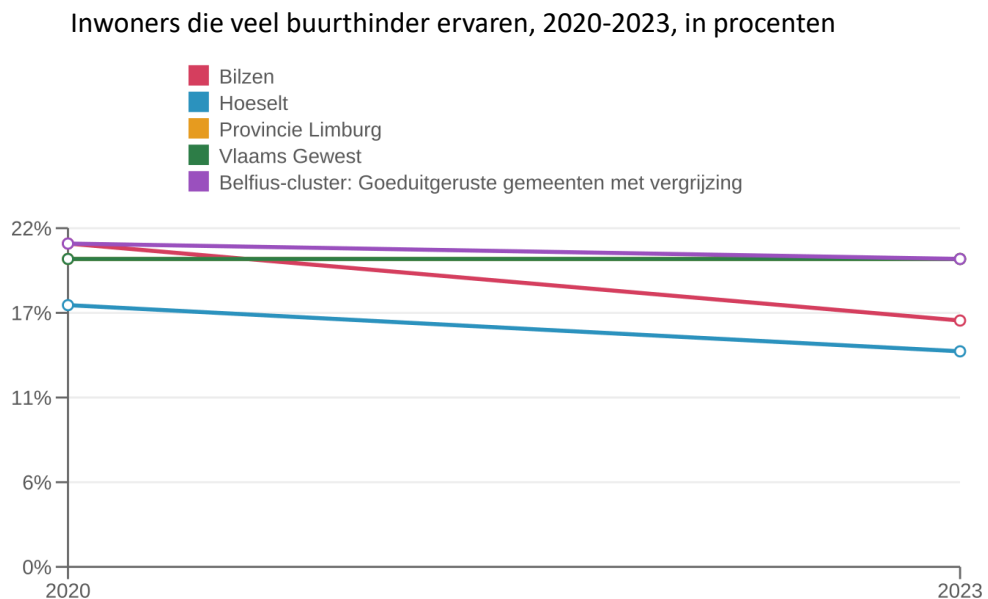
Inwoners die tevreden zijn over de gemeente, 2023, in procenten

Het valt op dat inwoners van Hoeselt meer tevreden zijn over hun buurt dan over hun gemeente.

Ondanks de grote tevredenheid geeft 16% van de Bilzenaren aan één of andere vorm van buurthinder ondervonden te hebben, ten aanzien van 14% van de Inwoners van Hoeselt. Het gaat hier over de brede waaier van buurthinder (verkeer, lawaai hinder, sluijkstorten, drugs, onveilig gevoel...) De hinder is de afgelopen 3 jaar gedaald in beide gemeenten, waardoor ze beduidend beter scoren dan de referentieregio's

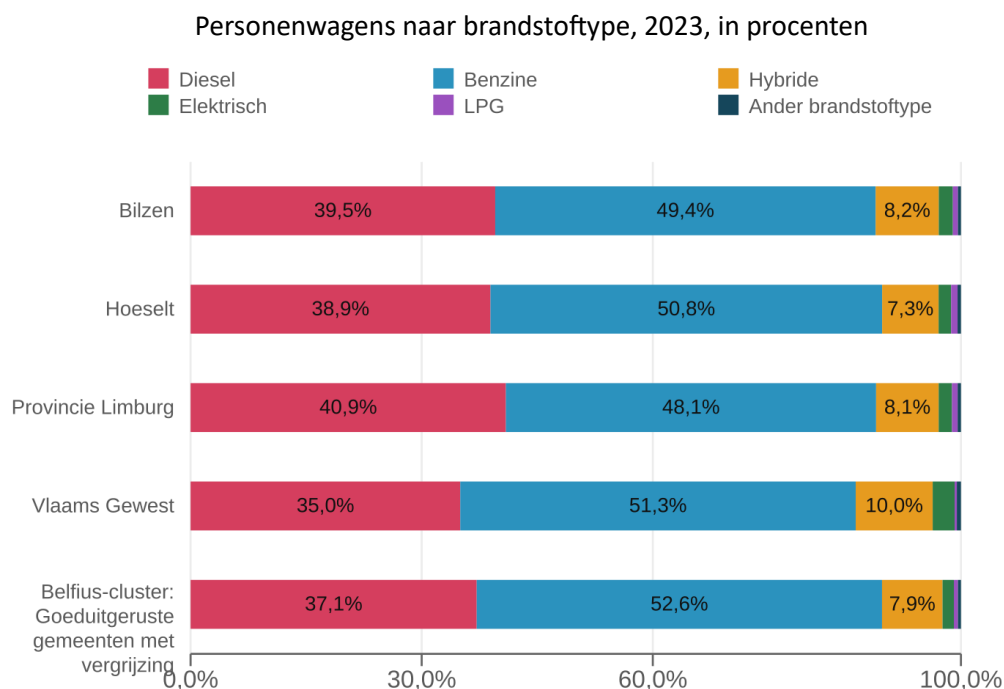

Wanneer we iets dieper ingaan op de bevraging naar milieuhinder, dan zien we toch dat heel wat inwoners aangeven er vaak of af en toe last van te hebben. Voor zwerfvuil gaat het in 2023 om ongeveer 68% van de bewoners in beide gemeenten. Voor hondenpoep geeft men een hinder van 50% in Bilzen en 42% in Hoeselt. Overlast door dieren(bvb ratten) ligt om en bij de 38%. Lawaaihinder door burens (muziek, blaffende honden...) of horeca/bedrijven is in beide gemeenten gelijklopend aan de referentieregio's. Tussen de 37% (Bilzen) en 32% (Hoeselt) van de inwoners heeft min of meer last van de burens. Overlast door horeca of bedrijven wordt in Bilzen aangegeven door 13% van de bewoners, in Hoeselt 15%. Op het vlak van vandalisme scoren beide Limburgse gemeenten erg goed, 86% geeft aan nooit of zelden last te ondervinden ten aanzien van gemiddeld 80% elders. Het dealen van drugs geeft met 18% overal ongeveer evenveel hinder bij de inwoners.

Grosso modo kunnen we stellen dat de meeste vormen van overlast sinds 2020 in lichte mate gedaald zijn.

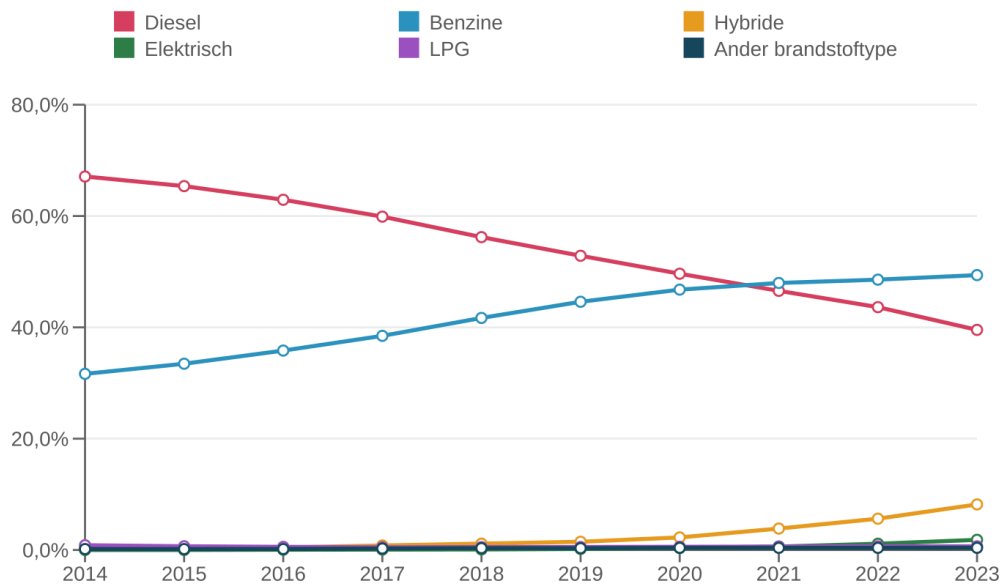
MOBILITEIT

Het brandstoftype van voertuigen in beide gemeenten blijkt min of meer vergelijkbaar met de meeste referentieregio's. Het aandeel hybride en elektrische voertuigen ligt binnen het Vlaams gewest wel hoger.

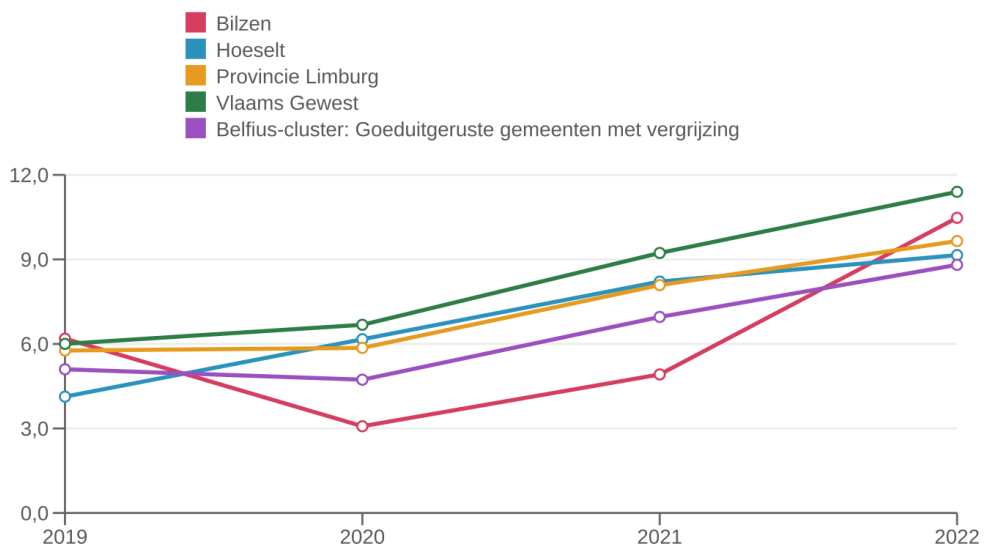
Onderstaande grafiek geeft bijvoorbeeld de evolutie van de voertuigen per type voor Bilzen. We zien dat het aantal benzinevoertuigen de omgekeerde beweging van de dieselveertuigen maken en dat hybride en elektrische voertuigen in opmars zijn.

In 2023 ligt het aandeel van deze laatste 2 types in beide gemeenten 8 keer hoger dan in 2018. Dit is een aandachtspunt bij de inrichting van openbaar domein en omgevingsvergunningen.

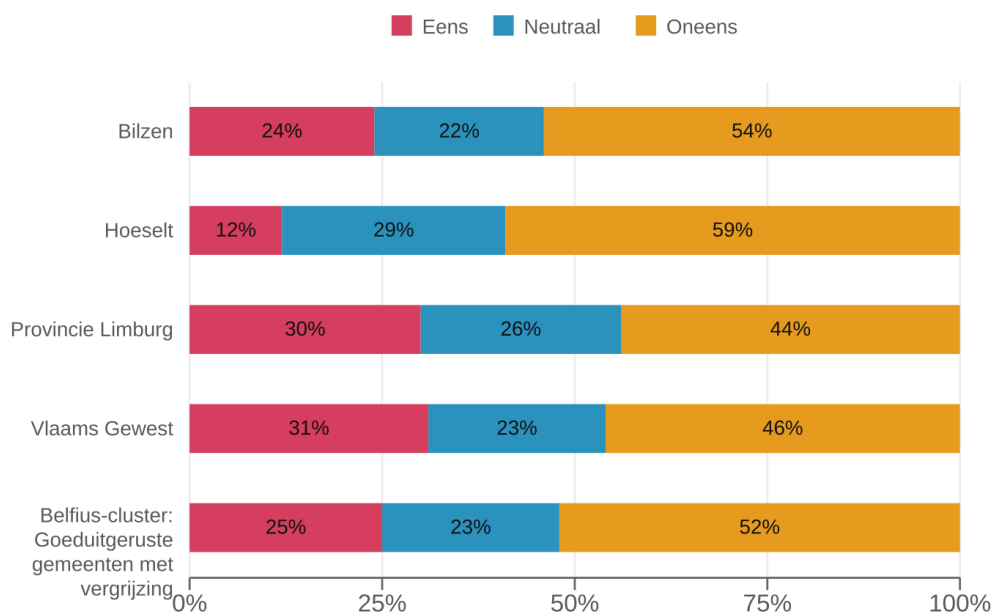
Wanneer we het gebruik van duurzame vervoersmiddelen willen stimuleren moeten de randvoorwaarden ook voldoende voorzien worden. Onderstaande grafiek geeft aan dat de lokale besturen sinds 2020 erg inzetten op het voorzien van oplaadpunten voor elektrische wagens.

Publieke laadpunten voor elektrische wagens, 2019-2022, in aantal laadpunten per 10.000 inwoners

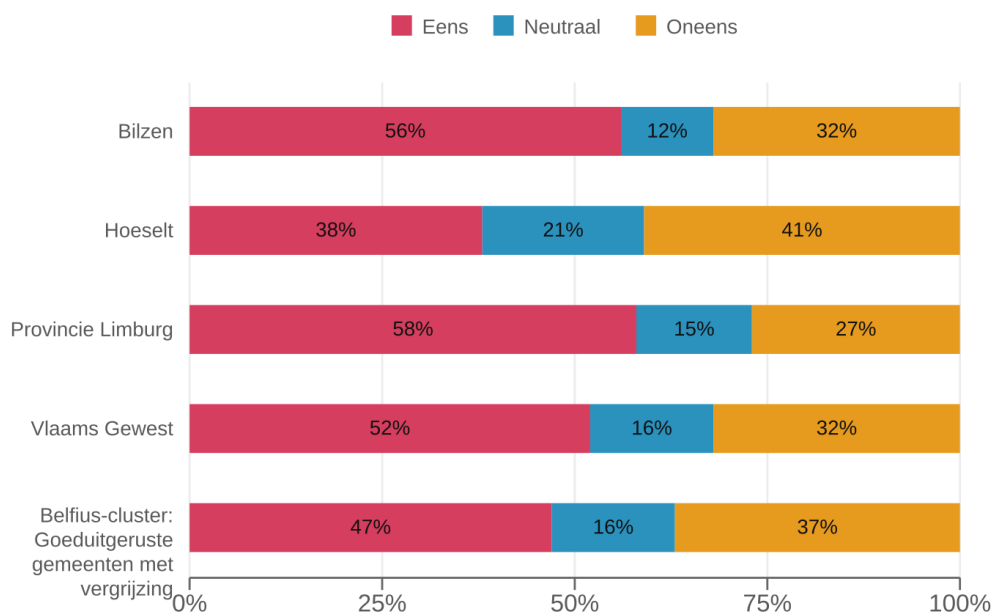
Fietsers vinden het vooral belangrijk dat er voldoende veilige fietspaden zijn en dat fietsenstalling mogelijk is op diverse locaties. In Bilzen en Hoeselt is men minder tevreden over het aantal fietsstallingen.

Inwoners die vinden dat er voldoende fietsenstallingen zijn, 2023, in procenten

De tevredenheid over fietspaden geeft vooral voor Hoeselt minder goede cijfers.

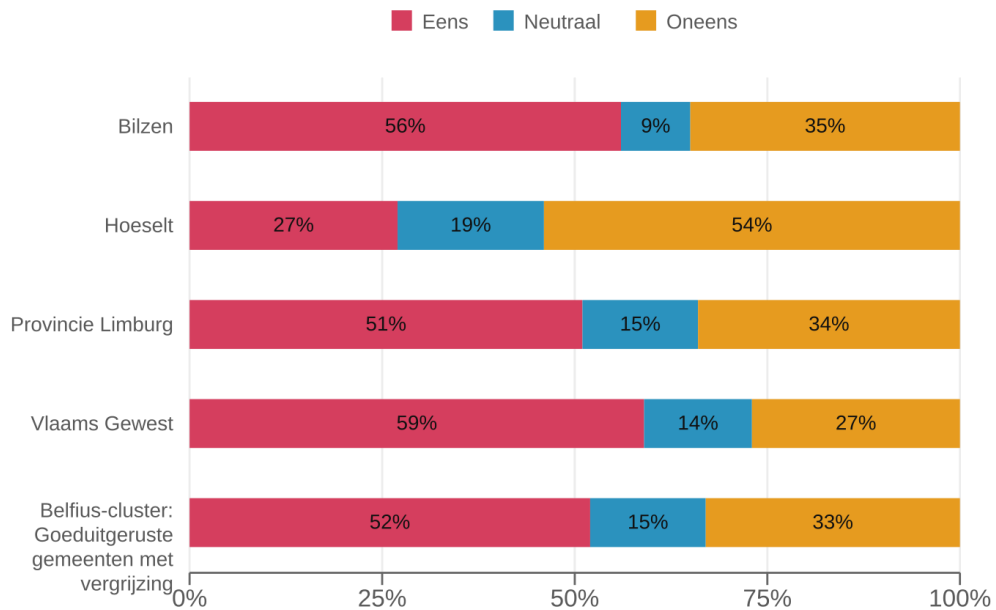
Inwoners die vinden dat er voldoende fietspaden zijn, 2023, in procenten

Verder werden in 2023 de burgers ook bevraagd over het openbaar vervoersaanbod. Sinds 2020 geven minder burgers aan dat er voldoende aanbod is. Dit manifesteert zich het meest in Hoeselt met een daling van meer dan 14%. Bij de bevraging in het voorjaar 2023 was het nieuwe vervoersplan van de Lijn nog niet operationeel..

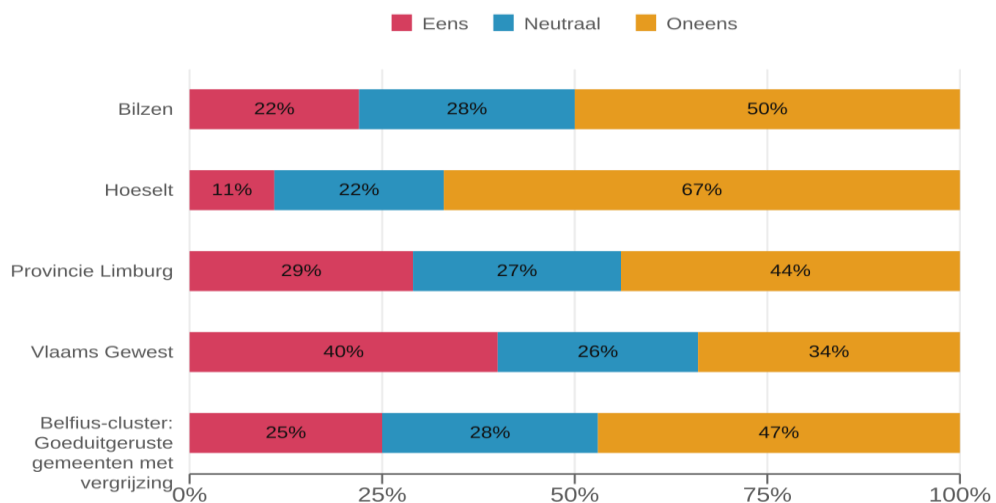
Bilzen scoort relatief goed, de aanwezigheid van een station en verbindingsmogelijkheden via de Lijn spelen hierin een belangrijke rol.

Inwoners die vinden dat er voldoende openbaar vervoer is, 2023, in procenten

Het parkeerbeleid werd ook onder de loop genomen. 62% van de Hoeselaren en 60% van de Bilzenaren zijn tevreden over het aanbod aan parkeerplaatsen. Al zien we hier een daling met enkele procenten ten aanzien van 2020.

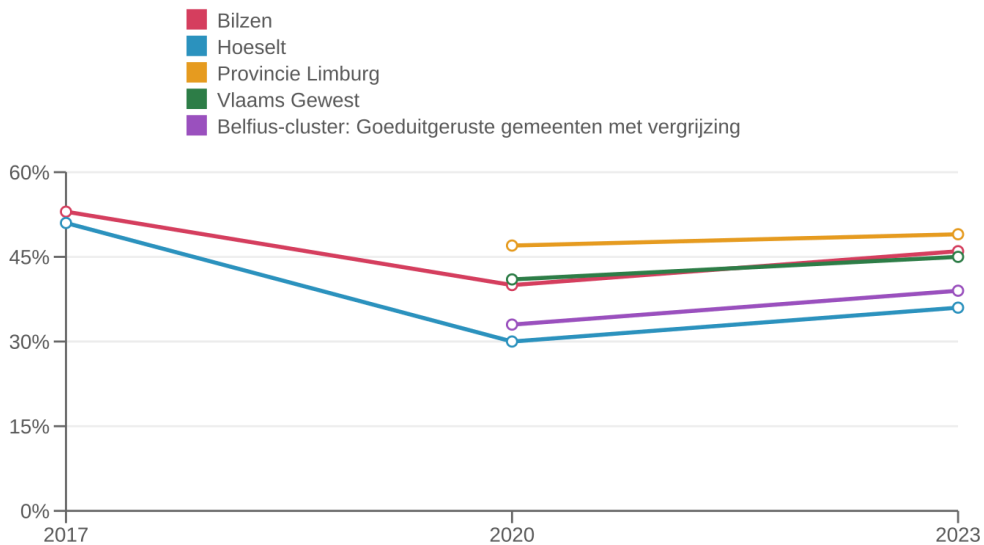
Het procent Inwoners dat vindt dat er voldoende deelsystemen (fiets en auto) zijn in 2023, ligt in Bilzen en meer nog in Hoeselt een stuk lager dan in de referentieregio's. De uitbouw van de fietsfabriek en de uitbreiding met 2 deelwagens in Bilzen zouden het imago in Bilzen op dat vlak kunnen opkrikken.

De staat van fiets- en voetpaden, straten en pleinen maakt al eens het voorwerp uitmaken van meldingen bij het lokaal bestuur. In 2023 waren 46% van de inwoners van Bilzen hierover positief,

10% meer dan die van Hoeselt. De cijfers van de referentieregio's liggen telkens in de lijn van die van Bilzen.

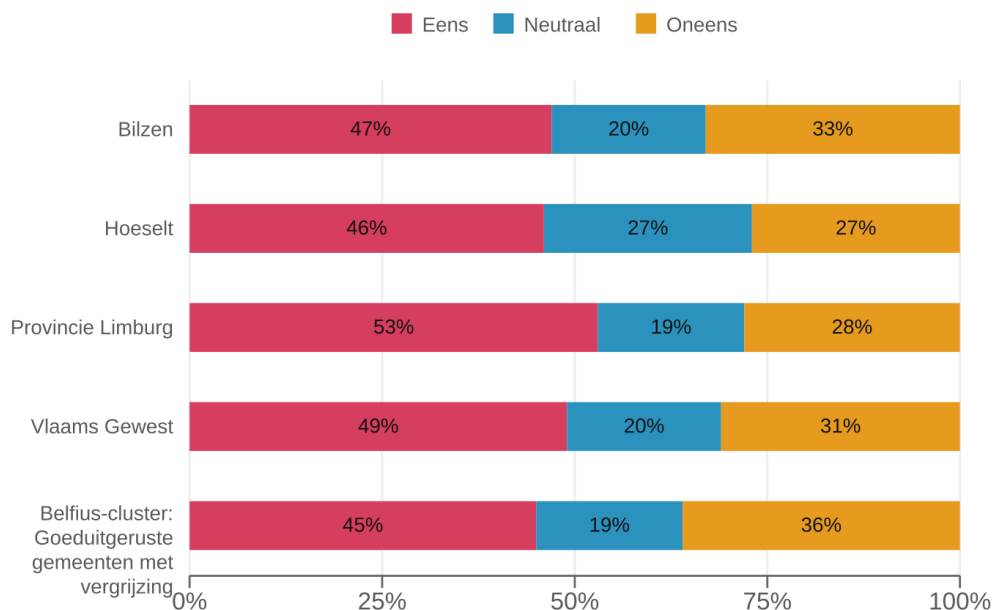
Inwoners die tevreden zijn over de staat van fietsinfrastructuur, 2017-2023, in procenten

Veiligheid in het verkeer is zowel voor de automobilist als de zwakke weggebruiker erg belangrijk. Cijfers van ongevallen en slachtoffers kunnen heel erg fluctueren over de jaren heen. Het is aan het beleid om de nodige maatregelen te treffen opdat iedereen zich zo veilig mogelijk kan verplaatsen.

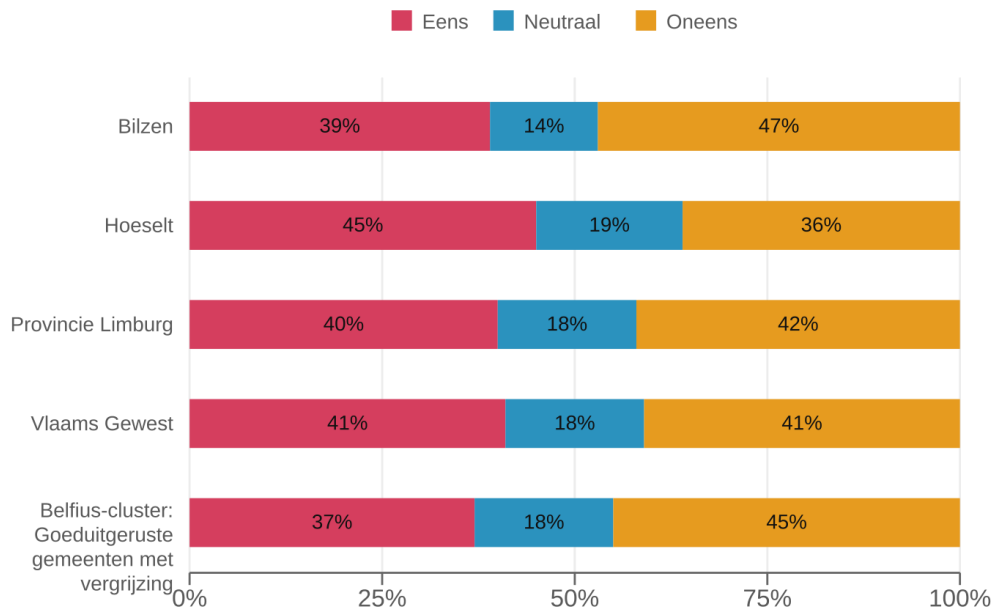
Bijna de helft van de bevroegde Inwoners van Bilzen en Hoeselt vinden het veilig om te fietsen. Dit cijfer daalt overal wanneer het specifiek gaat over kinderen die het traject naar school met de fiets afleggen. In Hoeselt is men het meest (45%) tevreden over een veilige schoolomgeving voor fietsende kinderen.

Inwoners die het veilig vinden om te fietsen, 2023, in procenten

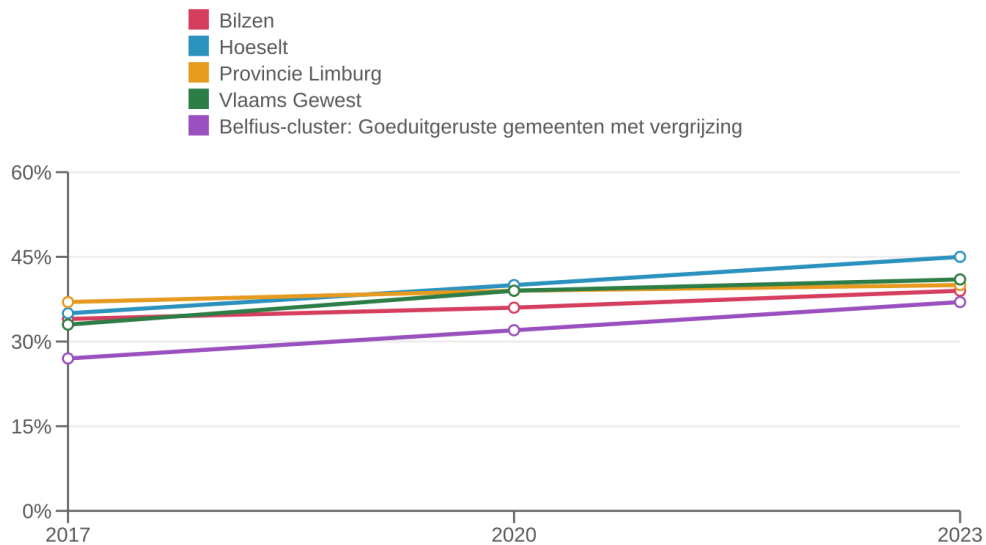

Inwoners die het veilig vinden dat kinderen naar school fietsen, 2023, in procenten

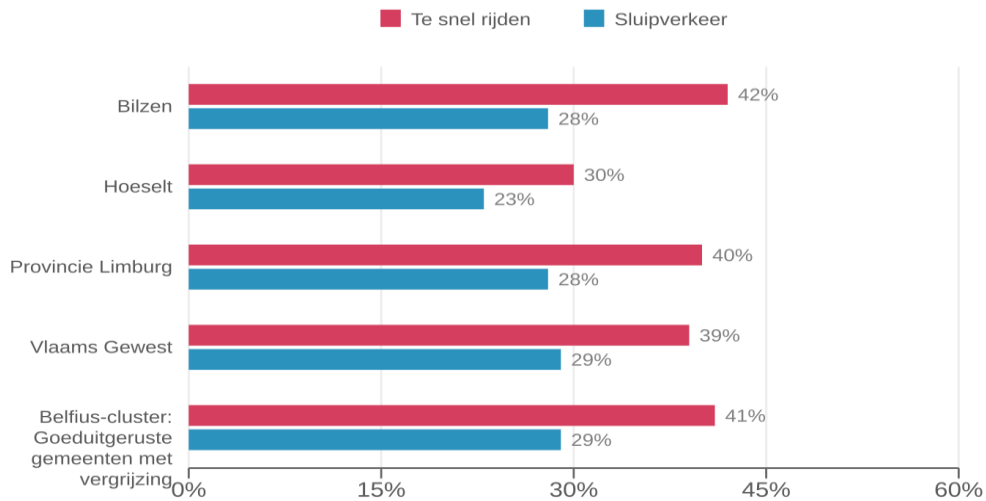

Inwoners die het veilig vinden dat kinderen naar school fietsen, 2017-2023, in procenten

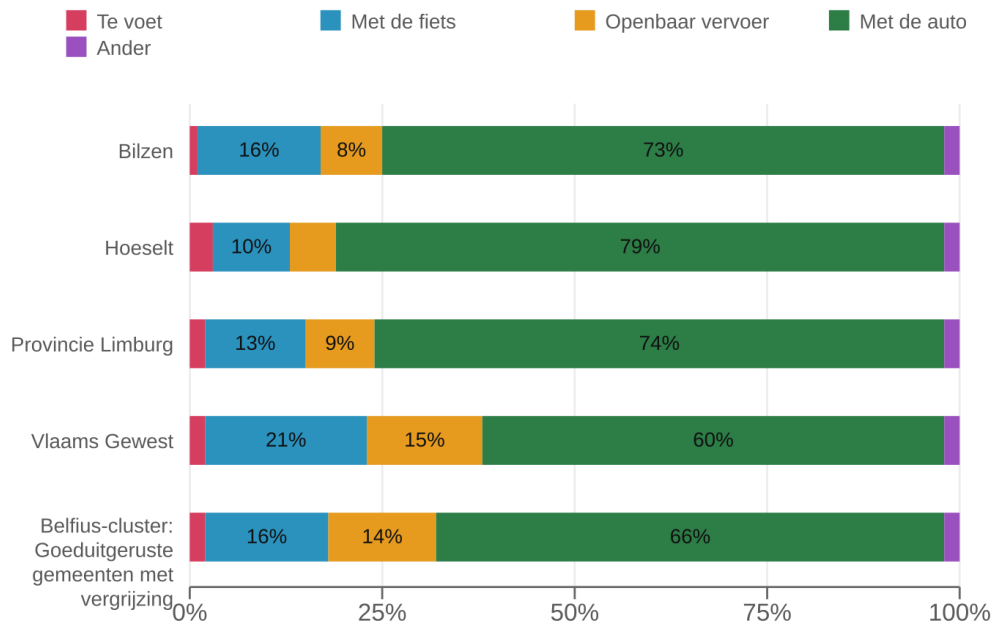
Het is duidelijk dat diverse inspanningen tot een veiligere schoolomgeving positief onthaald worden.

Onderstaand het overzicht van de bewoners dat in 2023 hinder ondervindt van onaangepaste snelheid en sluijverkeer. Het gunstig effect van recente trajectcontrole-installaties zal in de toekomst hopelijk nog meer tot uiting komen.

Wanneer er gevraagd wordt naar het meest gebruikte vervoermiddel voor verplaatsingen naar het werk, dan zien we dat de auto in beide gemeenten nog steeds een belangrijke plek inneemt. In Bilzen neemt men verder iets vaker de fiets, waar men in Hoeselt makkelijker te voet gaat.

Verplaatsingen tussen woonplaats en werk: dominant vervoermiddel 2023, in procenten

Ook voor verplaatsingen in het kader van vrije tijd zien we dat zowel zelf de auto nemen, als meereizen als passagier, de bovenhand halen. Verplaatsingen te voet volgt het rijtje. Het aandeel van verplaatsingen met een elektrische of gewone fiets loopt gelijk. De positieve effecten op duurzame verplaatsingen door Corona in 2020 blijken in de nieuwe bevraging van 2023 grotendeels te zijn weggevallen.

Organisatie (interne analyse)

Personeelsbeleid

Doel:

De beleidskeuzes inzake het personeelsbeleid hebben ervoor gezorgd dat de beleidsdoelstellingen gerealiseerd worden en dat de dienstverlening geoptimaliseerd wordt. Onze medewerkers weten wat er van hun verwacht wordt om de beleidsdoelstellingen te bereiken en staan dus mee in voor de realisatie ervan. Ze krijgen tevens voldoende kansen om zich verder te ontwikkelen.

Onze organisatie investeert in goede werkomstandigheden en in het welzijn van de medewerkers.

De personeelsdienst zorgt voor een efficiënte en goede administratie en behandelt personeelsvragen steeds op een correcte manier. Tevens blijven de personeelsuitgaven binnen het budget en worden rapporten over het personeel grondig opgevolgd.

Uit de vorige interne analyse van Bilzen is gebleken dat er een algemene tevredenheid is over het personeelsbeleid dat er gehanteerd wordt. Wel was er vraag naar verfijning. Zo heeft men in de jaren nadien een traject uitgewerkt voor leidinggevend en medewerkers met als doel ervoor te zorgen dat stad/OCMW een veerkrachtige en toekomstgerichte organisatie wordt door te werken rond responsabilisering, betrokkenheid, productiviteit en veerkracht. Dit traject werd eveneens doorgetrokken in het hele fusieverhaal. Zo heeft men bijvoorbeeld ingezet op een omstaanderscursus, waarbij medewerkers van beide organisaties de kans kregen hieraan deel te nemen. Op die manier probeert men op een laagdrempelige manier de medewerkers met elkaar kennis te laten maken en te laten samenwerken.

Ambitiesgesprekken, gesprekken met medewerkers dewelke met het oog op de fusie interesse hebben om een uitdaging aan te gaan, hebben eveneens plaatsgevonden.

Er wordt vastgesteld dat men heeft ingezet op de verfijning van het personeelsbeleid. De outcome hiervan (het resultaat van de verschillende trajecten) is echter een oefening dewelke nog dient gemaakt te worden.

Door de fusie wordt er sterk ingezet op de organisatiestructuur, op het versterken van de leidinggevend, op 'de juiste mens op de juiste plaats', maar de organisatie heeft nu ook nood aan voldoende inzet op het algemeen welzijn van de medewerker. De fusie met al de veranderingen hieromtrent, brengt met zich mee dat het stukje welzijn nog belangrijker wordt.

Gekende risico's:

- Inspelen op de noden en behoeftes van de organisatie/medewerkers is een eerste stap, maar er dient eveneens evenveel aandacht gegeven te worden aan de outcome; Geven de verschillende trajecten al dan niet het gewenste resultaat?
- Gedemotiveerde medewerkers, personeelsverloop en ziekteverzuim, ... factoren dewelke de algemene werking van een organisatie negatief kan beïnvloeden.

Organisatiecultuur

Doel:

Onze organisatie heeft haar belangrijkste waarden bepaald die door iedereen voldoende gekend zijn zodat iedere medewerker het kan toepassen in zijn/haar dagelijkse werking.

Er is een voldoende aanbod aan ondersteuning voor medewerkers die terechtkomen in deontologisch gevoelige situaties.

Er wordt regelmatig nagegaan of de vooropgestelde waarden voldoende gekend zijn en toegepast worden.

Samengaan met een andere organisatie betekent verandering en dus onzekerheid over het behoud van de eigen manier van werken en de bedrijfscultuur.

Om die reden heeft men, samen met de organisaties, gezocht naar gelijkenissen m.b.t. bijvoorbeeld de manier van werken. In de praktijk vertaalde zich dit naar dienstbezoeken op de werkvloer. Zo gingen alle diensten van de stad Bilzen een kijkje nemen bij hun collega's in Hoeselt en kregen ze daar een uiteenzetting van hun werking. Hetzelfde werd dan herhaald in Bilzen voor de diensten van Hoeselt.

De boodschap is ook telkens dat niet 'alles anders moet', maar dat we als fusiestad willen verbeteren/vooruit gaan.

Iedere medewerker probeert op zijn of haar niveau de cultuur Bilzen/Hoeselt af te tasten. Logischerwijs gaat dit vlotter voor de ene persoon dan de andere...

Gekende risico's:

- Een nieuwe cultuur kan verschillende risico's met zich meebrengen. Hoe zal de cultuur in eerste instantie veranderen? En bijgevolg.. Hoe zal dit zijn invloed hebben op het welzijn van de medewerker? Kan dit vervolgens opnieuw een invloed hebben op de motivatie van de medewerker? ...
M.b.t. dit thema is het aangewezen om als organisatie flexibel en proactief te werk te gaan.

Informatie en communicatie

Doel:

Als organisatie zetten we in op onze interne en externe communicatie, alsook op informatiebeheer.

Onze interne communicatie zorgt ervoor dat onze medewerkers over de nodige informatie beschikken om hun opdrachten deskundig uit te voeren.

Met onze externe communicatie ligt de focus op communicatie over onze dienstverlening en doelstellingen.

Als organisatie hechten we tevens belang aan een efficiënt en betrouwbaar informatiebeheer, gelet op de voortdurende digitalisering ervan.

Een degelijk informatiebeheer en een goede interne en externe communicatie voldoen aan deze doelstellingen rond organisatiebeheersing:

- 1. De organisatie weet hoe ze haar interne communicatie, externe communicatie en informatiebeheer wil inzetten om de beleidsdoelstellingen te realiseren en haar dienstverlening te optimaliseren.*
- 2. De interne communicatie focust op de realisatie van de beleidsdoelstellingen en de optimalisatie van de dienstverlening.*
- 3. De externe communicatie focust op de realisatie van de beleidsdoelstellingen en de optimalisatie van de dienstverlening.*
- 4. De organisatie beschikt over een efficiënt en betrouwbaar informatiebeheer.*
- 5. De organisatie evalueert regelmatig haar interne communicatie, externe communicatie en informatiebeheer en stuurt bij waar nodig.*

De fusie heeft als gevolg gegeven dat er meer intern gecommuniceerd wordt via een nieuw fusie-intranet, alsook fusienieuwsbrieven dewelke op regelmatige basis worden rondgestuurd. Er wordt vastgesteld dat dit gegeven positief ervaren wordt in de organisatie.

Hetzelfde geldt voor de externe communicatie. Ook hier wordt veel aandacht aanbesteed gezien de fusie. Men maakt gebruik van alle mogelijke kanalen en men probeert zowel in Bilzen als in Hoeselt op een uniforme manier te communiceren.

Informatiebeheer aan zich is een uitdagende opdracht waar we aandacht aan besteden. Doch moeten we durven toegeven dat bijvoorbeeld in functie van onze taken als lokaal bestuur er toch nog heel wat werk aan de winkel is.

Gekende risico's:

- Als het informatiebeheer niet optimaal is, wordt het moeilijk om de doelstellingen van Bilzen-Hoeselt te behalen;
- Door het wegvallen van een veranderingstraject, kan de communicatie daardoor ook minderen. De voortgang van de communicatie dient bewaakt te worden;
- Door de positieve externe communicatie naar de burger toe, creëert men verwachtingen. De uitdaging is dan ook om deze verwachtingen in te lossen.

Pijler 4: PEACE – Vrede

'Vrede' is een basisvoorwaarde om aan alle andere doelstellingen te kunnen werken. In landen waar er oorlog is, is het namelijk een heel pak moeilijker om aan onderwijs of proper drinkwater te werken. Deze cluster bevat ook 'sterke publieke diensten' en 'goed bestuur', waardoor er een sterke band is met lokale overheden.

Omgeving (externe analyse)

Toegankelijkheid

In de fusiestad wensen we dat iedereen gelijkwaardig en onafhankelijk toegang heeft tot de gebouwen, publieke ruimte, dienstverlening en communicatie. Mensen van alle leeftijden moeten er comfortabel en kwaliteitsvol kunnen wonen, leren, werken, participeren aan het vrijetijdsaanbod .... Dat geldt ook voor mensen met (on)zichtbare beperkingen. Samen met Inter werd er in Bilzen reeds een traject afgelegd om te komen tot een heel scala aan nieuwe acties. Het merendeel hiervan zal ook kunnen meegenomen worden voor de fusiepartner Hoeselt.

Cultuur en VRIJE TIJD

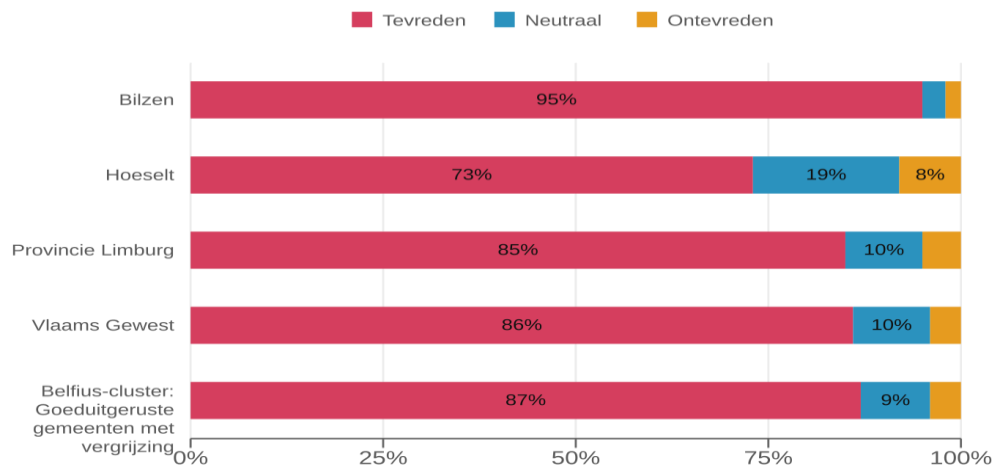
De aantrekkingskracht om burgers en bezoekers zo veel mogelijk te laten deelnemen aan het vrijetijdsaanbod van een gemeente of stad wordt enerzijds bepaald door een voldoende en gevarieerd aanbod (inhoud en prijssetting) en anderzijds door een aangepaste infrastructuur (toegankelijk, bereikbaar, kwaliteitsvol)

Zowel Bilzen als Hoeselt hebben een eigen bibliotheek. Het aantal exemplaren (papier en audiovisueel) per 100 inwoners lag in 2021 op 317 in Bilzen en op 395 in Hoeselt.

Op basis van de ingegeven data kunnen we ook concluderen dat het aantal exemplaren in functie van de doelgroepen (jeugd en volwassenen) erg verschilt tussen beide gemeenten en op termijn aanvullend kan zijn met het oog op een zo groot mogelijk aanbod. In Bilzen bezochten in 2023 47% van de inwoners de eigen bibliotheek, in Hoeselt 30%, in Vlaanderen 46%. Procentueel iets meer inwoners van Hoeselt (26%) bezocht een bib buiten de gemeente. In Bilzen ligt dit cijfers op 18% en in Vlaanderen op 19%.

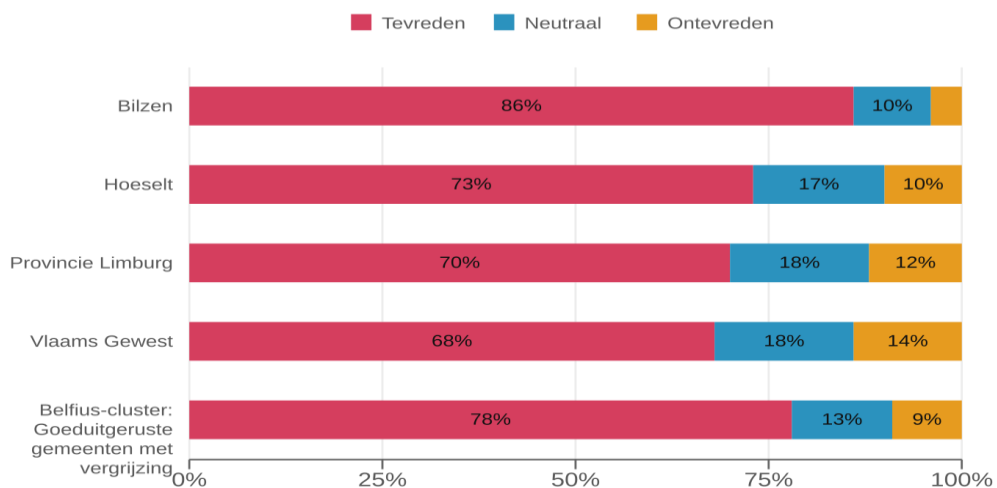
De bib van Bilzen werd in 2017 uitgeroepen tot de beste bibliotheek van Vlaanderen, onderstaande cijfers bevestigen dat de inwoners van Bilzen dit ook in 2023 zo nog ervaren. De uitdaging zal zijn om ook de bib van Hoeselt even aantrekkelijk te maken.

Inwoners die tevreden zijn over bibliotheekvoorzieningen, 2023, in procenten

Tot het cultuuraanbod van een gemeente of stad vallen eveneens musea, tentoonstellingen en andere culturele activiteiten. Ook hier stellen we een grotere participatiegraad en tevredenheid vast van inwoners van Bilzen ten aanzien die van Hoeselt en Vlaanderen

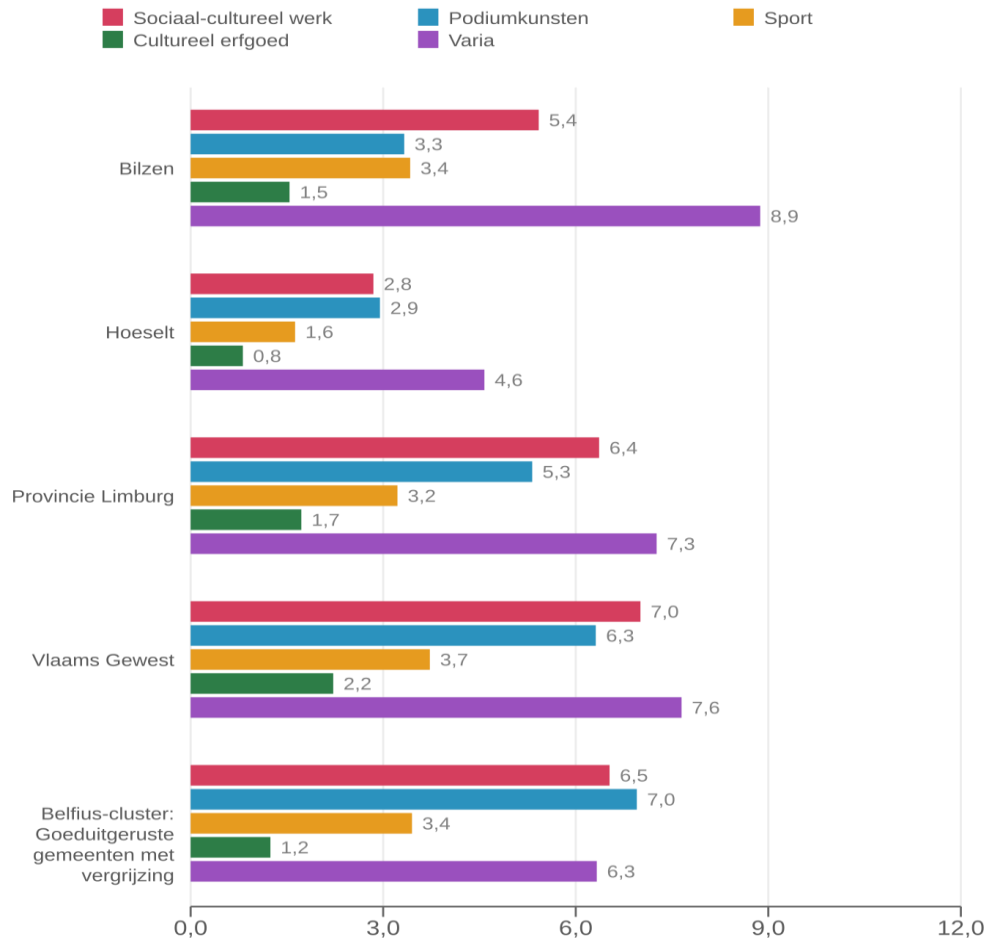
Op het vlak van tevredenheid over culturele voorzieningen (plekken/infrastructuur) zien we voor 2023 volgende resultaten.

Het vrijetijdsaanbod dat is ingevoerd in de uitdatabank wordt opgedeeld in een 5-tal categorieën.

- (1) Podiumkunsten: Muziek (inclusief festival), Dans- of theatervoorstelling, Film;
- (2) Cultureel erfgoed: Expo, Begeleide uitstap, Monument;
- (3) Sociaal-cultureel werk: Cursussen, Lezing of congres;
- (4) Sport: Sportactiviteit, Sportwedstrijd, Fiets- of wandelroute;
- (5) Varia: Party of Fuif, Eten en drinken, Natuurgebied of park, Spel of quiz, Kamp of vakantie, Varia (thema of pretpark, beurs, kermis of feest, markt of braderie, opendeurdag, recreatiedomein).

Vrijetijdsaanbod, 2022, in aantal activiteiten per 1.000 inwoners

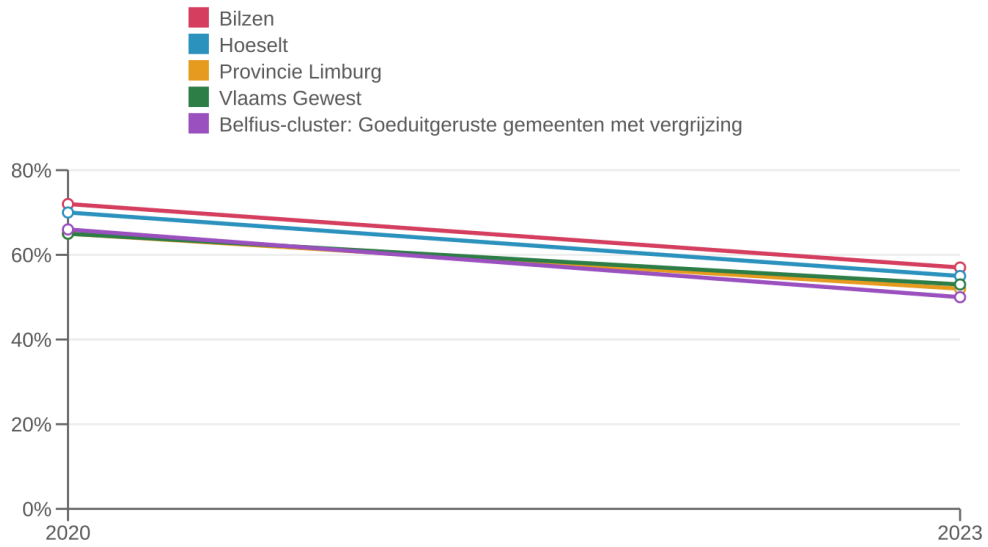

In bovenstaande grafiek worden aantallen weergegeven, niet de grootte van de evenementen.

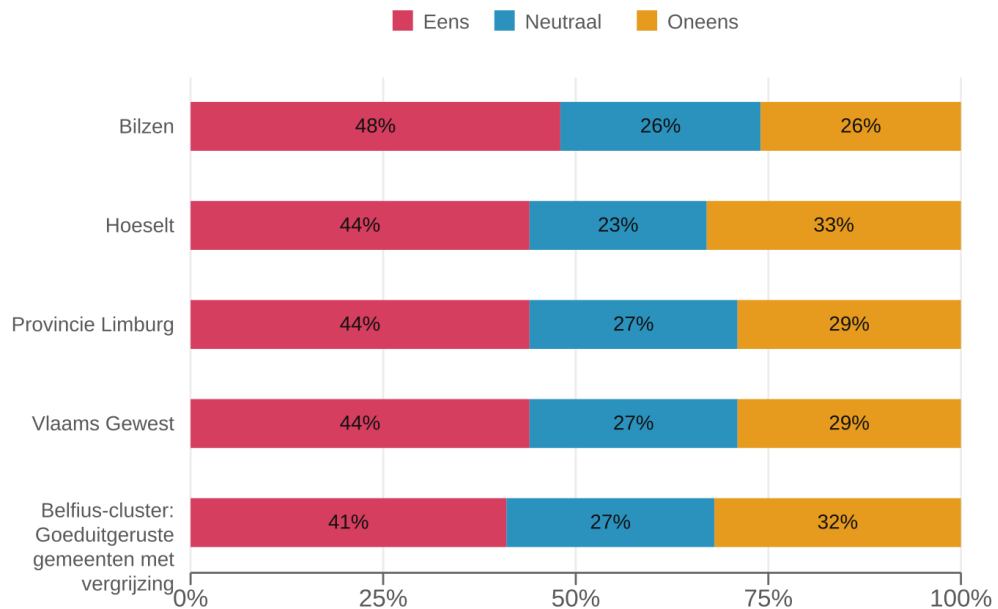
Wanneer we ons de vraag stellen of het aanbod aan activiteiten en voorzieningen tot tevredenheid van de bevolking leidt, dan kunnen we concluderen dat dit in Bilzen procentueel meestal (iets) hoger ligt dan in Hoeselt of in de regionale scores. Dit geldt zowel wat betreft leeftijdsgebonden aanbod (jongeren vs senioren) als naar categorie van vrijetijdsaanbod.

Inwoners die vinden dat er voldoende activiteiten voor kinderen en jongeren zijn, 2020-2023, in procenten

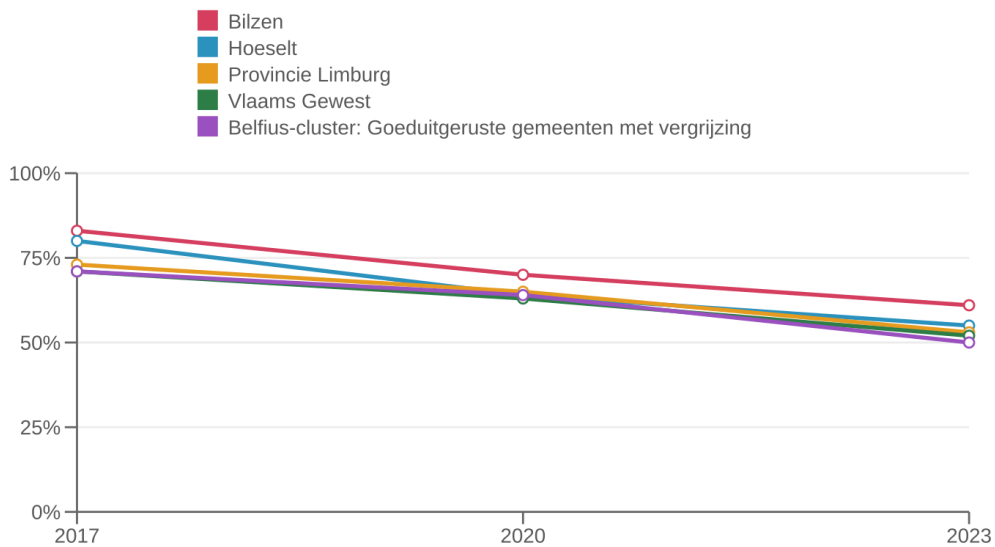

Inwoners die vinden dat er voldoende activiteiten voor opgroeiende jeugd zijn, 2023, in procenten

Zowel lokaal als regionaal stellen we vast dat de inwoners het aanbod voor kinderen en jongeren hoger scoren dan het aanbod voor de opgroeiende jeugd. Meestal zit daar een verschil van 10% op.

Inwoners die vinden dat er voldoende activiteiten voor senioren zijn, 2017-2023, in procenten

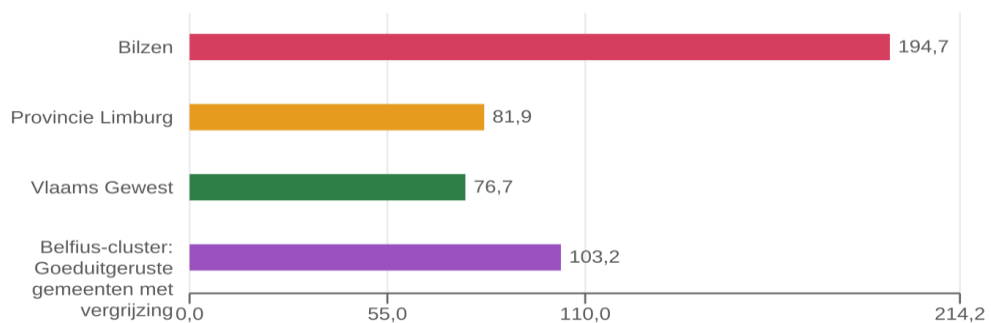

Over het seniorenaanbod is men het meest tevreden, concreet 61% in Bilzen en 55% in Hoeselt. Toch zien we een algehele daling van dit cijfer, een trend die reeds voor Corona werd ingezet.

Een cijfer dat we zeker nog willen meegeven is het aantal leden van een jeugdbeweging.

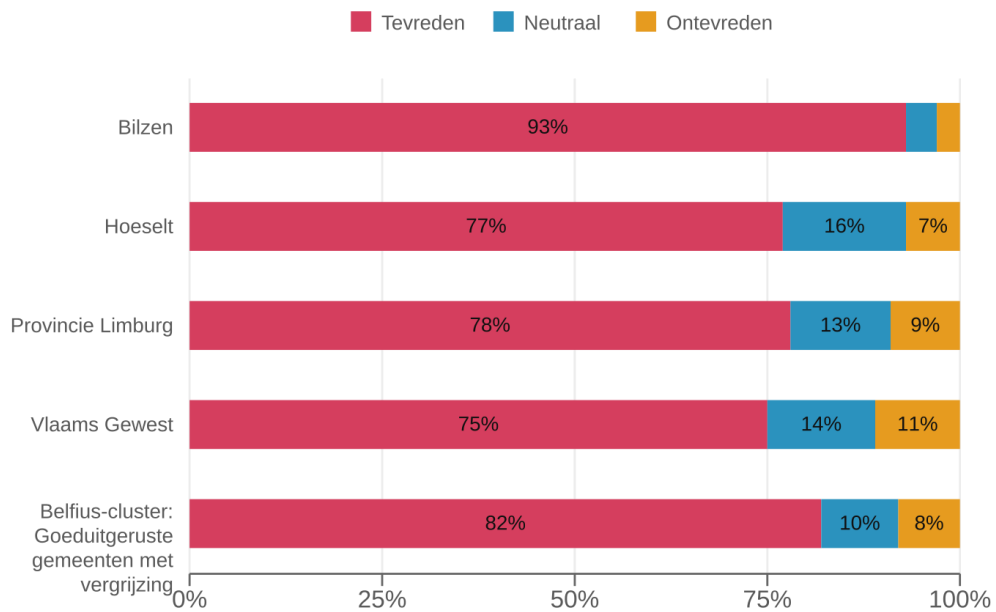
In Hoeselt zijn in totaal 243 kinderen lid van 1 van de drie chiro's.

Leden jeugdbeweging, 2021, in aantal per 1.000 inwoners van 3 tot en met 30 jaar

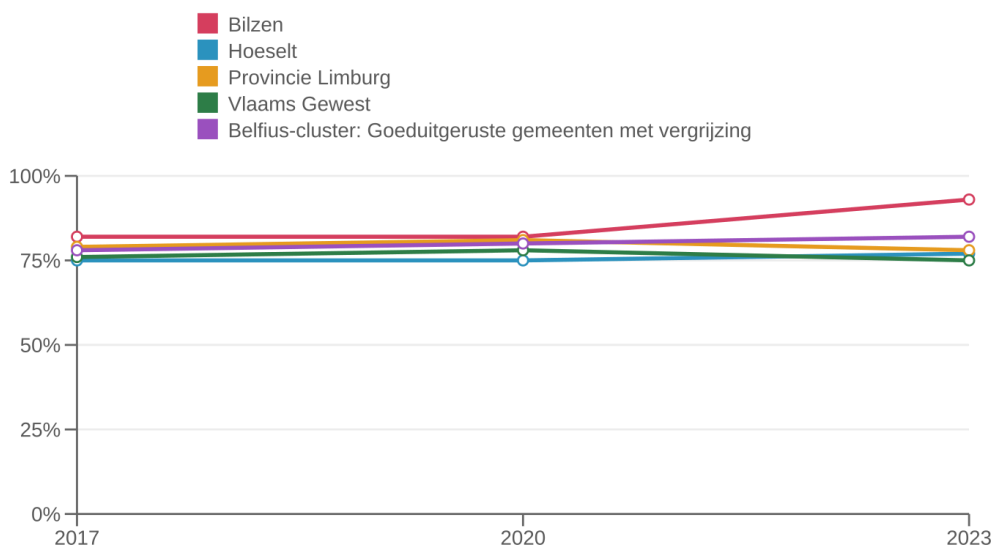
Het participeren aan sportactiviteiten speelt een grote rol in de mentale en fysieke gezondheid van de burgers. Vandaar dat het belangrijk is om te voorzien in een kwalitatief en divers aanbod.

Inwoners die tevreden zijn over sportvoorzieningen, 2023, in procenten

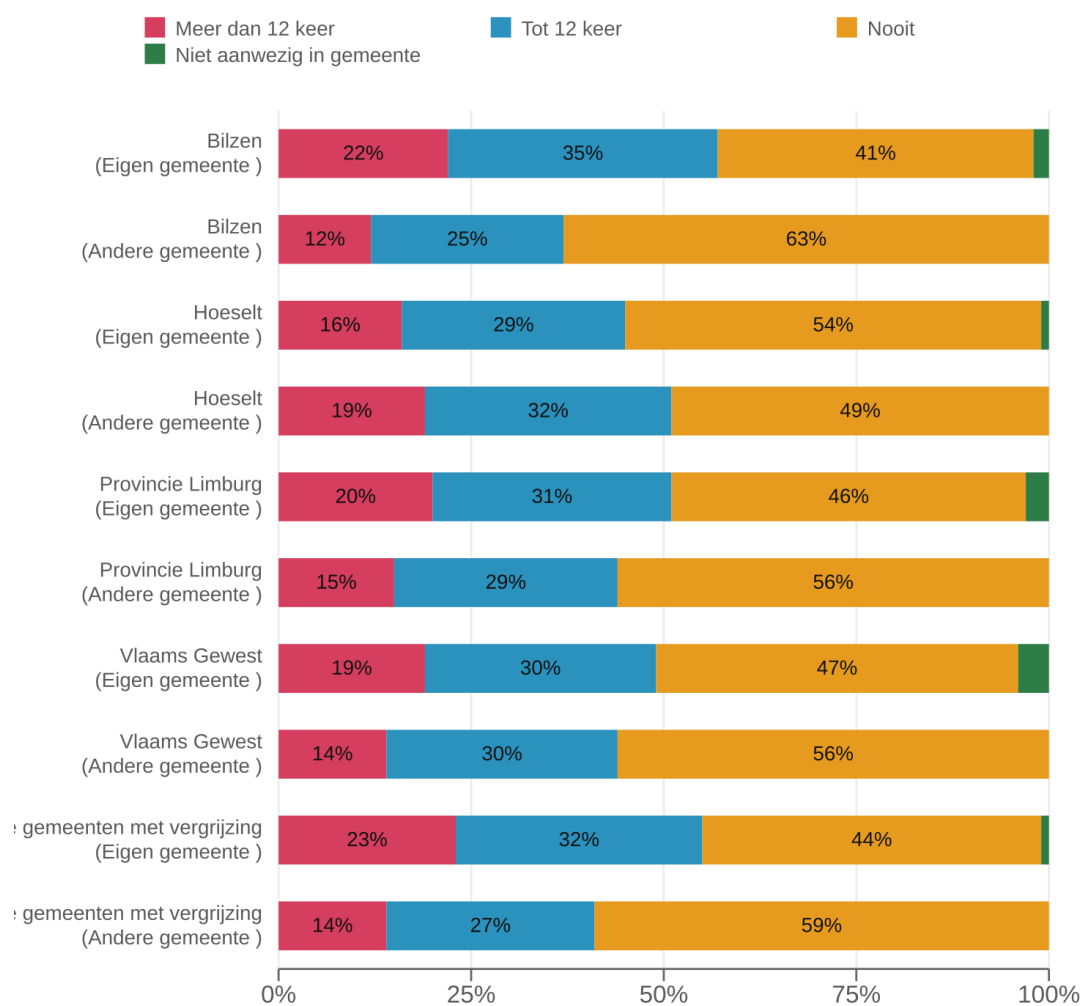
Sinds 2020 zien we voor Bilzen een relatief sterke toename in de tevredenheid over de sportinfrastructuur.

De cijfers voor Hoeselt en de andere referenties blijven min of meer status quo.

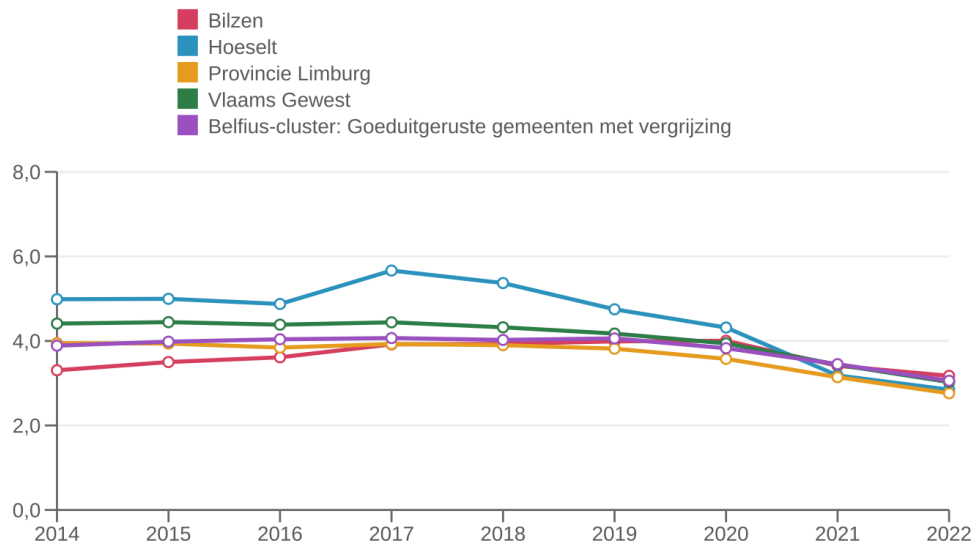
Het aantal inwoners dat aangeeft al dan niet te sporten wordt weergegeven in onderstaande grafiek. Ook hier zien we duidelijke verschillen tussen beide fusiegemeenten

Inwoners die sporten in eigen of andere gemeente, 2023, in procenten

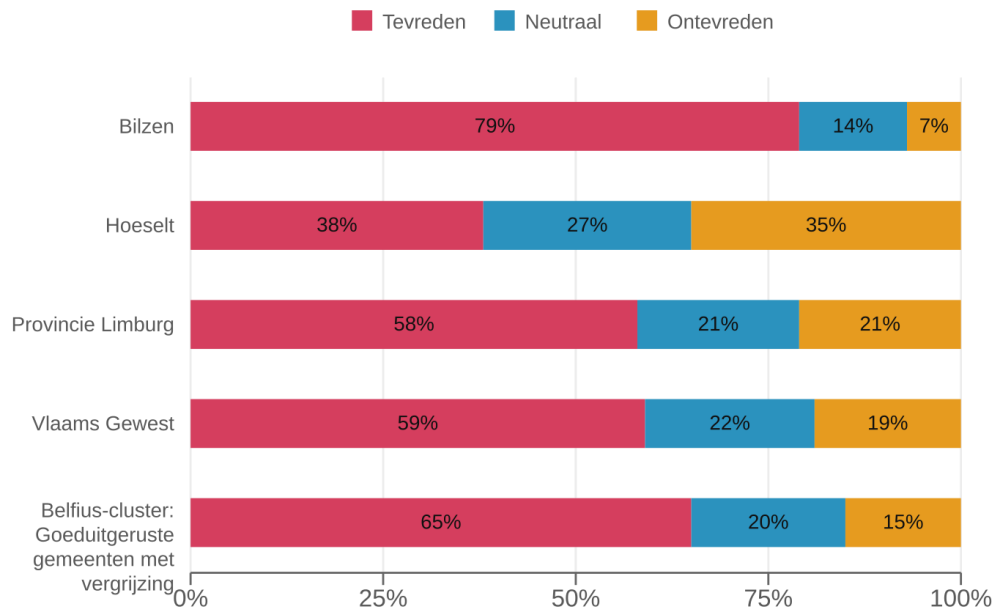

Wat betreft het aantal sportclubs zien we overall een licht dalende trend sinds het coronajaar.

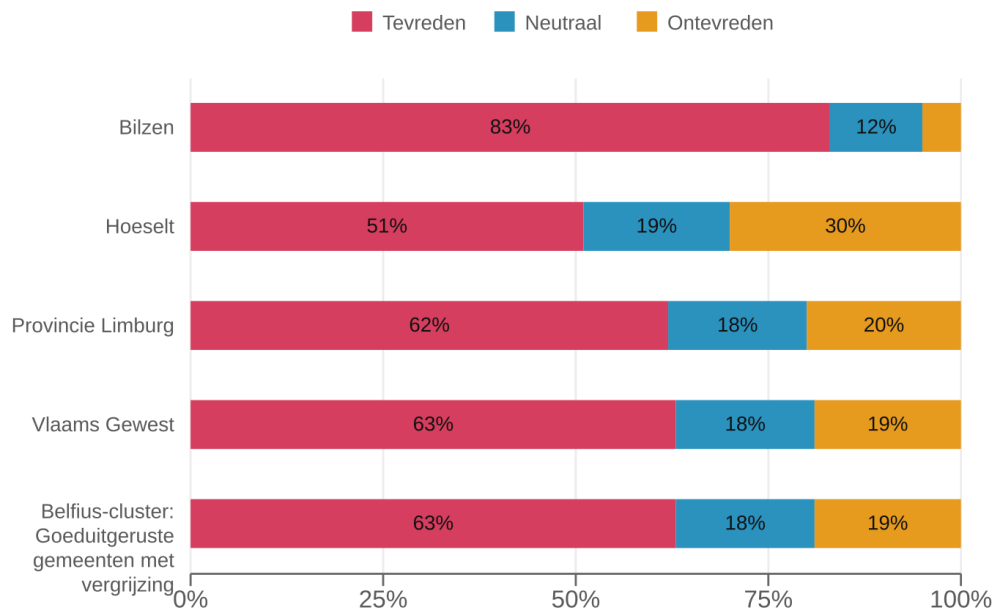
Sportclubs, 2014-2022, in aantal per 1.000 inwoners

Inwoners die al dan niet tevreden zijn over uitgaansgelegenheden (bar, cafés, terrassen, dansgelegenheden...) in 2023 worden weergegeven in onderstaande grafiek.

Gelijkaardige cijfers zien we voor de tevredenheid over lokale shopping- en winkelvoorzieningen.

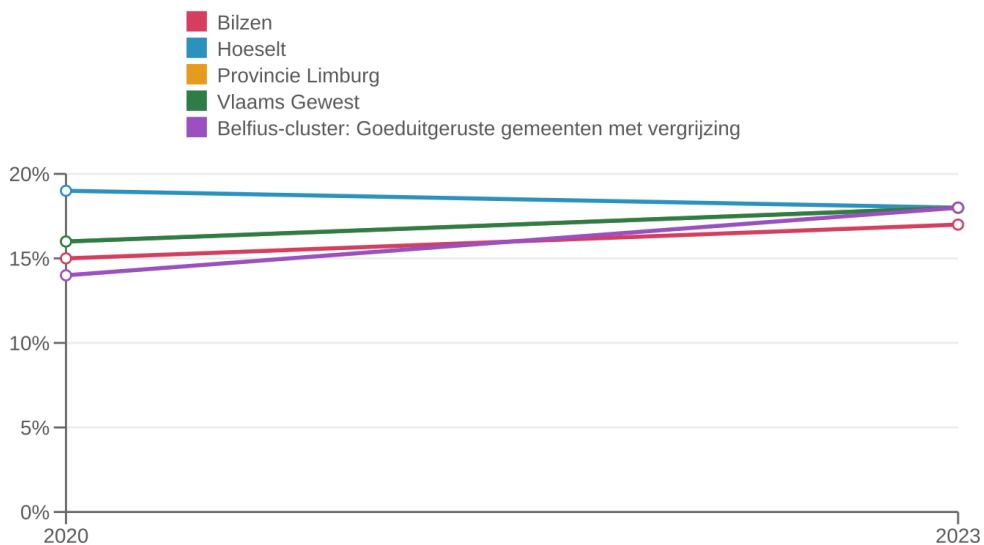

SAMENLEVEN

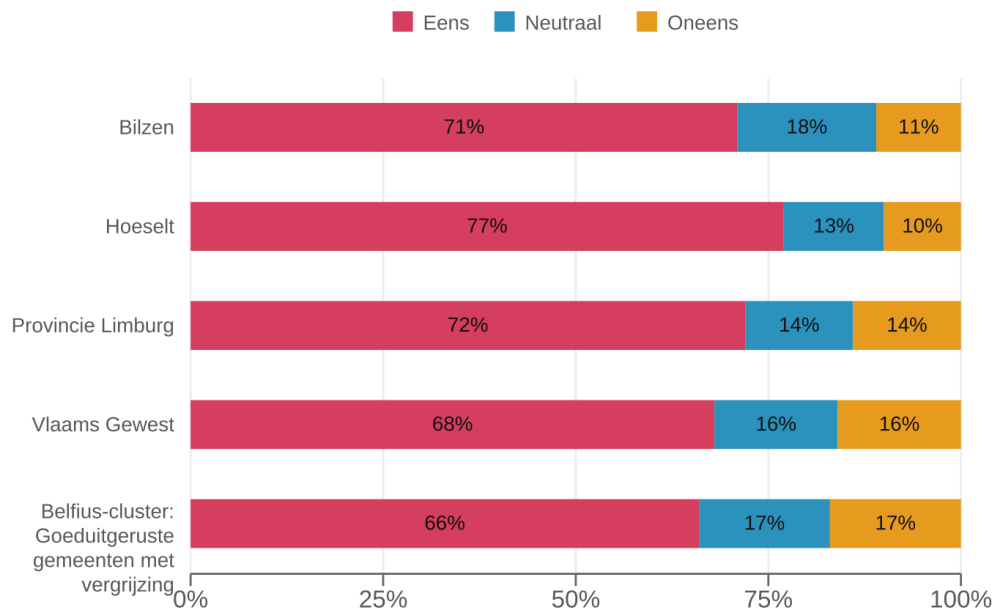
Zowel in Bilzen (85%) als in Hoeselt (82%) is men erg tevreden over het contact met de buurt en voelt men zich er goed thuis (91% vs 88%). 14% van de inwoners is in 2023 actief betrokken geweest om iets in de buurt of gemeente te verbeteren.

60% van de inwoners in Bilzen is lid van een vereniging, in Hoeselt is dit 55%.

Enkel in Bilzen zien we sinds 2020 een daling in het aantal inwoners dat vrijwilligerswerk doet en dit tot op het niveau van de andere referentiepunten, waar we overal een lichte stijging zien. Corona heeft heel wat mensen doen afhaken. Verder weten we dat veel verenigingen op vrijwilligers draaien, die vaak op leeftijd zijn en om die reden dan ook afhaken.

In Hoeselt is men in 2023 het meest tevreden over de ontmoetingsplaatsen in hun buurt. Hiermee wordt bedoeld: buurthuis, feestzaal, dienstencentrum, plein...

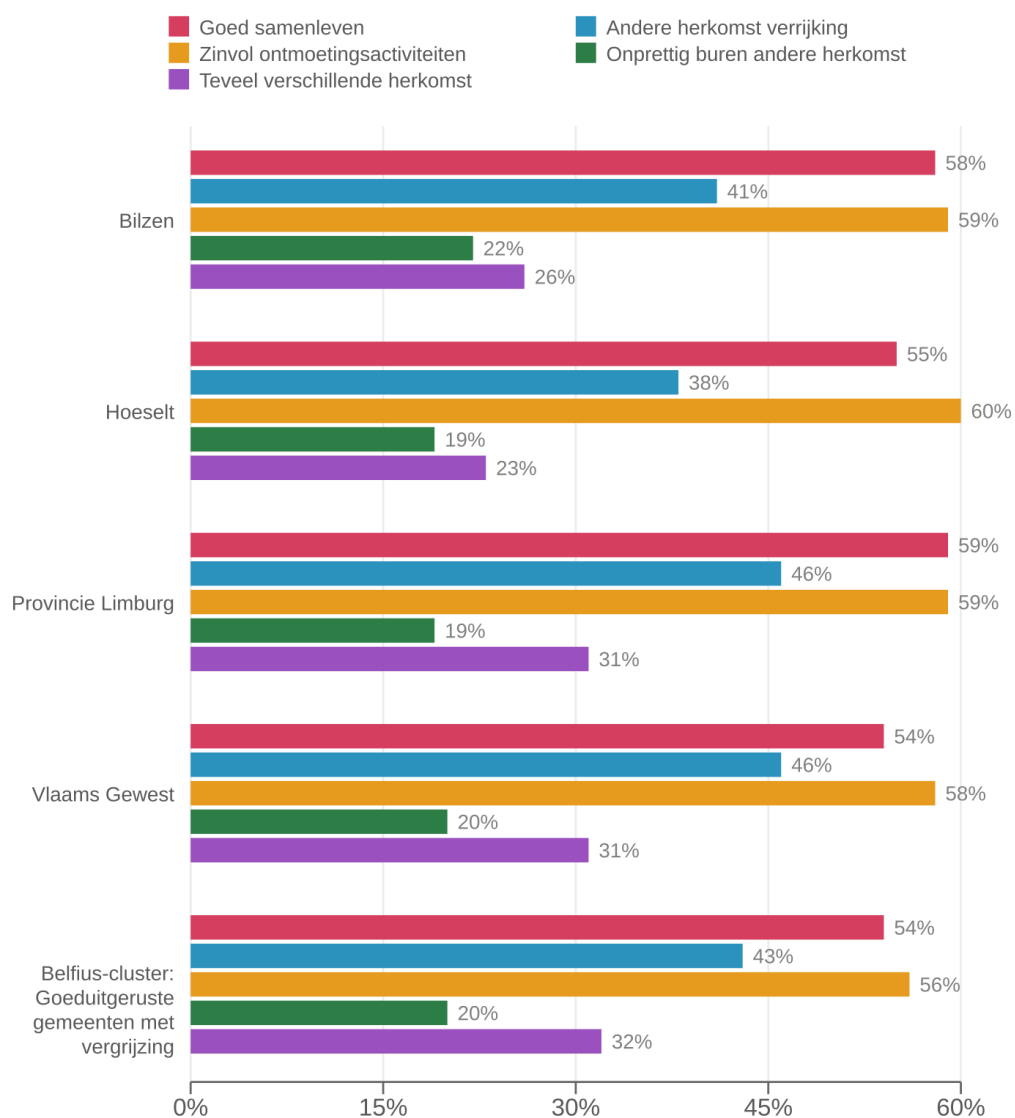

Diversiteit

Wanneer we de houding van de inwoners ten aanzien van mensen met een andere herkomst onder de loep nemen dan kunnen we concluderen dat meer dan de helft van de ondervraagden vindt dat alle inwoners in zijn/haar gemeente goed samenleven. Opvallend is dat 60% van de inwoners (eigen gemeenten en referentieregio's) het zinvol zou vinden mochten er in de gemeente (meer) activiteiten georganiseerd worden waarbij mensen met verschillende herkomst elkaar beter zouden leren kennen.

Daartegenover staat dat meer dan een kwart van de inwoners vindt dat er in hun gemeente teveel mensen van verschillende herkomst wonen. Rond de 20% zou het onprettig vinden mocht er een gezin van vreemde herkomst naast hun komen wonen.

Inwoners die het eens zijn met vragen over diversiteit, 2023, in procenten

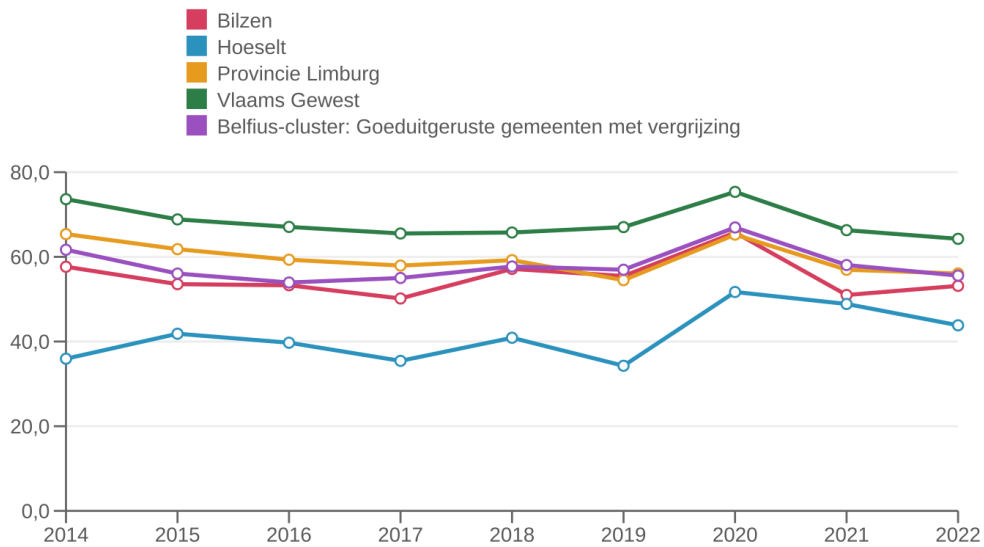

Veiligheid en buurthinder

Het aantal criminele feiten per 1000 inwoners kan erg fluctueren. We zien dat Hoeselt over de hele periode het minst gevat werd door criminaliteit. Bilzen scoort eerder gemiddeld, vergelijkbaar met de provincie en de Belfius-cluster. Het gaat over het aantal opgemaakte pv's op het grondgebied van de gemeente ongeacht of het om een poging tot of een effectief misdrijf gaat.

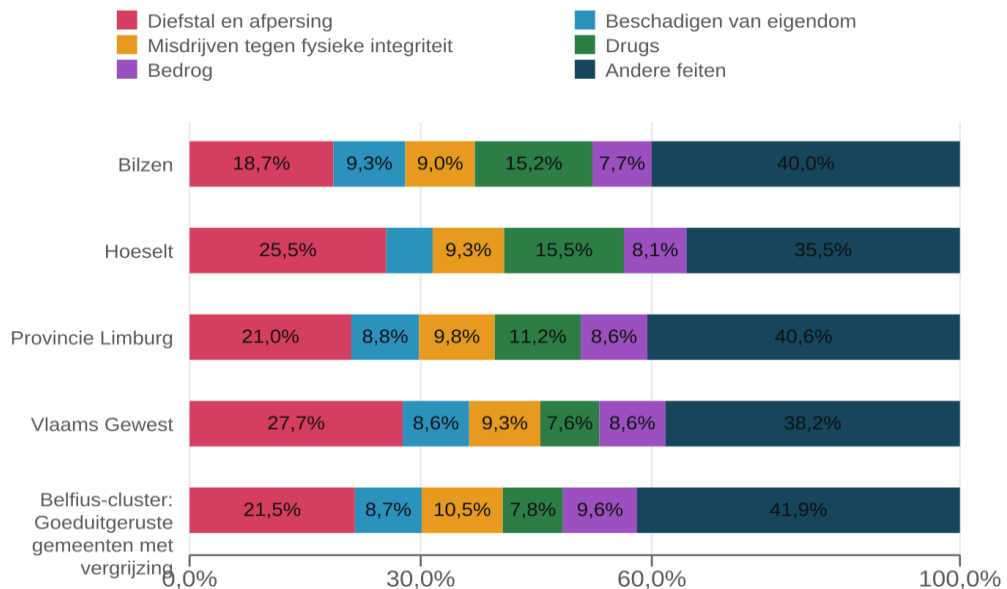
Criminaliteitsgraad, 2014-2022, in aantal feiten per 1.000 inwoners

Een weging over de zwaarte van een misdrijf kan ook niet uit de cijfers worden afgeleid. Een fietsdiefstal of een moord worden bijvoorbeeld evenveel gescoord.

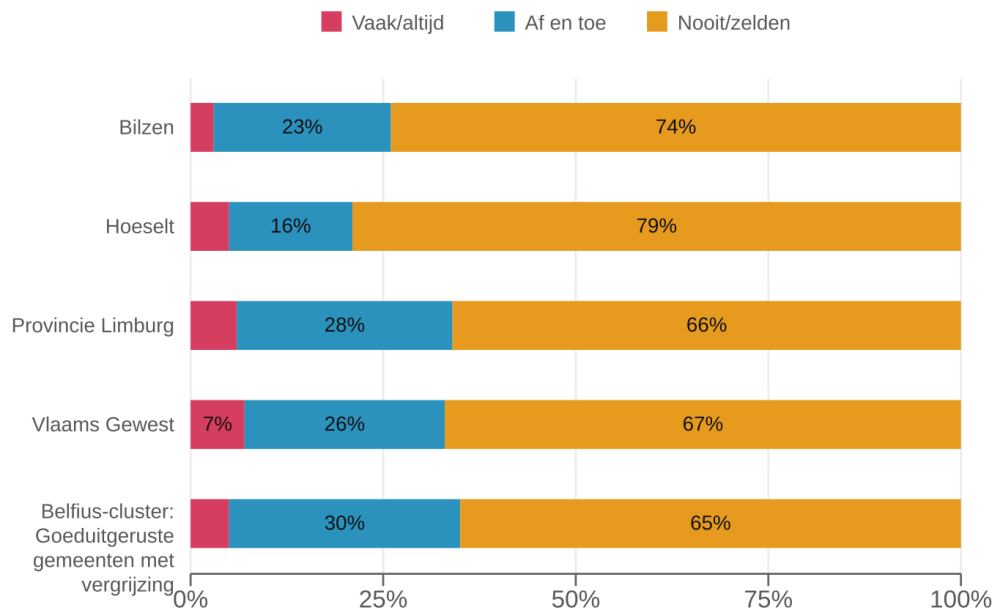
Opvallend is de algemene stijging in 2020. Deze situeert zich grotendeels en overall binnen de categorie 'andere feiten'. In die periode is er mogelijks een rechtstreeks verband met de overtredingen tegen lock-down maatregelen. In 2021 en 2022 daalt deze categorie van criminele feiten immers overall.

Misdrijven naar type, 2022, in procenten

Het overgrote deel van de bevolking voelt zich zelden of nooit onveilig. Tussen de 3 à 5% heeft eerder vaak een onveiligheidsgevoel. Sinds 2020 zien we vooral een stijging hierin bij de inwoners van Hoeselt, met een toename van 2 naar 5%.

Inwoners die zich onveilig voelen in de gemeente, 2023, in procenten

LOKAAL BESTUUR

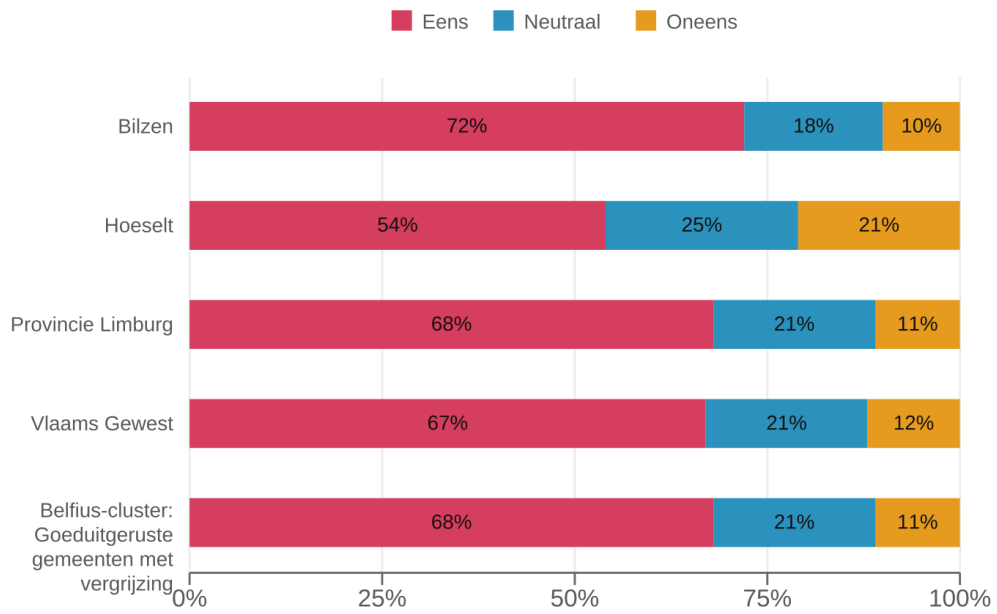
Bestuurlijke kwaliteit veronderstelt een efficiënte, effectieve en bestuurskrachtige overheid, die de beginselen van behoorlijk bestuur toepast en financieel gezond is. Een goede dienstverlening, toegankelijk communiceren en inwoners betrekken hebben een impact op het vertrouwen en de tevredenheid van de inwoners.

Een lokaal bestuur moet mee op de stroom van de Digitale dienstverlening. Er dient maximaal ingezet te worden om producten en diensten online toegankelijk te maken. Toch blijft ook de fysieke bereikbaarheid van diensten binnen het lokaal bestuur cruciaal. Dit voor diensten en producten die online niet kunnen aangeboden worden, maar ook gewoon voor inwoners waarvoor de digitale kloof te groot blijft.

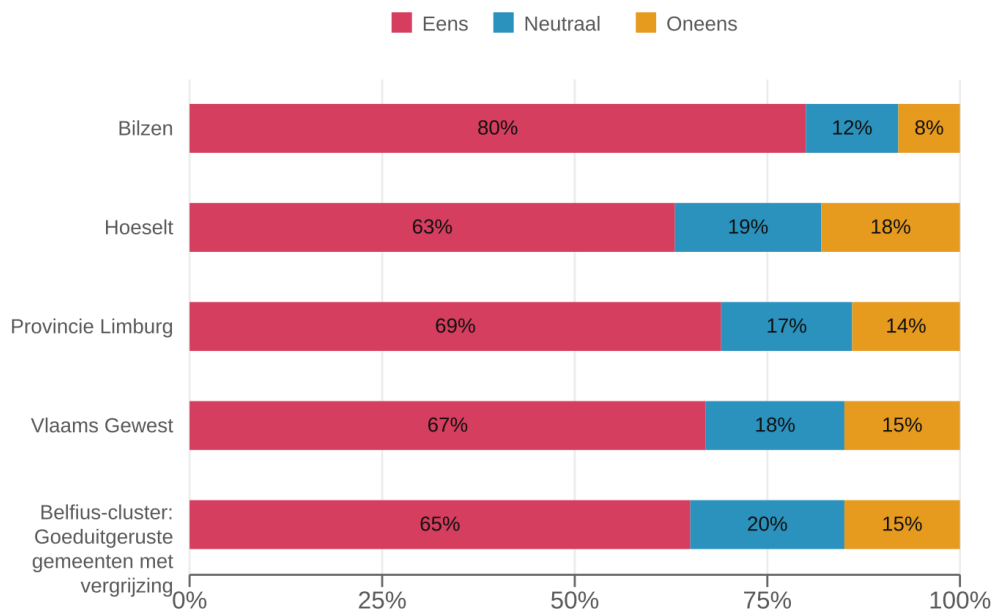
In Hoeselt is slechts 54% van de ondervraagden in 2023 tevreden over het digitale aanbod van hun lokaal bestuur. 72% van de Bilzenaren zijn tevreden, in de rest van Vlaanderen zien we een gemiddelde van 68% tevreden inwoners.

Over de fysieke loketten zijn 63% van de Hoeselaren en 80% van de Bilzenaren tevreden. Gemiddeld over Vlaanderen zien we dat 67% van de bewoners tevreden is. In 2017 lagen de scores voor beide gemeenten op hetzelfde peil. Na een algemene daling in 2020 (corona) kende Bilzen als enige een remonte, terwijl de tevredenheid in Hoeselt en de rest van Vlaanderen nog verder gedaald is.

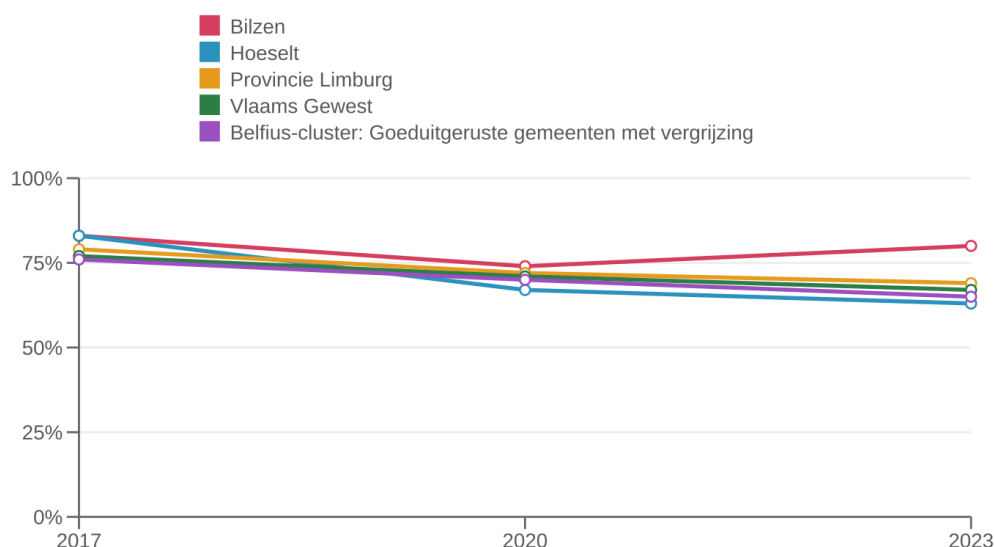
Inwoners die tevreden zijn over digitale dienstverlening, 2023, in procenten

Inwoners die tevreden zijn over loketvoorzieningen, 2023, in procenten

Inwoners die tevreden zijn over loketvoorzieningen, 2017-2023, in procenten

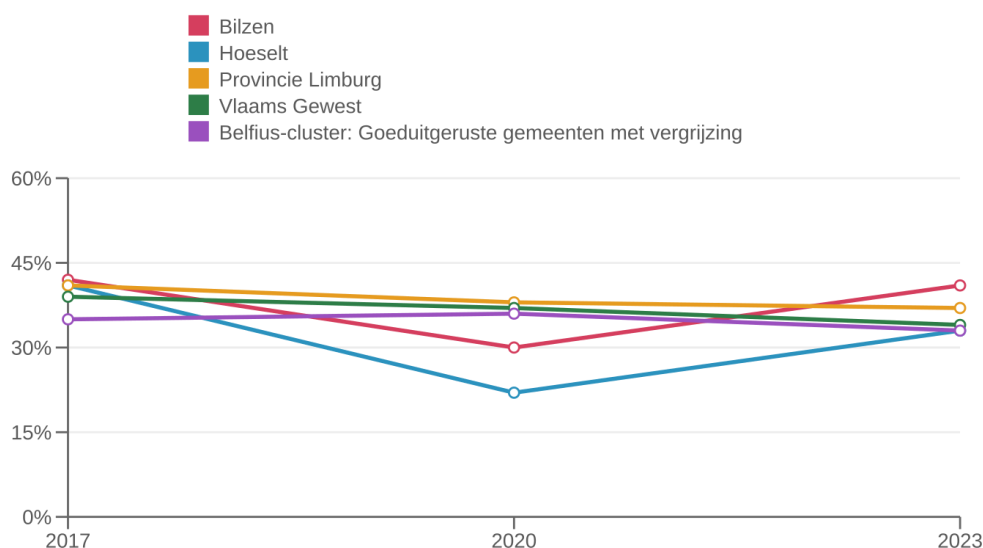
50% van de Hoeselaren voelt zich in 2023 voldoende geïnformeerd, een stijging van 10% ten aanzien van 2020. In Bilzen is 61% van de inwoners tevreden, ten aanzien van 2020 is de tevredenheid hier eerder beperkt toegenomen. Het betreft hier zowel informatie over het activiteitenaanbod en de voorzieningen, als over ingrepen en beslissingen in de gemeente.

64% Van de Bilzenaren vindt de communicatie door hun gemeentebestuur duidelijk en begrijpbaar, in Hoeselt gaat het om slechts 40% van de inwoners en in Vlaanderen om 54%.

Sinds 2020 hebben beide gemeenten op dit vlak een gelijkaardige sprong (+10%) voorwaarts gemaakt.

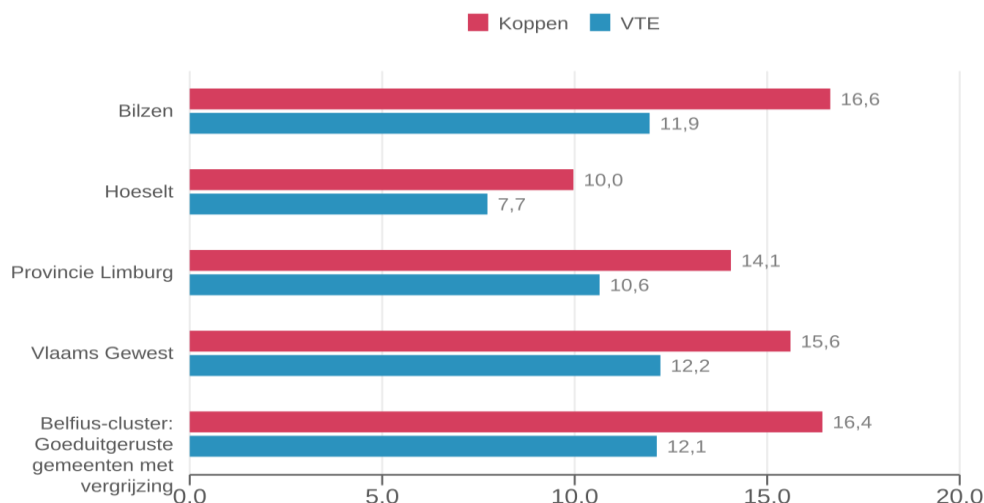
Burgerbetrokkenheid bij veranderingen in hun buurt ligt opnieuw in Bilzen het hoogst (41%), maar kende een dieptepunt in 2020. Inspanningen door beide besturen resulteerden wel opnieuw in een verhoogde tevredenheid.

Inwoners die zich voldoende geconsulteerd voelen, 2017-2023, in procenten

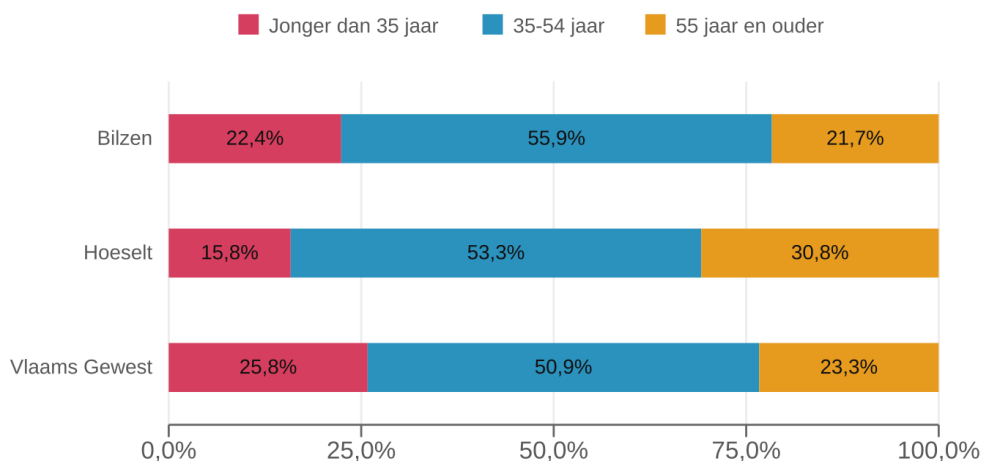
Goede dienstverlening, communicatie en burgerbetrokkenheid en een omgeving waar het goed is om te leven, kan maar gerealiseerd worden mits er voldoende personeel beschikbaar is. Per 1000 inwoners zien we dat Bilzen (gemeente en OCMW) eerder een gemiddeld aantal personeelsleden in dienst heeft, in Hoeselt ligt dit cijfer aanzienlijk lager.

Personeelsleden, 2022, in aantal koppen en aantal voltijdse equivalenten (VTE) per 1.000 inwoners

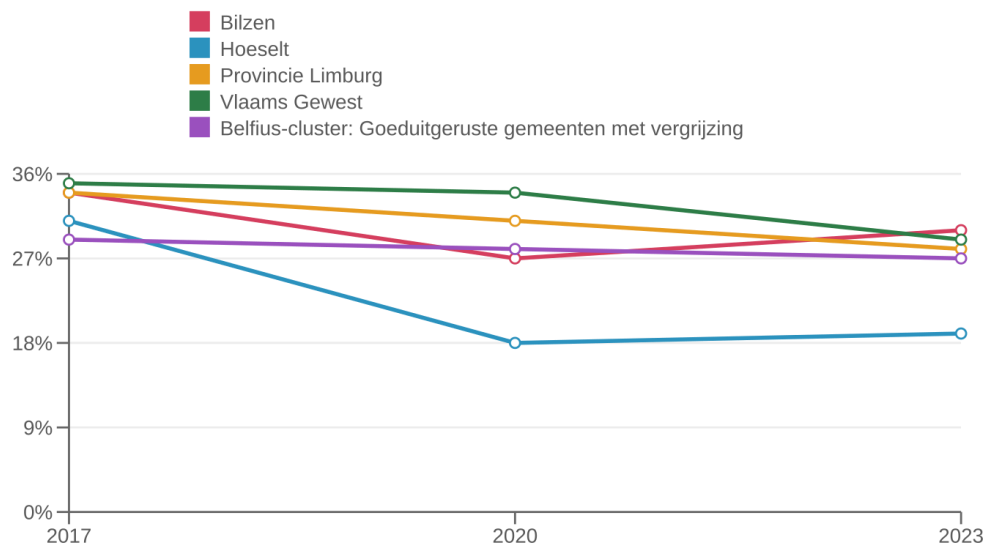

Wat betreft het aandeel vastbenoemden versus contractuelen komt Hoeselt in 2022, met respectievelijk 26.1% VTE en 73.9% VTE, eerder in de buurt van het Vlaams en Provinciaal gemiddelde. In Bilzen ligt het cijfer voor de vastbenoemden (11.4%) op minder dan de helft van de Hoeselt en Vlaanderen. In koppen gerekend geeft dit min of meer dezelfde verschillen.

Personeelsleden naar leeftijd (in koppen), 2019, in procenten

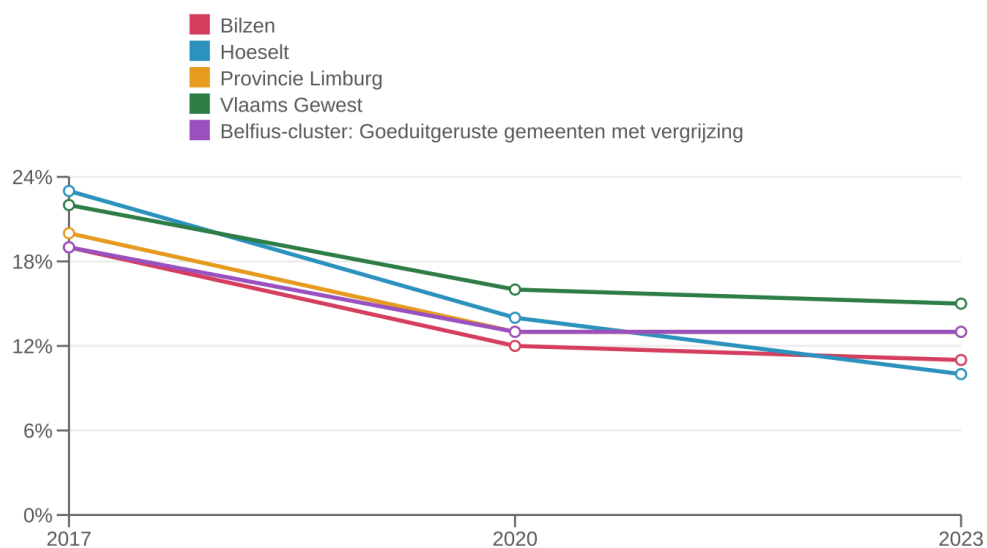

Onderstaande cijfers geven het vertrouwen van de inwoners in het gemeentebestuur en de evolutie hiervan weer. Na de daling in 2020 zien we vooral in Bilzen opnieuw een groter vertrouwen. In Hoeselt blijft dit laag.

Het vertrouwen in de Vlaamse overheid heeft eveneens een knak gekregen in 2020 en is daarna voor elke categorie eerder licht gedaald. Beide gemeenten scoren hiervoor lager dan de referentieregio's.

Inwoners die veel vertrouwen hebben in Vlaamse overheid, 2017-2023, in procenten

Ook in de federale en Europese overheid hebben in 2023 de inwoners van Bilzen en Hoeselt ten aanzien van de gemiddelde Vlaming veel minder vertrouwen. Verschillen situeren zich tussen de 5 en 8%.

Een andere lokale overheid is de politie. Opvallend is dat 44% van de Bilzenaren en 40% van de inwoners van Hoeselt vertrouwen hebben in de politie, terwijl beide gemeenten tot eenzelfde politiezone behoren. De gemiddelde tevredenheid in de overige referentieregio's ligt eerder op het niveau van Bilzen. Sinds 2020 zien we overal een daling van dit cijfer.

We geven hier ook enkele financiële kencijfers uit de gemeente- en stadsmonitor.

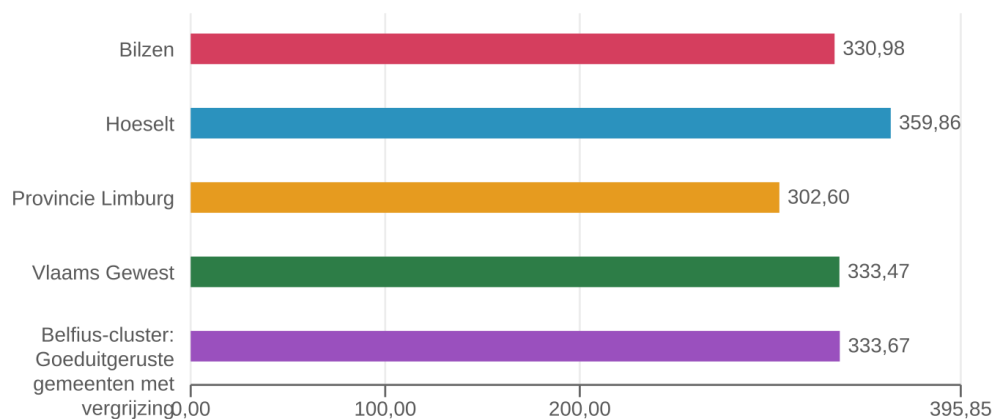
De aanvullende personenbelasting

Voor elke 100 euro basis personenbelasting betaalt een inwoner een % aanvullende personenbelasting erboven op dat op rekening van de gemeente wordt doorgestort. Concreet betaalt een Bilzenaar 7.9 euro boven op de basisbelasting van 100 euro, in Hoeselt betaalt met 8.5 euro . Zowel in Bilzen als in Hoeselt ligt het tarief voor de aanvullende personenbelasting aanzienlijk hoger dan het Vlaams gemiddelde van 7%.

8.5% is het hoogste tarief dat in Vlaanderen wordt toegepast, er zijn nog 7 andere gemeenten met dit tarief.

Hetgeen deze basisbelasting opbrengt, is uiteraard afhankelijk van het inkomen van de inwoners.

Ontvangsten uit aanvullende personenbelasting, 2022, in euro per inwoner

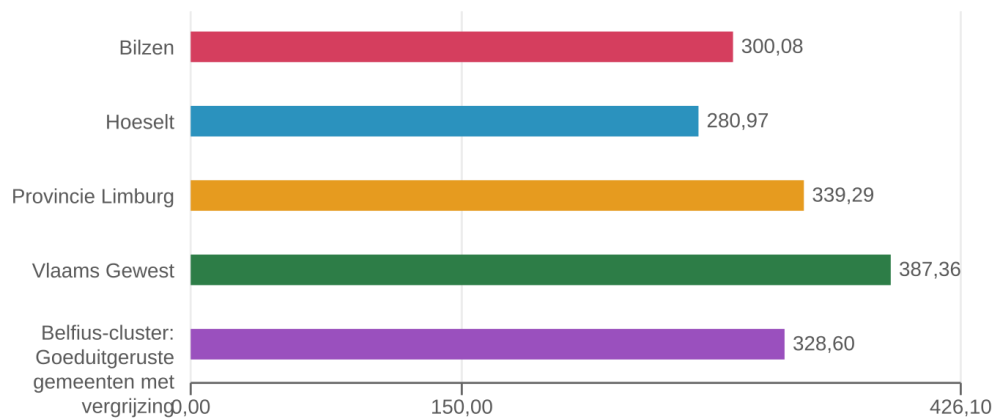

De Opcentiemen onroerende voorheffing

Als men eigenaar is van een onroerend goed, ook als men het zelf bewoont, wordt dat als een inkomst beschouwd. De basisbelasting wordt geheven door het Vlaamse gewest. De gemeente voegt daar een heffing aan toe door het bepalen van de aanslagvoet in de vorm van een aantal opcentiemen (honderdsten). Als een gemeente bv. beslist om 1000 opcentiemen te heffen, betekent dit dat de belastingplichtige voor elke euro die hij moet betalen voor de basisbelasting, 10 euro (=1000/100) bijkomend moet betalen voor de gemeente.

In 2022 hief Bilzen 970 opcentiemen op onroerende voorheffing en Hoeselt 913 opcentiemen. Het Vlaamse gemiddelde lag op 897 opcentiemen. De waarde van 1 opcentiem of de effectieve ontvangst voor een bestuur wordt mee bepaald door het geïndexeerde KI van de woningen. Onderstaand overzicht geeft inderdaad weer dat de inkomsten voor beide gemeenten lager liggen dan het Vlaams gemiddelde, ondanks de hogere opcentiemen.

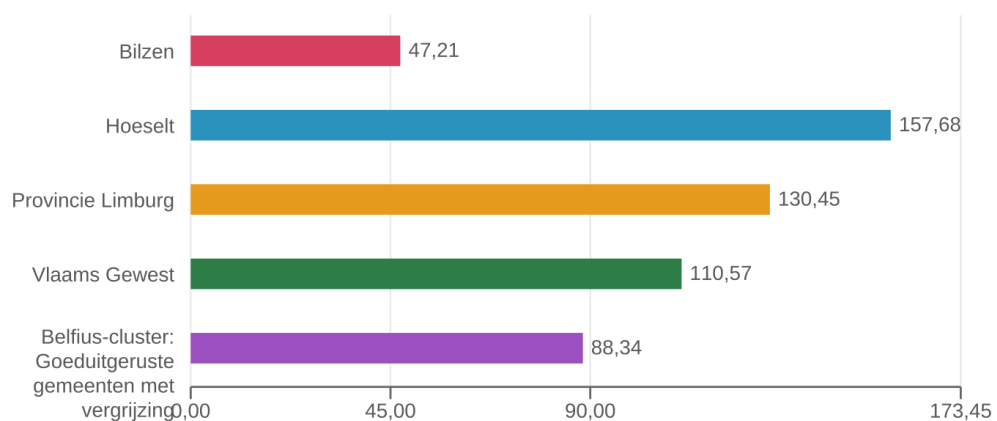
Ontvangsten uit opcentiemen op onroerende voorheffing, 2022, in euro per inwoner

De autofinancieringsmarge (AFM):

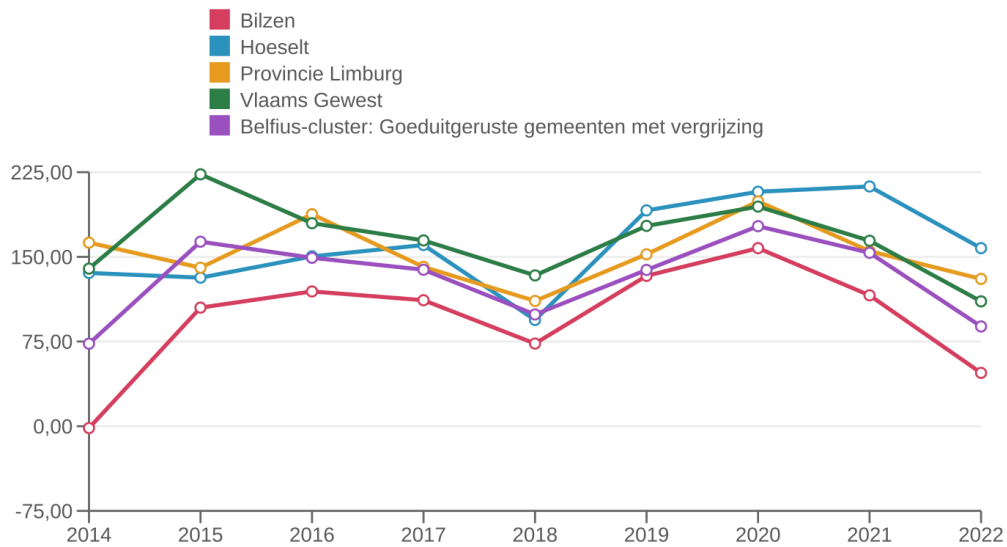
De autofinancieringsmarge is het verschil tussen enerzijds het deel van de ontvangsten en uitgaven uit de exploitatie dat gebruikt kan worden voor de vereffening van de netto periodieke leningsuitgaven, en anderzijds de netto periodieke leningsuitgaven (aflossingen van leningen). Ze geeft weer of de financiën van het bestuur op een structurele manier in evenwicht zijn en duidt aan of het bestuur in staat is de leningslasten (aflossingen van kapitaal en intresten) te dragen met het overschot uit de gewone werking (het exploitatiesaldo).

Autofinancieringsmarge, 2022, in euro per inwoner

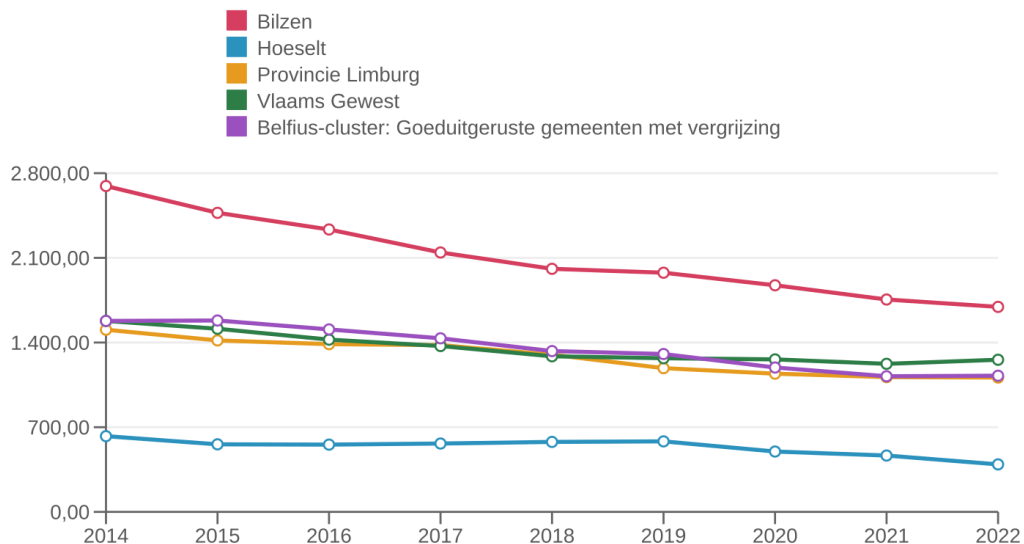

Autofinancieringsmarge, 2014-2022, in euro per inwoner

Over de jaren heen zien we dat Bilzen structureel de laagste AFM kent, Hoeselt komt sinds 2019 als beste naar boven... Al zien we sinds 2020 toch overal een neerwaartse trend.

De financiële schulden van een lokaal bestuur hebben een grote impact op de AFM. Met een financiële schuld per inwoner van 1695 euro steekt Bilzen hoog boven het Vlaamse gemiddelde van 1258 euro uit. Hoeselt doet het op vlak van openstaande leningen erg goed met 393 euro per inwoner. Onderstaand overzicht toont aan dat Bilzen de laatste jaren wel aan schuldafbouw heeft gedaan.

Organisatie (interne analyse)

Doelstellingen, proces- en risicomanagement

Doel:

De huidige beleidsdoelstellingen voor de nieuwe fusiestad Bilzen-Hoeselt zijn duidelijk en de diensten zijn voldoende betrokken bij de opmaak. Het is voor iedereen duidelijk aan welke doelstellingen en acties er gewerkt zal worden en deze worden regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd. Het is voor iedereen duidelijk welke de sleutelprocessen van de organisatie zijn. Tevens weet men waar de grootste risico's zijn en welke maatregelen men kan nemen om deze te beperken.

De stad Bilzen heeft een organisatiebrede aanpak met betrekking tot het realiseren van een meerjarenplan. Gemeente Hoeselt doet dit kleinschaliger bij gebrek aan mankracht. Voor 2025 probeert men toch zoveel input als mogelijk te verkrijgen van de gehele organisatie. Voor het MJP van 2026-2031 is het de bedoeling om organisatiebreed te werken om op die manier ook voldoende draagkracht te creëren in de organisatie.

De acties worden jaarlijks en halfjaarlijks geëvalueerd, doch de ervaring leert ons dat het een moeilijke oefening blijft om te maken in de organisatie. Er is weinig tot geen draagkracht.

Er is een organisatiebeheersingssysteem uitgewerkt waardoor alle processen zijn gekend en worden beheerd. Jaarlijks wordt een organisatiebeheersingsverslag uitgewerkt en voorgelegd aan de raad door de dienst Kwaliteit. Echter, het zou de organisatie ten goede komen, mocht hiervoor meer betrokkenheid zijn in de organisatie. Indien het een dynamischer gegeven kan zijn.

OB: Bilzen: het voorleggen van een jaarlijks verslag aan de GR – Hoeselt: bij gebrek aan mankracht geen jaarlijkse verslagen Mag dit? Centraal dienst kwaliteit - meer betrokkenheid in de organisatie, dynamischer, correcter, concreter ,Toekomstgericht meer aandacht

Stad Bilzen heeft een organisatiebeheersingssysteem uitgewerkt, waardoor alle processen zijn gekend en worden beheerd. Tevens wordt er jaarlijks een organisatiebeheersingsverslag voorgelegd aan de raad.

Gekende risico's:

- Principe van kenniseilanden: De organisatie komt in de problemen bij het onverwacht langdurig wegvallen van medewerkers wanneer het dan specifiek gaat om 'kenniseilanden' (teveel of enkel kennis in hoofde van één medewerker);
- In het MJP ligt nog steeds de nadruk op het financiële en minder op het inhoudelijke, zodat het minder is afgestemd op de werking van de diensten. Dit zowel voor het beleid als voor de diensten; Het één is niet minder belangrijk dan het andere, doch het wordt moeilijker om de vertaling te maken terwijl het MJP net de startbasis moet zijn voor de nieuwe legislatuur;
- Sleutelprocessen: als organisatie is het nefast om 'stil te staan', de lopende werking van de organisatie moet nl. gegarandeerd blijven. Dit gegeven neemt niet weg dat in het kader van de fusie de oefening gemaakt dient te worden (onderzoeksfase) om de kernprocessen van beide organisaties op elkaar af te stemmen. Het garanderen van de lopende werking met daarnaast de onderzoeksfase waar medewerkers zich eveneens voor dienen in te zetten, kan een extra werkdruk zijn voor de diensten.

Monitoring

Doel:

Als organisatie beschikken we over correcte en kwaliteitsvolle meet- en rapportagesystemen om zo onze werking te evalueren en onze dienstverlening te optimaliseren. Op die manier zijn we in het bezit van accurate rapporten zodat we de realisatie van de beleidsdoelstellingen kunnen opvolgen en eventueel bijsturen waar nodig is. De meet- en rapportagesystemen zelf worden eveneens regelmatig geëvalueerd om de kwaliteit en de betrouwbaarheid ervan te waarborgen.

Uit de vorige interne analyse van stad Bilzen is gebleken dat er weinig tot geen initiatieven werden genomen m.b.t. monitoring. Met het oog op de fusie heeft men de staffunctie subsidiejager/rapportage voorzien. De aankoop van een rapporteringstool is verder ook gebeurd. De eerste stappen m.b.t. het rapporteringssysteem zijn dus gezet. In eerste instantie is het de bedoeling om rapporten op te stellen voor het luik HR en financiën, om nadien dit breder te trekken in de gehele organisatie.

De eerste stappen tot het monitoringsbeleid zijn weliswaar gezet, doch dient men permanent te blijven inzetten op dit thema zodat dit beleid ook effectief gerealiseerd wordt én blijft draaien.

Gekende risico's:

- Meten is weten: Het spreekt voor zich dat wanneer er niet gemeten wordt, het moeilijker wordt om te 'managen', met als risico dat de organisatie niet onder controle is.
- Continuïteit ontbreekt: Om de continuïteit van de monitoring te garanderen, moet er een gestructureerde aanpak zijn. Een visie op rapportering is daarom noodzakelijk. Enkel rapporteringsmogelijkheden en/of tools zijn bijgevolg niet voldoende en zal de continuïteit van het monitoringsbeleid in gedrang brengen.

Financieel management

Doel:

Als organisatie zorgen we zowel op lange als korte termijn voor een tijdige financiële planning die gericht is op de realisatie van de beleidsdoelstellingen. Er wordt ingezet op een degelijke en financiële werking. De financiële dienst beschikt over voldoende controlemaatregelen en streeft zo de maximale betrouwbaarheid van de financiële gegevens na. Doordat de financiële dienst over relevante financiële rapporten beschikt, zijn zij dan ook in de mogelijkheid om regelmatig de financiële processen te controleren, te evalueren en bij te sturen waar nodig is.

Niet alle medewerkers zijn op de hoogte van de diverse aspecten van financieel management. Het principe van 'goede huisvader' ten opzichte van omgang met financiële middelen wordt wel gehanteerd.

In Bilzen maakt men gebruik van budgetverantwoordelijken. Dit wil zeggen dat de verschillende diensthoofden verantwoordelijk zijn voor hun eigen budget.

In Hoeselt werkt men niet op deze manier, maar wordt het budget centraal opgevolgd.

Gekende risico's:

- werkwijze van budgetverantwoordelijken: BV dewelke budgetten hebben staan op verschillende beleidsitems; om hun budgetten goed te kunnen beheren, is een goede samenwerking/afstemming vereist;
- verschil in kennis budgetopvolging: Het risico dat het gehele budget om die reden niet even zorgvuldig wordt opgevolgd en bewaakt.
- volledige nieuwe werking voor bepaalde mw's in de organisatie: met het oog op de fusie zullen er medewerkers zijn die nog niet eerder een budget hebben moeten opvolgen. Zij zullen dan ook een grotere inhaalbeweging moeten maken, waardoor het vorige risico nog groter kan worden.

Organisatiestructuur

Doel:

Het organogram is door iedereen gekend en weerspiegelt de indeling van onze organisatie in logische en duidelijke afdelingen en diensten. Deze structuur is flexibel genoeg zodat het snel met veranderingen kan omgaan.

Tevens verloopt de aansturing van onze organisatie optimaal en is er een goede samenwerking tussen de verschillende diensten. De organisatiestructuur wordt op regelmatige basis geëvalueerd en zo nodig geoptimaliseerd.

Projectwerking wordt over de diensten heen gerealiseerd en opgevolgd volgens een haalbare methodologie.

Twee besturen met ieder zijn eigenheid en identiteit laten samensmelten om uiteindelijk als nieuwe fusiestad naar buiten te treden: dit impliceert samenhang en verbondenheid.

Op vlak van organisatiestructuur is er duidelijkheid waarvoor elke dienst in de organisatie staat. Tevens werden beide organisaties betrokken in de uiteenzetting van het nieuwe organogram voor de fusiegemeente. Er werd een werkgroep opgesteld met vertegenwoordigers van Hoeselt als Bilzen om het organogram vorm te geven. Het was namelijk van fundamenteel belang om op een efficiënte, maar ook personeelsvriendelijke manier een geïntegreerd en nieuw organogram verkrijgen.

Desalniettemin wordt er toch vastgesteld dat de verschillende diensten als eilanden naast mekaar werken ondanks het feit dat er geregeld dienstoverschrijdende projecten zijn.

Met de fusie in het verschiet is het om die reden een evidentie dat we dit zeker niet mogen loslaten. Het is in ieders voordeel om hier nog meer aandacht aan te besteden.

Gekende risico's:

Nieuwe organisatiestructuur brengt logischerwijze heel wat risico's met zich mee zoals:

- Nieuw samengestelde diensten,
- Nieuwe fysieke werkplek,
-

- Nieuwe werkafspraken,
  - ...
- hetgeen onzekerheden en onrust met zich meebrengt, wat dan weer een invloed kan hebben op de motivatie van medewerkers en de werking van diensten. Dit kan zowel in de positieve zin zijn, maar ook in de negatieve zin. Een risico waaraan aandacht moet besteed worden.

De focus ligt nu op het gegeven om dezelfde diensten binnen Hoeselt en Bilzen op elkaar af te stemmen zodat ze telkens één dienst worden, maar dit heeft als groot risico dat daardoor het organisatiebrede uit het oog verloren wordt.

Facilitaire middelen

Doel:

Als organisatie beschikken we over voldoende facilitaire middelen die we inzetten om onze beleidsdoelstellingen te realiseren. De facilitaire middelen worden goed beheerd, gecontroleerd en het nodige onderhoud ervan kan steeds preventief plaatsvinden, rekening houdend met eisen rond duurzaamheid.

Bij facilitaire middelen speelt ook de regelgeving over overheidsopdrachten een rol: als organisatie stellen wij op een gesystematiseerde en wettelijke manier partners aan om opdrachten uit te voeren om zo de gelijke behandeling van kandidaten te garanderen. Contracten worden administratief en accuraat behandeld en opdrachten, uitgevoerd door partners, volgen we grondig op.

Uitgaven voor facilitaire middelen blijven binnen het budget en worden nauwkeurig opgevolgd.

Het koppelen van de nodige facilitaire middelen aan de acties gebeurt tijdens het doorlopen van het jaarlijkse BBC-traject. Zo kan er worden gewaarborgd dat er voldoende middelen ter beschikking zijn om de doelstellingen te realiseren en om de dienstverlening kwaliteitsvol uit te bouwen. De organisatie houdt zo een goed zicht op de facilitaire middelen, die bovendien halfjaarlijks via de doelstellingenrealisaties worden opgevolgd.

De dienst overheidsopdrachten in Bilzen onderscheidt zich met hun gestructureerde manier van werken, m.n. dat er een proces gekoppeld is vanaf de opstart tot afhandeling van het dossier. Er is een duidelijke werkwijze waardoor de info vlot doorstroomt tussen de diensten en OO. Tevens maakt men gebruik van een goed beheerd archief.

Met het oog op de fusie hebben beide aankoopdiensten een gemeenschappelijke visie uitgewerkt met als doel hun werking te stroomlijnen. Tevens hebben ze al enkele effectieve dossiers samen uitgewerkt, met name de aankoop voor koffie, boeken bibliotheek en kopieermachines.

Contractbeheer zit decentraal, niet gedigitaliseerd en niet gestructureerd. Dit zorgt ervoor dat de opvolging moeilijk en soms onvoldoende gebeurt. Er is geen algemeen totaaloverzicht van alle lopende contracten.

Gekende risico's:

- Geen overzicht van alle lopende contracten brengt heel wat risico's met zich mee op financieel, inhoudelijk, juridisch, ... vlak;
- De procedure van overheidsopdrachten staat op het punt, maar het risico bestaat erin dat deze niet altijd gevolgd wordt.

ICT

Doel:

Als organisatie hebben wij keuzes gemaakt voor het ICT-beleid om zo de beleidsdoelstellingen te realiseren. Wij hebben dan ook een goed zicht op de ICT-middelen en –mogelijkheden.

Tevens wordt er veilig omgegaan met informatie in het algemeen en ICT in het bijzonder.

De diensten van ICT zijn kwaliteitsvol: het is duidelijk wie verantwoordelijk is, de ICT-architectuur laat toe dat alle software vlot draait.

De organisatie heeft voldoende maatregelen genomen om een continue beschikbaarheid van de informatiesystemen te garanderen.

Het spreekt voor zich dat een goed uitgewerkt ICT-beleid de dag van vandaag noodzakelijk is voor een organisatie. Met het oog op de fusie zijn dan ook al heel wat stappen gezet om op vlak van ICT een uniforme omgeving te creëren die niet enkel de efficiëntie verbetert, maar ook een solide basis biedt voor een betere dienstverlening aan de burgers.

Op termijn wil de fusiestad volgende doelstellingen gerealiseerd zien:

- Een uniform IT-beleid dat wordt uitgerold en gehandhaafd doorheen de hele organisatie.
- Een kosten bewust IT-management.
- De realisatie van een centraal en lean applicatiebeheer en applicatiebeleid, waarbij uniforme aankoopprincipes dienen gevolgd te worden, waarbij we ernaar streven het aantal softwarepakketten terug te dringen en weer te geven in een up-to-date software catalogus.
- Maximale verantwoordelijkheid en kennis bij de eindgebruikers van applicaties. Maximale rechtstreekse communicatie tussen leverancier en gebruiker. De diensten die eindgebruiker zijn, zorgen ervoor dat er binnen het team key-users zijn, die vertrouwd zijn met alle functionaliteiten van de gebruikte toepassingen. Op inhoudelijk vlak hebben zij de kennis en het beheer van het gebruik van de toepassing in handen.
- De realisatie van een transparant contractenbeheer, met duidelijke principes waaraan de ICT-contracten dienen te voldoen. Een nauwgezet overzicht van de lopende contracten, de inhoud en de opzeg- en looptermijnen. Het contractenbeheer van ICT zal zich inschakelen in de organisatiebrede afspraken rond contractbeheer.
- Een essentiële rol voor teams en Microsoft 365, waarbij we streven naar een goede kennis en gebruik van deze systeem voor onze medewerkers.

Gekende risico's:

- Te weinig afstemming tussen diensten en ICT bij de aankoop van software.
- De behoeften van de diensten komen niet overeen met de mogelijkheden binnen (bestaande) software. Hierdoor is efficiënt werken niet gegarandeerd of kiezen diensten opnieuw eigen software.
- De kennis van diensten over de gebruikte applicaties en het beheer is beperkt waardoor applicaties niet ten volle benut kunnen worden.

- Ondersteuning vanuit ICT in functie van software-applicaties is (te) beperkt.
- Doelstellingen van ICT komen niet overeen met de verwachtingen van de organisatie.

Pijler 5: PARTNERSHIP -Samenwerking

Deze cluster is omvat de 17de en laatste doelstelling (SDG). Het gaat over elkaar helpen om de overige doelen te behalen, over samenwerking met verschillende actoren, kennisdeling, ...

Organisatie (interne analyse)

Belanghebbendenmanagement

Doel:

Als organisatie weten we voldoende wie onze belanghebbenden zijn en wat ze van ons verwachten. We betrekken onze burgers, adviesraden en externe actoren voldoende zodat we onze dienstverlening kunnen afstemmen op hun noden en verwachtingen.

De samenwerking tussen beleid en organisatie/administratie verloopt goed. En samenwerking met andere lokale besturen is ons niet vreemd.

Het spreekt voor zich dat tijdens een fusietraject het erg belangrijk is om aan belanghebbendenmanagement voldoende aandacht te besteden.

Hier wordt stapsgewijs aan gewerkt door reeds op ieder niveau samen te werken. Er is een fusie kernteam dat bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeente Hoeselt en Bilzen. Daarnaast wordt er op regelmatige basis een fusieMAT en fusiecollege gehouden. Een nauwe samenwerking tussen beleid en administratie is eveneens noodzakelijk, alsook de samenwerking tussen de medewerkers van gemeente Hoeselt en Bilzen. Hier wordt op ingezet door betrokkenheid te creëren, door duidelijk te communiceren en door effectief samen te werken aan een gemeenschappelijke fusiegemeente.

Om de administraties van beide organisaties te laten kennismaken met elkaar werd er op dienstniveau gevraagd om samen een AS IS-analyse op te stellen van de werking van hun dienst. Belangrijker werd er ook gevraagd om samen een TO BE-analyse op te stellen. Op die manier zet men constructief in op het samenwerken tussen medewerkers, hetgeen positief onthaald werd.

Met het oog op de fusie heeft de organisatie ook veel aandacht besteed aan participatietrajecten voor de burgers, ondernemers en verenigingen. Zo werden er onder meer digitale infosessies gehouden. Daarnaast vonden er tal van infomomenten over de fusie plaats. Men heeft getracht om alle generaties te bereiken. Zo is men met de mobiele fusiestand naar evenementen, maar ook scholen geweest om de jongeren te informeren.

Sport- en cultuurverenigingen werden uitgenodigd om de specifiek voor hen ... toelichtingen te ...

Markten, kermissen, ... kwamen eveneens aan bod. Ook hier werd er telkens een fusiestand voorzien waar de burgers allerlei vragen konden stellen.

Ook voor de nieuwe naam van de fusiestad heeft men beroep gedaan op de inwoners.

Gekende risico's:

- De organisatie heeft met goede bedoelingen de burgers betrokken in het gegeven van de fusie met als doel hen zoveel en zo goed mogelijke informatie te verschaffen. De oefening moet echter nog gemaakt worden of deze informatie duidelijk was voor de burgers. Het spreekt voor zich dat er hoe dan ook verwachtingen gecreëerd zijn bij de burgers en wat hiervan de uitslag gaat zijn, zal de toekomst moeten uitwijzen.
- Verkiezingsjaar met een nieuw beleid als resultaat: Ook dit is in principe een veranderingstraject. Waaraan zal het nieuwe beleid prioriteiten geven? Hoe vertaalt dit zich? Hoe zal de samenwerking tussen het nieuwe beleid en de administratie verlopen? Anderzijds ook de samenwerking met het MAT? De effecten hiervan zullen in de loop van 2025 duidelijker worden.
- MAT: Een nieuwe fusiegemeente betekent ook een nieuw MAT. Hier dezelfde vragen: de werking van het MAT zal eveneens veranderen. Op welke manier zal dit voelbaar zijn in de organisatie? Omgekeerd is het een feit dat de organisatie groter wordt, hetgeen dus ook een uitdaging zal zijn voor het nieuwe MAT om dit gemanaged te krijgen. Niet alle medewerkers zijn reeds gekend door ieder lid van het MAT, bijgevolg dus ook nog geen totaalbeeld van de expertise. Hoe zal de administratie reageren? Want ook hier zijn er verwachtingen gecreëerd.

Eenzijds het nieuwe DV-concept: is dit hetgeen de burger nodig heeft en goed vindt?

Anderzijds de verwachtingen dewelke gecreëerd worden nu, zullen deze ingelost worden?

M.a.w. het resultaat/de outcome van deze oefening zal pas plaatsvinden in de loop van 2025. Hier moeten we dus flexibel mee kunnen omgaan afhankelijk van het resultaat.